

LA PERIODISTA ANNE ISABELLE TOLLET DÓNA VEU A LA CATÒLICA CONDEMNADA A MORT PER BLASFÈMIA

Testimoni colpidor d'Asia Bibi

Aviat farà tres anys de l'empresonament de la jove catòlica pakistanesa Asia Bibi, condemnada a mort per un delictes de blasfèmia. Casada i mare de cinc fills, Asia Bibi, de 41 anys, s'ha convertit en icona mundial de tots els que lluiten arreu del món per la llibertat religiosa. La periodista francesa Anne Isabelle Tollet ha decidit explicar-ne la història per alertar el món dels fonamentalismes a través del llibre *¡Sacadme de aquí!*. El proper 18 d'abril, a les 19.30, Ajuda a l'Església Necessitada presentarà aquest llibre a la basílica de la Puríssima Concepció de Barcelona, un llibre que recull la veu d'Asia Bibi des de la cel·la.

P 19

«Al Pakistan els cristians són considerats ciutadans de segona classe»

Mn. Antoni M. Alcover, apòstol de la llengua catalana

Mn. Antoni M. Alcover és considerat apòstol de la llengua catalana perquè al llarg de tota la vida va voler donar-li la dignitat que mereix. Quan era adolescent, va confessar que patia mal de mallorquí perquè estimava la llengua i és recordat sobretot per la seva obra magna: el *Diccionari català-valencià-balear*, una obra única a Europa encara avui. El 2 de febrer es va celebrar el 150è aniversari del seu naixement, i per aquest motiu el Consell de Mallorca ha proclamat l'any 2012 Any Alcover. P 16

L'enneagrama de les passions

Ira, orgull, vanitat, enveja, avarícia, por, gola, luxúria i mandra. Aquestes són les passions o pecats capitals que, moltes vegades sense ser-ne conscients, tenen conseqüències nefastes per a la nostra vida i per a les relacions amb els altres i amb Déu. El germà marista Lluís Serra és el principal expert a casa nostra en l'enneagrama, una tècnica que ens ajuda a conèixer-nos millor a nosaltres mateixos. L'essència de la seva tesi doctoral dedicada a l'enneagrama la posa ara a l'abast del públic general amb *El enneagrama de las pasiones. Anatomía psicológica de las pasiones dominantes* (La Teca Ediciones).

P 3-5

CatCristRecursos

Suplement mensual de formació catequètica, bíblica i litúrgica

Sumari

- P 7 Els catòlics a la premsa italiana
- P 8 Àngel Tabares, capellà de presons israelianes
- P 9 Solidaritat i cooperació. Valors o drets?
- P 15 El banquet de noces de l'Anyell
- P 22 Notícies noves sobre els forats negres

Editorial

La Divina Misericòrdia s'estén

El diumenge segon de Pasqua l'Església celebra el diumenge de la Divina Misericòrdia, advocació nascuda de les revelacions a la monja polonesa santa Faustina Kowalska (1905-1938). Aquesta devoció del segle XX s'ha anat estenent a poc a poc pels nostres bisbats. L'arquebisbe de Tarragona i primat, Mons. Jaume Pujol, en parla a la seva tribuna «Als quatre vents» en aquest número del nostre setmanari i n'extreu conseqüències ben actuals. És notable que l'advocació estigui unida plàsticament a un quadre: en una civilització de la imatge com la nostra calen referents icònics que evoquin la transcendència amb fermesa i amb un simbolisme a l'abast dels més senzills. El qualificatiu *diví*, *divina* es manté també molt viu en l'ortodòxia. L'Eucaristia, per exemple, que és l'eix del seu culte, es coneix a l'Església ortodoxa com la Divina Litúrgia. És sabut també que els darrers Papes han insistit en la necessitat que Europa conservi i faci fructificar la seva herència espiritual i que per tant cal que l'Església torni a respirar pels seus dos pulmons l'oriental i l'occidental. En aquest sentit ha estat una bona notícia que el bisbat de Lleida hagi cedit temporalment un antic seminari de Vilaller (Alta Ribagorça) a una comunitat ortodoxa russa. El pacte s'ajusta

al directori sobre ecumenisme que fou signat per Joan Pau II. La cessió s'ha fet per 25 anys. La comunitat ortodoxa s'ha compromès a rehabilitar part de l'immoble. L'acord preveu que hi hagi una zona de meditació oberta a preveres i laics catòlics. Aquesta cessió té els seus precedents perquè des de fa més de sis anys els feligresos de Romania usen un espai a l'església del Carme, on les dues confessions han conviscut sense problemes. Ara es parla d'habilitar un espai més gran en una altra parròquia. Revisant el mapa religiós de Catalunya convé no oblidar que l'església copta ortodoxa de Sant Moisès el Negre i Sant Barsum es troba en el municipi de Cervera i que els immigrants romanesos i ucraïnesos del sud de la diòcesi d'Urgell peregrinen al santuari del Sant Crist de Balaguer. Els exemples s'haurien de multiplicar. És interessant també que la virtut de la misericòrdia (o compassió) sigui comuna a totes les grans tradicions religioses. Podria ser doncs fins i tot un tema comú de diàleg interreligiós: com es viu la misericòrdia, la capacitat de compadir, de fer nostre el sofriment dels altres a la llum de la fe en els diversos contextos. En una Església cada vegada més samaritana, la misericòrdia hauria de ser un gran motor d'acció.

CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Mónica García, BARCELONA; Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Curcó, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patricia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Xavier Bisbal, Gadi Bosch, Joan Casals, Agustí Codinach, Joaquim Ferrer, Neus Garau, Joan Godayol, Joan Guiteras, Elisabet Juanola, Dani Majà, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Xavier Moll, Glòria Monés, Andreu Muñoz, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Quique, Josep Rius-Camps, Eduard Sagarra, Peio Sánchez, Elisabet Serra, Lluís Serra, Teresa Solà, Sebastià Taltavull, Pere Tena, Joan Viñas, P-J Ynaraja.

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat

www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Publicitat: Josep Harris

Promoció: Alfons Miralles

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP

International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 124,80 €

Gibraltar i Portugal: 124,80 €

Resta d'Europa: 199,85 €

Amèrica i Àfrica: 237,86 €

Àsia i Oceania: 315,81 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Un nou lllindar

El poble acabà la paciència!

Em va sorprendre molt. Dotze dies abans de Pasqua. Com si Déu mateix interpretés el patiment de la nostra gent, com si la crisi fos un dels forts arguments a través dels quals la Paraula de Déu ofereix una alenada d'esperança a un poble que està acabant la paciència. Una situació —deia el text bíblic— que feia que aquest poble parlés contra Déu i els seus dirigents, i que posava al descobert el sofriment de qui no té ni pa ni aigua, ni allò més elemental per viure amb dignitat.

A aquest escenari s'hi afegeix la desconfiança, la intranquil·litat, la inseguretat, la por, però també el reconeixement sincer i humil de no haver actuat sempre correctament. És el moment en el qual hi ha una proposta de veure-hi més enllà, de copsar des de

la fe, una possibilitat de sortida assumint noves actituds que valoren l'austeritat, l'amor solidari, la feina creativa, l'esforç comunitari, el servei al bé comú, un poc més de confiança en Déu i el goig de trobar en ell una mirada que salva.

Ja en ple temps pasqual, els cristians ens demanem què fer per superar condicions insuportables de vida fins al punt d'impedir que la impaciència i el desencís acabin per enverinar la convivència? Podem fer d'aquest temps de resurrecció un temps orientat espiritualment a la recuperació, on Jesús mateix ens convida a no tenir por i ens diu que està amb nosaltres, a posar a l'abast dels nostres germans i germanes totes aquelles capacitats que poden alleugerir tanta càrrega injusta sobre els més febles, tant pel que afec-

ta individus com famílies senceres. Viure el temps pasqual ens endinsa encara més en el compromís de fer triomfar la vida per damunt de tot signe de mort i a optar per una dedicació total al servei dels més afectats per una crisi que perdura. Forma part d'una evangelització sempre nova fer que les tristeses i angoixes es converteixin ben aviat en joia i esperança pels qui diuen ja no poder més i demanen amb desesperació una solució immediata. Signes de resurrecció, fruits de l'amor de persones concretes i del servei abnegat de comunitats senceres, fa molt temps que existeixen i persisteixen. És la bona llavor que està sembrant aquesta Església nostra que creu en Crist ressuscitat i fa de la caritat la seva carta d'identitat.

Sebastià Taltavull Anglada

Bisbe auxiliar de Barcelona

Anatomia psicològica de les passions dominants

Lluís Serra Llansana

Autor de «El eneagrama de las pasiones»
(La Teca Ediciones)

llserrall@gmail.com

Il·lustracions: Elisabet Serra Vendrell

Els monjos cristians, ja des dels primers segles, tenen clara l'afirmació d'Evagri Pòntic: «Si desitges conèixer Déu aprèn primer a conèixer-te a tu mateix.» La soledat i la vida interior els enfronten amb els seus fantasmes i passions. Al Sacro Speco de Subiaco es recorda la zona on sant Benet de Núrsia, molt jove, passa tres anys com a ermità. El silenci, només trencat pel cant dels ocells o el xiuxiueig de les aigües del riu al fons de la vall, no permet gaires distraccions. Parla amb Déu, però combat els seus propis dimonis. Baixa a les profunditats d'ell mateix. La tasca és complexa: «No hi ha res més enganyós que el cor: no té remei. Qui és capaç de conèixer-lo?» (Jr 17,9). Evagri Pòntic i sant Joan Cassià elaboren, per aquest ordre, la llista de vuit falsos pensaments o esperits del mal que, a partir de sant Gregori Magne, reben el nom de pecats capitals. La seva importància rau en ser el cap o l'inici dels altres. El mal que ocasionen a la vida de les persones, malgrat que gaudeix de vegades de bona premsa, és immens. N'hi ha prou d'obrir els ulls per adonar-se de la situació actual que vivim. L'avarícia, la cobdícia, per exemple, ens han conduït a una crisi de proporcions gegantines, que es rabeja especialment amb els més febles. Claudio Naranjo, amb excel·lent ull clínic, escriu un llibre que parla dels mals del món com a mals de l'ànima. Els desastres en els quals estem immersos sorgeixen, en primera instància, del cor de les persones. A través de l'enneagrama, una tipologia de personalitat, miro d'abordar el substrat psicològic dels pecats capitals, que des de la perspectiva psicològica anomeno passions dominants. Després d'aquesta tasca, la seva dimensió moral ens interpel·la sense concessions. Vulgarment parlem de set pecats, perquè l'orgull absorbeix la vanitat, dues passions amb similituds, però molt diferents. Afegeixo aquí la por. La relació completa seria: ira, orgull, vanitat, enveja, avarícia, por, gola, luxúria i mandra. Una dada a tenir en compte: cada persona, amb més o menys força, experimenta l'atractiu de totes les passions, però una d'elles és caracterològica, pertany a la seva estructura profunda i encapçala la desfilada de tota la resta. Les virtuts serveixen de contrapès a la força de les passions.

IRA

Quan no accepto la realitat, quan les coses no són com jo vull que siguin, sorgeix de les meves vísceres la ràbia, la ira, l'enuig. Somio amb un món perfecte i els defectes que observo en mi mateix o en els altres m'irriten. Un jutge intern dicta contínues sentències sense deixar-me viure. Una ira, que no sol esclatar de forma aparatosa i violenta, perquè es reprimeix perquè guarda les normes de correcció, tot i que bulli per dins. L'iracund es converteix en una olla de pressió. La ira cega i impedeix l'amor i la compassió. L'ordre a qualse-

vol preu. Tot és correcció. El plaer se substitueix pel ressentiment, com passa en el fill gran de la paràbola del pròdig. No hi ha alegria, sinó indignació. La passió destrueix l'entorn de la persona iracunda. S'escanya l'espontaneïtat. Tot es torna inflexible i rígid. En el camp social, es transforma en repressió: pena de mort, presó per a delictes menors (els grans s'escapen), estat policial, jutges sense consciència, inquisició, fonamentalisme, integrisme, eliminació de dissidents, mecanismes de control, plaça de Tian'anmen.

ORGULL

Penso que tinc tant que no necessito ningú. Penso que tinc tant que tots em necessiten. Estic tan ple de mi mateix que no hi cap ningú més. Pel sol fet d'existir em mereixo l'amor i la glòria. No m'adono que sóc un captaire dels afectes i que vendria la meva ànima per una carícia. Sempre instal·lat per sobre dels altres. Conquerir el món sense ser capaç de gaudir-ne. Les relacions personals són molt importants, sempre que serveixin als meus interessos i necessitats no reconegudes. Semblo generós, però qualsevol cosa que dono no és un regal sinó una inversió. M'agrada l'adulació i que m'afalaguin l'oïda perquè són maneres de reconèixer la meva grandesa. En el camp social, es tracta d'apropar-me al poder, de donar sexe per obtenir amor, de donar peixos però no ensenyar a pescar, de generar dependències, de justificar qualsevol barbaritat en nom de l'amor o fins i tot de l'estimació al seu poble que tenen els dictadors, d'eliminar els malalts terminals perquè no pateixin, de ser amos de la vida i de la mort.

VANITAT

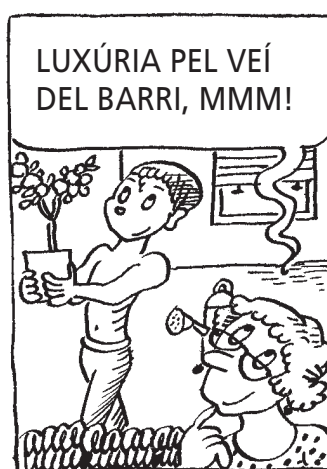

La imatge, l'èxit, el reconeixement, el prestigi, els títols, l'admiració... La fira de les vanitats. Tot queda en aparença. M'encanta l'aplaudiment i el triomf. Qui no venç s'endinsa en l'anonimat. Només compten els primers, els que pugen més alt al podi. No se sap què hi ha darrere l'aparador, perquè tot el gènere és a la vista i la rebotiga és buida. Competitiu. Faig els cops de colze que calgui per guanyar, ascendir, brillar. Els fracassats no mereixen cap consideració. La història només l'escriuen els guanyadors. Bellesa física i reconeixement social. No hi ha emoció profunda, sinó ganyotes i màscares. No importa ser sinó aparentar. Façana que enlluerna. En el camp social, la vida es redueix a mercaderia, a envasat, a imatge televisiva. S'ignora el sabó i es viu de l'escuma. Un país que ha fet inversions d'aparença, que després no se sostenen. Gastar com rics amb la cartera buida. Empreses de màrqueting. Tot es compra i es ven. Endeutar-se. La meva definició: sóc guapo, ric i un gran futbolista.

ENVEJA

Sempre em falta alguna cosa que els altres tenen. Les meves mancances i pèrdues m'estimulen l'enveja. Com en seria, de feliç, si tingués el que té aquell! La comparació és a l'ordre del dia. Molt sovint surto perdent, per això pateixo. El meu dolor és la garantia de la meva grandesa. Em consumeix la passió per dins quan veig els altres. No observo els meus dons i qualitats, sinó la meva situació d'inferioritat davant dels altres. Tinc les emocions molt a flor de pell. No sóc com la resta, sinó diferent i especial. La meva autoimatge és pobra però

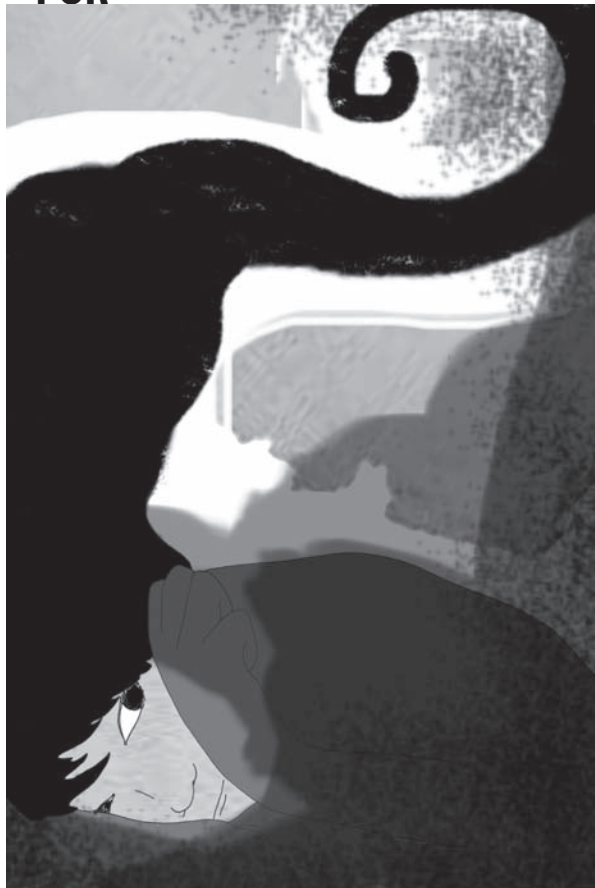

destruiria la imatge dels altres, perquè és superior a la meua. Pateixen pel que no tenen i no gaudeixen del que tenen. Una sensibilitat ferida. Han perdut el paradís i van a la seva recerca. En el camp social, no hi ha mereixements sinó comparació, els altres han de resoldre les meves mancances, justificar una dependència crònica, el joc del cafè per a tothom a les autonomies, voler tenir més que els altres sense guanyar-s'ho a pols, tacar la imatge dels altres amb mentides i falsedats, la novel·la *Ábel Sánchez* d'Unamuno.

AVARÍCIA

Prefereixo aïllar-me i viure separat dels altres per concentrar-me en mi mateix. La seguretat és a la cova. Donar significa perdre, per això és millor retenir i atresorar. He de conservar el que sigui perquè tard o d'hora em pot fer falta. Compartir és un risc que cal evitar. La solidaritat respon a una actitud d'il·lusos. Tot és escàs: diners, afecte, temps... Cal donar-los a comptagotes. Els meus tresors, els meus coneixements, estan més ben guardats a la cova, on ningú no hi té accés. Pensar sense comprometre's. Mantenir-me a l'àtic sense baixar a l'arena de la vida ordinària. Un capgròs: cap gran, pocs sentiments i cos ignorat. Soledat. Amb mi mateix estic més bé. En el camp social, hi ha desvinculació dels altres, s'atresora per a un mateix, els pares no tenen temps per compartir amb els fills, Hessel va haver d'escriure un segon llibre perquè es va adonar que la indignació sense compromís serveix de poc, Harpagon a *L'avar* de Molière, la cova d'Alí Babà, incapacitat per donar el 0,7% però sí d'injectar milions als bancs.

POR

Inseguretat, manca de confiança en els propis recursos, sospita de les intencions dels altres, recerca de les figures d'autoritat... expressions de la por. En el món, cal repel·lir els atacs amb una bona defensa. El futur és incert i problemàtic. La por paralitza. La pròpia incapacitat tenalla. Els altres em poden atacar i fer mal. Dono mil voltes a les coses. Em costa prendre decisions, perquè puc equivocar-me i no estic segur de ser capaç de fer-ho. Obeir és millor que manar, seguir les pautes, millor que fer cas al cor. Quan Pere desconfia, s'enfonsa en l'aigua del llac. Les coses passen si et poses en marxa. Un dels missatges més repetits a la Bíblia: «No tingueu por.» En el camp social, es busca l'autoritat forta, més en temps de crisi. Se substitueix el diàleg per les normes. L'enderrocament de les Torres Bessones justifica dues guerres i una lluita antiterrorista boja. Es multipliquen els controls.

L'imperi de l'escàner. Apareixen molts llibres sobre la por. Els immigrants són sospitosos.

GOLA

La gola no es redueix al menjar i a la beguda, sinó que apunta a la recerca compulsiva del plaer. Vull gaudir, sempre i a qualsevol preu. Em fa por el dolor i en fujo a la primera ocasió. El meu objectiu és passar-m'ho bé. En la superfície es viu fantàsticament, com una papallona de flor en flor. Gaudeixo de tot sense comprometre'm amb res. Sóc divertit. Les trampes em serveixen de recurs per fer el que vull. La vida és divertida. Xerrar i riure són les meves aficions. L'autoritat no compta. En tot cas, se la manipula. Sempre s'està més bé en una altra banda que aquí i el futur que en l'ara. La meua fantasia em pinta mons meravellosos. En el camp social, el regne de l'hedonisme: *fast, easy, fun* (ràpid, fàcil i divertit). Uns quants diners públics per a les meves necessitats individuals no tenen gaire importància.

«Els monjos cristians, ja des dels primers segles, tenen clara l'afirmació d'Evagri Pòntic: "Si desitges conèixer Déu aprèn primer a conèixer-te a tu mateix."»

«Cada persona, amb més o menys força, experimenta l'atractiu de totes les passions, però una d'elles encapçala la desfilada de totes les altres. Les virtuts serveixen de contrapès a la força de les passions»

En primer pla

Trampejar i corrompre dona els seus fruits. Uns es moren de gana i altres d'indigestió. És que el que hi ha. Funciona l'autoindulgència: tampoc no era tan important el que vaig fer malament. Aprofitar-se dels càrrecs. Malbaratament. Sempre en volem més. Viure amb tota mena de luxes.

LUXÚRIA

Intensitat i excés en tot, també en l'àmbit sexual. Els altres no existeixen o són sotmesos a les meves necessitats i capricis. Importa la satisfacció immediata del desig. L'altre està sotmès a la meua explotació i als meus interessos. El poder és l'objectiu. Cal aconseguir-lo a qualsevol preu. La llei no importa. Si cal emprar la violència, no hi ha problema a fer-la servir. El món pertany als qui són forts. Els febles no compten. La llei de la selva. No em sento culpable. Tinc el meu propi concepte de la justícia. Tinc drets de conquesta. Viure experiències fortes de sexe, alcohol i, fins i tot, droga. Cal fer-se respectar. La baralla agrada. Posa en joc molta adrenalina. En el camp social, l'explotació dels altres, el masclisme, la violència de gènere, una aventura sexual que fa perdre la presidència del banc mundial, *El Padrí* la novel·la de Mario Puzo, la venjança, la delinqüència que omple les presons, els colonitzadors que fan seu el lloc on posen el peu, actituds depredadores, la millor defensa és l'atac, la dictadura, les guerres.

MANDRA

Fer per no pensar ni sentir. Actuar per no entrar dins d'un mateix. Porto una vida mecànica. Fujo dels conflictes. M'estimo més una vida còmoda i tranquil·la. M'oblido de mi i vaig vegetant. Conduixo per la vida en pilot automàtic. M'adapto a tot i em resigno fàcilment. La vida interior importa poc. Val més distreure's i no pensar en coses secundàries. Per què fer avui el que puc fer demà? Postergo les meves necessitats i tasques fins i tot quan bufen vents favorables. Molta inacció. Si treballo molt és per no adonar-me de les coses ni per assumir les meves responsabilitats. Sembla que estimo la pau, però en realitat no suporto els conflictes. Les meves expectatives tampoc no compten tant. En el camp social, predomini de la vida còmoda, d'adaptació al que hi ha, de por al canvi per l'esforç que de vegades representa. Viure de la subvenció, deixar les coses com estan sense mirar de millorar-les, no enfrontar-se a la injustícia perquè pot haver-hi conflicte, torni demà, vostè, la pau dels cementiris, mandra de ser, talents sense desenvolupar.

«Cada passió té la seva virtut corresponent»

Lluís Serra presenta «El eneagrama de las pasiones»

Carme Munté

Fruit de la seva tesi doctoral, el germà marista Lluís Serra Llansana ha esdevingut el principal expert a casa nostra sobre l'eneagrama, una tècnica per conèixer-nos millor i per entendre per què al llarg de la vida sempre acabem ensopegant amb la mateixa pedra. L'eneagrama es representa amb un símbol geomètric i ens permet adonar-nos del nostre guió existencial. Lluís Serra, doctor en Psicologia, llicenciat en Teologia i en Filosofia, i col·laborador de *Catalunya Cristiana*, posa a l'abast del públic general l'essència de la seva tesi doctoral. Ja ha publicat *El eneagrama de las pasiones. Anatomía psicológica de las pasiones dominantes* (La Teca Ediciones), al qual seguirà un segon llibre: *El eneagrama de las relaciones. Constelaciones de rasgos de las pasiones dominantes*.

A la portada del llibre *El eneagrama de las pasiones* apareixen unes claus dibuixades. Què permeten obrir?

Es tracta de nou claus verges. Cadascuna haurà de treballar-se d'una manera determinada per poder obrir la porta que dóna accés al coneixement d'un mateix. El pelegrí que s'apropa a la catedral de Chartres troba nou portes, a través d'una de les quals entra al temple on hi ha un famós laberint. La vida conté una gran dosi de recerca, d'enigma, d'aventura.

Per tant, és una tècnica d'autoconeixement?

Sí, a més t'ajuda a conèixer també els altres. La tècnica no és suficient. Has de voler recórrer el camí. Un GPS et pot donar indicacions, però el volant del cotxe depèn de tu, és a les teves mans.

En què consisteix?

Cada persona té tres centres: mental, emocional i instintiu. A través dels pensaments, sentiments i conductes, regulem la nostra manera de pensar, sentir i actuar. Si ens deixem portar per l'ego —versió negativa, compulsiva i mecànica de la nostra personalitat— el resultat són fixacions, passions i comportaments descentrats. Cada personalitat accentua la força d'una passió, que els monjos van establir en vuit: ira, orgull, vanitat, enveja, avarícia, gola, luxúria i mandra. Si hi afegim la por, tenim les nou passions.

Per què es relaciona històricament amb els pecats capitals?

Els monjos cristians, especialment des d'Evagri Pòntic i sant Joan Cassià, han estat determinants per analitzar i comprendre el cor humà. La llista tançada que van elaborar és el fruit d'una intuïció i d'una experiència excepcionals. Evagri va donar a les passions el nom de *logismoi* (falsos raonaments) i esperits del mal. Dos segles després, el papa sant Gregori Magne en diria pecats capitals.

Cada persona té una passió dominant?

Tothom, amb més o menys força, sentim l'agulló de totes les passions, però una és la nostra dominant. Ens

«El eneagrama de las pasiones. Anatomía psicológica de las pasiones dominantes» (La Teca Ediciones) serà presentat el dilluns 16 d'abril, a les 19 h, a la Sala Pere Casaldàliga de la Llibreria Claret de Barcelona (c/ Roger de Llúria, 5).

succeeix el mateix en tots els camps de la nostra experiència. Tenim dues mans, però som dretans o esquerrans. La passió dominant té incidència sobre les altres i pertany al nostre caràcter. Configura reaccions prèvies a qualsevol situació.

Com es configura aquesta passió?

El nostre pensament distorsionat genera la passió corresponent. Si jo penso que em falta alguna cosa, que tinc una tara o un defecte, aniré per la vida mirant el que els altres tenen i a mi em falta. Sorgirà l'enveja. Si jo vull que tot sigui perfecte i crec que

sempre tinc la raó, quan em topo amb la realitat, que mai no ho és, m'indigno i neix en mi la ira. Si, com Alí Babà, tinc por que els altres em prenguin el meu tresor, m'aïllo i em tanco en la cova de la meva avarícia.

Quines són les conseqüències de deixar-se portar per la passió dominant?

La passió dominant esdevé addicció, dependència, conducta compulsiva. En contra del que la gent pensa, l'addicció no porta mai plaer. Els fumadors, si són conscients, ho saben. Si són esclaus del tabac, no en frueixen. En la passió passa el mateix. Quan ens domina, deteriora la nostra autoimatge, destruïm les relacions amb la parella, els amics, els companys de treball, alterem l'ús dels diners i la propietat, i bloquegem la nostra relació amb Déu.

Conrear les virtuts és la manera de fer de contrapunt?

La virtut permet contrarestar la força de la passió i ens fa més conscients, amorosos i lliures. Cada passió té la seva virtut corresponent. L'orgullós descobreix en la humilitat el camí de sanació, com el golfista en la sobrietat, el poruc en el coratge, el vanitos en l'autenticitat, el luxuriós en la innocència o el mandrós en l'acció essencial...

Davant de quins moments de la vida, davant de quines decisions, valdria la pena fer l'esforç de treballar l'eneagrama?

Resulta clau conèixer les motivacions que em porten a prendre una determinada decisió. Ignorar-ho és perillós. L'eneagrama ens hi ajuda. Sempre és útil, però encara més en els moments que cal fer un discerniment, una opció important, una decisió clau a la vida, etc.

Un cop sé quina és la meva passió dominant, què faig?

Observar quins pensaments meus l'alimenten, veure com em distorsionen la realitat, detectar la meua manera d'actuar, descobrir el mal que faig si m'hi deixo portar... Les passions sovint tenen bona premsa, però ocasionen mals profunds, com la crisi actual. Són camins de superació: el treball sobre la virtut corresponent, pertànyer a un grup de creixement personal o espiritual, tenir un acompanyament, seguir una teràpia...

Sense un bon coneixement de nosaltres mateixos, podem tenir una bona relació amb Déu?

Només vull recordar la importància que santa Teresa de Jesús, una mística excepcional, atribuïa a l'autoconeixement: «*Tengo por mayor merced del Señor un día de propio y humilde conocimiento, aunque nos haya costado muchas aflicciones y trabajos, que muchos de oración.*» Cada forma d'ego representa una visió idolàtrica de Déu, que ens impedeix relacionar-nos-hi des de l'amor i la llibertat.

En quins riscos podem caure segons les passions?

La passió ens treu la felicitat i ens torna egoistes, immorals, irresponsables, superficials, hipòcrites, políticament correctes, esclaus de les pulsions, manipuladors dels altres... Algú pot pensar que exagero. Mirem el que passa a la nostra societat. Només la inconsciència ens amaga aquests riscos.

L'eneagrama està sent acceptat per l'Església o continua havent-hi reticències?

Depèn de l'ús que se'n faci. La seva utilització psicològica no ofereix cap problema. Les reticències neixen de dos focus. L'intern sorgeix d'una certa dificultat eclesial de dialogar amb la

psicologia i d'obrir-se a nous camps de coneixement. El temps i l'estudi vencen aquestes dificultats. L'extern prové de l'ús frívol que en fan alguns col·lectius o de les creences que en alguns casos l'acompanyen, a voltes incompatibles amb el pensament cristià. També passa en altres camps del coneixement. Aleshores, cal discernir,

però no és solució prescindir-ne sinó fer-ne un bon ús.

I pel món acadèmic?

Ho conec prou bé perquè aquest llibre, al qual seguirà un segon, és fruit de la meua tesi doctoral en Psicologia, pionera internacional sobre aquest tema. La Universitat Ramon Llull – Blanquerna li va donar cobertura. En el camp tècnic, la innovació es valora molt. En el camp humanístic, predominen actituds més conservadores i les innovacions es veuen amb més reticències, malgrat que tota investigació acostuma a ser tasca de frontera.

«Cada forma d'ego representa una visió idolàtrica de Déu, que ens impedeix relacionar-nos-hi des de l'amor i la llibertat»

Programació 2012

Club⁺amics

Associació d'Amics de Catalunya Cristiana

Pelegrinatges

Organització tècnica *Ruth Travel* GC 1478

Terra Santa

Del 21 al 28 de maig

Del 17 al 24 d'agost

Del 30 novembre al
7 de desembre

Lourdes

Del 28 juny
al 2 de juliol

Del 20 al
24 de setembre

Units al pelegrinatge de
l'hospitalitat de la Mare
de Déu de Lourdes

Organització tècnica

relitur viatges GC 1045 D

MESOPOTÀMIA Ruta bíblica per terres aramees

Del 20 al 29 d'agost

Les terres entre l'Eufrates i el Tigris pertanyen a la cultura universal d'un món transcendent i determinant. Viatjant per les terres del Creixent Fèrtil ens acostarem allà on la tradició ens recorda per on van passar els patriarques bíblics i també per on van passar tants d'altres pelegrins il·lustres, com Egèria en el s. IV, donant també testimoni d'unes terres d'antiga tradició cristiana. Antioquia, Gaziantep, Urfa (l'antiga Edessa), són alguns dels llocs amb nom destacat. Tindrem ocasió de navegar per l'Eufrates, arribar a la vora del Tigris a Hasankeyf i descobrir llocs arqueològics excepcionals com Nemrut o Perre. A Istanbul visitarem part del barri jueu i per descomptat els grans llocs de la tradició cristiana.

Un viatge per les terres aramees de Mesopotàmia.

ARMÈNIA

Un país marcat
per la fe

ARMÈNIA és una nació arre-
lada en les tradicions bíbli-
ques. Segons una d'elles, a la
muntanya de l'Ararat, símbol
del poble armeni (avui dins
de fronteres turques), va
ser on Noè va desembarcar
de l'Arca, i segons una altra
llegenda on és situat l'Edèn.
També és el lloc on van por-
tar els apòstols Judes Tadeu
i Bartomeu la relíquia de la
Santa Llança (de Longinos).
Primer país que adopta el
cristianisme com a religió
d'estat l'any 301 dC. Salva-
guarda del cristianisme des
de la seva identitat com a
nació.

Viatjar a Armènia és descobrir les
seves esglésies, la seva litúrgia,
el deliciós menjar, la seva gent.
Un país acollidor, de gran bellesa
paisatgística i cultural, un país
marcat per la seva fe que ens
arriba al cor.

Del 2 al 12 de juliol

SRI LANKA:

l'esperit de l'antiga Ceilan

De l'1 al

9 de novembre

La ruta colonial de les
espècies al cor de l'Índic

L'actual **SRI LANKA** és l'antiga CEILAN,
una illa al sud del continent indi que ens ofereix
l'oportunitat d'endinsar-nos en una magnífica ruta a través de plantaci-
ons d'espècies, parcs nacionals on gaudirem d'un safari entre elefants,
meravellosos paisatges de muntanya entre plantacions de te, les antigues
capitals del regnes singalesos, etc. Tot envoltat d'un dels paisatges més
impressionants d'Àsia on la selva més verda i una atractiva costa tropical
són la llar d'un poble amable i hospitalari on actualment regna la pau
i l'harmonia entre cristians, budistes, hindús i musulmans.

Places limitades

Club+amics
Comtes de Bell-lloc 67-69
08014 Barcelona

Tel: 93 409 27 00
info@clubmes.cat
www.clubmes.cat

El Papa demana seguir Crist fins al final

Presideix la celebració del Diumenge de Rams

ACI
Ciutat del Vaticà

Benet XVI va expressar la intenció que el Diumenge de Rams sigui el dia en què els fidels, particularment els joves, decideixin acollir el Senyor i seguir-lo fins al final, i fer «de la seva Pasqua de mort i resurrecció el sentit mateix de la vostra vida de cristians».

En la celebració hi van participar diversos joves de Roma i d'altres diòcesis, aplegats amb motiu de la XXVII Jornada Mundial de la Joventut, el lema de la qual per a aquest any va ser «Estigueu sempre alegres en el Senyor». Durant l'homília, el Papa va assenyalar que «el Diumenge de Rams és el gran pòrtic que ens porta a la Setmana Santa, la setmana en què el Senyor Jesús es dirigeix cap a la culminació de la seva vida terrena». «Ell va a Jerusalem per complir les Escripures i per ser penjat a la creu, el tron des del qual regnarà pels segles, tot atraient cap a ell la humanitat de tots els temps i oferir a tothom el do de la redempció.»

Benet XVI va recordar als joves que seguir el Senyor «és la decisió que condueix a l'autèntica alegria, com va

Donatiu per a Síria

Benet XVI va enviar un donatiu de 100.000 dòlars per ajudar a mitigar l'efecte de la violència a Síria, a través de les organitzacions caritatives de l'Església local. Un comunicat emès pel Pontifici Consell Cor Unum va indicar que aquest és un nou gest del Papa, afegit a la seva crida reiterada pel cessament immediat de tot tipus de violència a Síria. A través dels seus organismes de caritat, l'Església a Síria es troba compromesa a assistir la població terriblement afectada per la violència, particularment a les ciutats d'Homs i Alep.

passar amb santa Clara d'Assís que, fa vuit-cents anys, fascinada per l'exemple de sant Francesc i dels seus primers companys, va deixar la casa paterna precisament el Diumenge de Rams per consagrar-se totalment al Senyor». El Pontífex va recordar que, en el moment de la seva decisió, la santa tenia 18 anys «i va tenir el valor de la fe i de l'amor d'optar per Crist, i hi va trobar la joia i la pau». El Bisbe de Roma també va demanar als fidels «que regnin particularment en aquest dia dos sentiments: la lloança, com van fer aquells que van acollir Jesús a Jerusalem amb el seu "hosanna", i l'agraïment, perquè en aquesta Setmana Santa el Senyor Jesús renovarà el do més gran que es pot imaginar, ens lliurarà la seva vida, el seu cos i la seva sang, el seu amor».

«A un do tan gran hem de correspondre de manera adient, és a dir, amb el do de nosaltres mateixos, del nostre temps, de la nostra pregària, del nostre estar en comunió profunda d'amor amb Crist que pateix, mor i ressuscita per nosaltres.» El Papa va subratllar que en aquest dia, «hem de depositar la nostra vida, la nostra persona, en actitud de gratitud i adoració».

Reunió bilateral de jueus i catòlics sobre crisi financera

VIS / Ciutat del Vaticà

Perspectives religioses sobre l'actual crisi financera: enfocament per a un ordre econòmic just va ser el tema de la XI reunió de la Comissió bilateral del Gran Rabinat d'Israel i la Comissió vaticana per a les Relacions Religioses amb el Judaisme. La trobada va tenir lloc a Roma, del 27 al 29 de març, i va ser presidida pel rabí Shear Yashuv Cohen i pel cardenal Peter Turkson, president del Pontifici Consell Justícia i Pau.

En la declaració conjunta emesa al final de la reunió, totes dues delegacions subratllen que, malgrat que diversos factors hagin contribuït a la crisi financera, «en les seves arrels hi ha una crisi de valors morals. La importància del tenir, que crea una cultura de la cobdícia, eclipsa la importància de l'ésser, i el valor de la veritat, que comporta l'honradesa i la transparència, està absent en l'activitat econòmica». «En el centre de la concepció de cristians i jueus sobre un ordre econòmic just, hi ha l'afirmació de la sobirania i la providència del Creador del món, de la qual emana qualsevol riquesa, lliurada a la humanitat per al bé comú», continua el text. D'aquí que l'objectiu de l'ordre econòmic sigui un benestar de la societat que reafirmi la dignitat de tots els éssers humans, creats a imatge i semblança divina.

El comunicat recorda el deure, per part dels països amb economies més desenvolupades, de «reconèixer les seves responsabilitats i obligacions envers les nacions i les societats més necessitades, sobretot a l'era de la globalització». Els membres de la comissió bilateral posen en relleu el paper que les comunitats de fe han de desenvolupar per contribuir a un ordre econòmic responsable i la importància del seu compromís per a aquesta finalitat amb els governs, institucions educatives i mitjans de comunicació. Finalment, observen que «la crisi ha posat de manifest la profunda manca del component ètic en el pensament econòmic». Per tant, «és imperatiu que els instituts i acadèmies d'estudis econòmics i polítics incloguin la formació ètica en els seus plans d'estudis, com ha passat en els darrers anys en l'àmbit mèdic».

Ressons de la Ciutat Eterna

Els catòlics en el panorama comunicatiu italià

Xavier
Bisbal
Prevere

La visita de Marco Tarquinio, director de l'*Avvenire*, al Col·legi Espanyol de Roma recentment, em permet d'obrir una petita porta al panorama comunicatiu italià. *Avvenire*, nat el 1968, és un instrument de l'Església a Itàlia —pel qual fa un gran esforç econòmic— que esdevé en paraules del seu director «un signe de contradicció» als quioscos del país.

En creixement constant, s'ha fet un espai en el panorama de la premsa escrita, tot i la doble crisi que aquesta sofreix arreu, l'econòmica i la de les noves tecnologies. Procura oferir una manera diferent de fer periodisme; vegem-ne alguns exemples. D'entrada, fullejant els diferents rotatius italians, sorprèn l'escassa informació internacional que hi dediquen, fet que vol contrastar *Avvenire*. Tarquinio creu que els països que han tingut imperi a ultramar —Espanya, Anglaterra— són més proclius a interessar-se sobre allò que passa més enllà de les seves fronteres. Una altra proposta és la d'un setmanari amb notícies vertaderes però escrites per a nens, amb l'intent d'avesar-los a la lectura.

Però anant més al fons, Tarquinio defensa un periodisme catòlic respectuós amb els fets i amb un punt de vista honest. Intenta contrarestar una altra característica de la premsa italiana, l'excés absolut de crònica negra que ocupa grans titulars —les tres «s» en italià: *sangue, sesso e soldi* (sang, sexe i diners). Aquesta deformació periodística deixa de banda el caràcter educatiu que també té la professió, i per això l'*Avvenire* intenta fer notícia de l'altra cara de la realitat, el bé que també passa al voltant nostre. En el món del treball, de l'economia, de l'educació hi

ha iniciatives honestes (especialment en el context italià, accions educatives contra la màfia) i això també hauria de ser notícia. La raó és que la premsa educa amb la selecció de notícies que fa, orienta cap a un model de persona, i els italians mereixen «models» i «herois» positius.

Pel que fa a la «jungla» política italiana, l'*Avvenire* intenta mostrar-se parcial, i ofereix una clau de lectura dels diferents programes i iniciatives segons els valors que importen a la línia editorial: la persona al centre, amb tot allò que implica. També intenta donar instruments als laics davant de qüestions difícils —va elaborar dos suplementes dedicats al fenomen de la pedofília en tota la seva amplitud, per situar la crisi eclesial en el seu context— i fa campanyes en contra, per exemple, dels jocs d'atzar i les apostes, una autèntica plaga a Itàlia.

És una mostra d'un panorama comunicatiu diferent del nostre; hi ha també per exemple la revista dominical *Famiglia Cristiana* —que es distribueix en quioscos i esglésies— amb una tirada immensa, la més alta del país si no m'equivoco, sostinguda per una gran quantitat de publicitat, i que tracta tota classe de temes. A més, un riquíssim teixit de webs, no només vinculades a l'aspecte més institucional de l'Església, sinó promogudes per laics i que aborden una gran quantitat de problemàtiques: vida, bioètica, sexualitat, educació, justícia social, espiritualitat, etc. Una realitat que denota un esforç de l'Església per fer-se present en el món comunicatiu —i, per tant, en la cultura quotidiana— dels italians; i també la riquesa d'un món laical més despert i actiu.

«Als nens no se'ls diu que cal evitar la violència»

Ángel Tabares Goldar, capellà de presons israelianes

Cristina Sánchez

Ángel Tabares, sacerdot de l'arxidiòcesi de Santiago de Compostel·la, exerceix de capellà a les presons israelianes des de fa set anys. Proposa els valors evangèlics del perdó i la reconciliació en un país on l'educació per la pau encara no és una realitat.

Qui forma part d'aquest grup?

Es tracta d'un grup que depèn del patriarcat llatí de Jerusalem, format per sacerdots i religioses. Fa 14 anys que es va formar. Van començar unes religioses Franciscanes de Maria amb cristians, en general. En ampliar el grup van cridar altres cristians, com els ortodoxos, que solen ser de llengua russa. Jo m'hi vaig incorporar fa set anys.

Tenia experiència en el tema de presons?

Cap! Mai no havia entrat en una presó! Així que hi anava amb una mica de por. Però va ser una cosa que ja em va agradar el primer dia. Vam fer una amistat de forma molt natural i vaig veure que allò m'atreïa. Jo abans em dedicava a fer de traductor del francès a l'espanyol amb el cos diplomàtic, però allò m'avorria.

Com són les visites?

Hi ha una part en què parlem de tot, d'una manera molt familiar. En aquest moment és bo parlar en la llengua de cada u. Per això ara fem tres grups en la primera part: espanyol, anglès i àrab. La segona és més espiritual. Solem llegir l'evangeli del diumenge més proper. És molt bonic perquè hi ha molta curiositat, i molt interès. De fet, quan allarguem molt la primera part els nois em diuen: «Pare, anem al que hem vingut.»

La presó pot ser un bon lloc per trobar-se amb la transcendència?

Per descomptat. Molts nois em diuen: «Si jo hagués conegut abans Jesús, la meua vida no seria així.» Hi ha persones que es van definir catòliques per tradició però ara quan han començat a aprofundir en la fe viuen d'una altra manera, estan més feliços, amb un ideal. És veritat que la presó et dona una mica de peu per aprofundir en certes coses. No només en la teua relació amb els altres, sinó també amb Déu.

A qui visiten?

Visitem molt un complex de presons d'alta seguretat a Ramle, a la carretera de Jerusalem a Tel Aviv. No visitem presos polítics, són presos comuns, molts per homicidi, així que la majoria

compleix penes llargues.

Si la seguretat és de vegades excessiva a Israel, com és entrar en una presó?

Hem de renovar el nostre permís cada sis mesos, i no és fàcil ni tan sols renovar-lo. De fet, celebrem només dues misses l'any per la dificultat que suposa demanar permís per poder passar una mica de pa, vi i un crucifix. A més, per concertar les visites no és fàcil. Les germanes s'armen d'una gran paciència. Jo ho vaig intentar en alguna ocasió i vaig decidir que això no era per a mi.

Com s'organitza l'assistència religiosa a les presons israelianes?

Depenem dels rabins, que són els caps religiosos de les presons i els qui regulen les visites dels cristians. En general hi ha una bona relació; al capdavant nosaltres oferim una ajuda, encara que sigui vista només des del punt de vista humà. Però després hi ha les peculiaritats de la religió en aquest país. Per exemple, els rabins prohibeixen convertir-se a la presó. Ens hem trobat amb alguna persona que volia rebre assistència religiosa cristiana i no se li ha pogut donar. Això és negar un dret humà, que és la llibertat religiosa. Però cal prendre-s'ho amb paciència, perquè pesa més el que és positiu que el negatiu.

En una presó hi ha molt de dolor. Com ho viviu?

El fet d'estar privat de llibertat genera de per si un dolor molt gran. Tenim algun noi jove, tot just major d'edat, que estava a l'Exèrcit, tenia armes a casa i en una discussió va disparar. És molt difícil ajudar un jove que s'enfronta a una pena de cadena perpètua. Després hi ha els problemes familiars, que a l'entorn d'aquest món n'hi ha molts.

Tenen relació amb les famílies?

De vegades hi contactem, i la relació és molt bona. Jo n'he visitat algunes, i hem fet una gran amistat. El de la família és un lloc que no es pot ocupar, evidentment, però nosaltres en la fe també formem una família. I és una

«Alguna vegada els nois m'han dit: m'he oblidat que era a la presó per un moment»

cosa que sempre compensa.

Hi exerceix de mediadors?

Per descomptat que alguna cosa de mediació sí que fem. Amb les seves famílies, les seves nòvies... Al capdavant, la nostra finalitat humana és ocupar el buit que deixa la família. I ens estimen com si fóssim de la família! Pobre del qui ens posi un dit a sobre! Alguna vegada els nois m'han dit: «M'he oblidat que era a la presó per un moment.»

Hi ha gaires estrangers a la presó?

Com que Israel és un país atractiu des de molts punts de vista, i l'econòmic també, aquí han vingut moltes persones de l'exterior. El mateix govern facilita que vinguin jueus de fora a fer l'*alià* (el retorn), i entre tants no només arriben jueus. Afortunadament, perquè el país, si té pluralitat, és millor. La veritat és que hi ha molts estrangers a la presó. I aquests, que no tenen la seva família a prop, agraïen de manera especial les nostres visites.

Tot això, en un país on les armes són quotidianes.

La violència no només parteix de les armes, sinó de la posició política, del fet d'estar envoltat d'amenaces. No són poques les persones que van armades pel carrer, a la compra, a prendre un cafè... Per descomptat que és un risc. Per això tenim els nois que hi han caigut. A més, és un país on l'educació per la pau no és present com a la nostra Europa. Tots els valors humans i cristians d'Europa, com és respectar la llibertat, l'educació per la pau..., aquí no hi són. Als nens no se'ls diu que cal evitar la violència. I no només no n'hi ha sinó que no en volen.

III seminari d'estudi

Divendres, 20 d'abril de 2012

Seminari Conciliar de Barcelona
Sala Sant Jordi

C/ Diputació, 231 08007 Barcelona
De 10:30 fins havent dinat

El Catecumenat: a l'inici, una conversió; en el camí, un procés

Sessió dirigida per

Mn. Joan M. Amich i Raurich

Delegat episcopal del Catecumenat de Girona

Jaume Galobart i Duran

Delegat episcopal del Catecumenat de Terrassa

Sessió oberta amb inscripció prèvia

Termini d'inscripció: 18 d'abril

Per inscripcions adreceu-vos a la secretaria del SIC:

e-mail: secretaria@sicb.e.telefonica.net Telf: 93 302 10 41

Horari: de dilluns a divendres, de 9:00 a 13:00

Organitza:

Serveis Diocesans del Catecumenat de Catalunya i les Illes Balears

Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya (SIC)

Punt de vista

Eduard Sagarra TriasPresident de l'Associació de les Nacions Unides a España
«50 anys en pro dels Drets Humans»

Solidaritat i cooperació. Valors o drets?

En ple i convuls 2012, ens podem qüestionar si mots que emprem diàriament com *solidaritat* i *cooperació* són, avui, valors o normes. Ja que, si fossin normes, foren obligatòries per a tots; però, si les cataloguem com a principis morals, serien de compliment voluntari i optatiu. El resultat és que mentre l'incompliment de les normes genera sanció tipificada pel poder polític, l'incompliment dels principis només ens portarà culpa moral o remordiments, però no cap càstig material o públic.

Crec que, en el nivell assolit per una societat moderna, i, gràcies a la progressió del Dret Internacional dels Drets Humans, en una societat democràtica basada en el dret i la Justícia, avui ambdós conceptes, solidaritat i cooperació, no són només principis morals (que també!) sinó que són obligatoris per a tots i també per als Estats. L'expressió d'aquesta transformació d'una font moral cooperativa o solidària, cap a una norma obligatòria, la trobem no només en l'àmbit internacional (finalitats de l'ONU, FAO, OMS, UNESCO i tot l'ajut al desenvolupament), sinó primordialment en la base que fonamenta les Constitucions, totes les lleis i les polítiques de l'Estat, Generalitat, ajuntaments o de la mateixa Unió Europea.

La recaptació d'impostos, per exemple —puix que el seu fruit ha de servir per finançar l'educació, la sanitat pública, la seguretat, prestacions socials o àdhuc, les obres públiques— és una mostra de la solidaritat d'Estat. Internacionalment, la solidaritat i la cooperació no són només polítiques altruistes o generoses, sinó absolutament necessàries i egoistes, en un món globalitzat, on tot el que passa arreu ens afecta a tots, com si fóssim tots veïns del mateix carrer. Per això, si bé és necessari i útil de cooperar i negociar amb el Tercer Món, ho és més encara, a favor nostre, el primer món ric. Si us hi fixeu, no tot és tan altruista com sembla, ja que una part important d'aquesta solidaritat i cooperació ens serveix per ampliar els nostres mercats, obtenir matèries primeres i productes a menor preu (però amb costos socials i vulneració dels drets que no acceptaríem

a casa nostra) i, en definitiva, poder vendre a més persones els nostres productes.

Aquesta solidaritat té una altra lectura des de la demografia, per tal d'evitar que vinguin a casa dels rics més onades d'immigració —ara sobrera— a la recerca d'un futur, llibertat i vida digna, que tenen negat als seus països.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Degà del Capítol Catedral de Barcelona

El domini propi

Les Sagrades Escripures manifesten sempre una gran saviesa. Plenes de consells de vida, no oblidem cap aspecte de l'existència humana. En efecte, a l'Eclesiàstic o Siràcida hi ha una pregària «sobre el domini propi». Es troba al capítol 23. És una súplica per assolir aquest domini. Les primeres paraules es refereixen al domini de la llengua. «Qui em posarà una guarda a la boca i un segell de prudència als llavis, perquè el parlar no em faci caure i la llengua no em perdi?»

El salm 141 diu de manera similar: «Posa'm, Senyor, una guarda a la boca, posa sentinelles a la porta dels meus llavis.» A la carta de sant Jaume, capítol 3, hi torna a haver una expressió vigorosa: «Quan posem

la brida a la boca dels cavalls perquè ens obeeixin, podem governar tot el seu cos (...), però no hi ha home capaç de domar la llengua: és un mal que no es domina, va plena de verí mortal. Amb la llengua beneïm el Senyor, el nostre Pare; i amb la llengua maleïm els homes fets a imatge de Déu.»

Hi ha una anècdota que uns atribueixen a sant Felip Neri i altres a sant Francesc de Sales. Una penitenta confessa que ha malparlat d'altres persones, fins al punt d'haver-les calumniat. El confessor li imposa, com a obra penitencial, que ompli un sac amb plomes de gallina i que les escampi per tota la ciutat. Quan hagi fet això, ha de retornar al ministre de la penitència. La penitent fa el que li ha dit el sacerdot. Ell li manifesta, quan retorna, que ha de complir la segona part de l'obra penitencial: recollir les plomes escampades. «Pare, diu la penitent, el que em maneu és impossible, el vent s'ha endut les plomes.» El confessor respongué: «El mateix passa amb la maledicència: qui podrà fer-la enrere?»

Recordo un superior que solia repetir: només som amos de les paraules que no pronunciem.

A propòsit de...

P-J Ynaraja Capellà del Montanyà
(ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net)

Ballet

Pot semblar estrambòtic que recomani ballet per al Tridu Sacre. El que celebrem està encaixat en un marc geogràfic i històric, però amb referència Transcendent. La seva mort, quin significat va tenir?

L'ésser humà, en la seva corporeïtat, està emprisonat. Pateix la gravetat, la rigidesa dels seus ossos i la incapacitat de travessar les barreres. El testimoni de les aparicions de Jesús ressuscitat ens asseguren que tot això desapareix, sense perdre la individualitat.

Fa anys vaig assistir a tres sessions de ballet. Actualment les segueixo per televisió. Al ballet se li afegeix la il·luminació, els angles d'enfocament i les aproximacions. Els meus pares i les meves germanes, persones que estimava molt, han mort. Molts d'ells, estic convençut, que gaudeixen de la felicitat de Déu. Com deu ser aquesta existència?, em pregunto. Quan contemplo els artistes que evolucionen com si no pesessin gens, que es mouen com si fossin de goma i ho fan al ritme de bella melodia, penso: així deu ser el pare, i les meves germanes...

Me'n referiré a tres.

Responsoris de Setmana Santa. Música de T. L. Vitoria. Sobri, seriós. Són les antigues antífones de l'ofici de tenebres. Cantat en llatí. Poc moviment. Progressivament, com en la litúrgia, els ciris es van apagant. N'hi ha que diran que no és ballet, que és litúrgia pura i sobria, molt apta per a contemplatius i no seré jo qui els porti la contrària.

Stabat Mater Dolorosa. La seqüència de la missa de la Dolorosa. A la lletra del gregorià, altres autors li han posat la seva música. Em refereixo a la que amb melodia d'A. Vivaldi interpreta el London Ballet. Sis figures femenines, vestides amb túniques llargues de colors suaus, es mouen en una superfície sense cap decoració. El text es refereix a Santa Maria al costat de la creu.

Accepto rotundament que Jesús en la seva etapa històrica va patir una tortura horrible i que el seu aspecte reflectís el dolor. Igualment, la seva Mare, dreta, l'acompanyava i el seu dolor va ser enorme. El text litúrgic ho descriu extraordinàriament bé. Però, ara gaudeix de felicitat eterna. No entenc el gest d'algunes aparicions que, segons expliquen els vidents, la veuen plorar i patir. Però, al Cel es pot patir? La dansa dolçament expressa la pena, com una mare pot explicar al seu fill el dolor que li va suposar infantar-lo. Plora un, jo ploro sempre, i m'uneixo a la seva aflicció, ara bé, la bellesa del gest i del seu ritme, m'infonen esperança.

La consagració de la primavera. El tema d'aquest ballet de Stravinski no és cristià. Es tracta d'una antiga llegenda russa. Cada any, quan arriba la primavera, la població sacrifica una verge a la naturalesa. La música d'aquest autor és difícil de sentir. El moment àlgid és quan la noia comprova que és ella l'elegida, la que volen sacrificar, per proporcionar fecunditat a la terra. Se sorprèn, tem, mira al seu entorn, no té escapatòria. Al principi, es rebel·la i tracta de fugir, però després es dona per vençuda. Observar-ne la mirada em recorda la de Crist a Getsemaní. Els companys que l'envolten, sense deixar que s'escapi, m'evocuen el Sanedrí. Desposseïda de tot, indefensa, em recorda el text d'Isaïes: «Com els anyells portats a matar.» Aquest ballet em reviu la Passió del Senyor.

Segurament que als lectors, la visió de l'espectacle els pot deixar indiferents, n'hi haurà que, fins i tot, em podran titllar de blasfem, segons la coreografia que hagin vist. N'accepto l'opinió. Recordo que la bellesa no desapareix, estic segur que el Papa, tan amant seva com a camí cap a Déu, sí que m'entendria. Tot això no menysprea els estudis, les imatges i les icones, que abunden a casa meua. I principalment, l'Evangeli.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viqui70@yahoo.es

No sempre és fàcil el que és necessari

Aquesta setmana passada, dos nois que conec han passat del si de la seva família —si és que en el seu cas podem parlar de família— a un centre tutelat. Sens dubte, era una necessitat i, a la llarga, serà un bé per a ells —o si més no, un mal menor—. Però, darrere d'aquests actes necessaris, s'hi amaguen grans dosis de dolor infantil.

A X aquell matí el vaig notar més dispers del que és l'habitual i li vaig preguntar què li passava. De seguida em va respondre: «Aquesta tarda em porten a un centre. I al meu germà, també.»

Em vaig posar al seu lloc: patiment per un futur desconegut, patiment per l'abandonament que en el fons sap que l'ha portat a aquesta situació, patiment per la manca de llibertat que intueix... És el mateix noi qui, fent volar coloms, inventava fa unes setmanes allò que desitjava: que aniria amb els seus pares a Port Aventura i s'ho passaria d'allò més bé, tot i saber que no té pares i que passa d'unes mans a unes altres sense sentir cap llar com a pròpia.

També aquesta setmana passada vam celebrar la festa de Santa Lluïsa de Marillac. I la plaça de Sant Hilari Salvadó, a la Barceloneta, es va omplir de joia en què participava gent del carrer, gaudint, amb tots nosaltres, d'una tarda diferent, cantant, ballant i prenent xocolata amb molts amics. S'hi respirava germanor, i aquells homes desinhibits ballaven, sense por de fer el ridícul, i oblidaven per una estona les penes i les dificultats que constitueixen la seva vida.

Jo, tot evocant el meu amic del centre tutelat, he recordat l'anècdota que em va explicar fa molts anys en Félix, un dels amics que va morir de sida, i que vaig deixar impresa en un dels meus llibres. Ja a punt de morir i, parlant-me de la seva amistat amb Jesús, em deia que ara faria possible una promesa que li va fer de petit. I recordava que moltes nits, quan se sentia molt sol, entrava d'amagat a la capella del centre tutelat on l'havien portat i visitava el seu amic —una imatge del Nen Jesús—. Però, aquella visita tenia també el seu interès, perquè sempre s'enduïa alguna moneda de les que deixava la gent en una cistella. I li deia a Jesús: «Quan sigui gran ja te la tornaré.»

Les coses han canviat molt i el noi que avui portaran a un centre no s'estarà en un gran edifici amb el trist nom d'orfenat. Espero i desitjo que, si no té una imatge de guix a la qual poder abraçar o prendre-li alguna moneda «prestada», tingui el que és millor, una imatge viva de Jesús en l'educador o l'educadora que l'abraci i es deixi abraçar.

I torno a la plaça i a aquells homes sense sostre. En quin moment de la seva vida han deixat de viure l'única cosa que els faria feliços: una família que els abraci o a qui poder abraçar?

Zoom

Eduard Brufau

D'aquí a poques setmanes se sabrà si el faraònic complex d'oci conegut com a Eurovegas s'instal·larà a Barcelona o a Madrid. Vagi on vagi ja s'han sentit nombroses opinions contràries a aquest projecte, moltes d'elles procedents de l'Església. Des d'àmbits cristians es critica aquest model de negoci perquè està basat en el consumisme impulsiu, l'afany de guanyar diners i el materialisme més superficial i frívol.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Aprendre a ser pobres

Vesteix amb senzillesa i les sabatilles que porta no són de marca. Camina amb agilitat. A la motxilla, hi porta les pertinences escolars. Arriba al col·legi, a la mateixa hora que molts dels seus companys, alguns dels quals baixen dels cotxes davant de la porta principal. Ell sempre va a peu. N'hi ha que teclegen al seu mòbil un SMS o mostren fotografies als seus amics, fetes al xalet fora de la ciutat on han passat el cap de setmana amb la família. Ell no té mòbil. El seu pare treballa en una empresa i guanya més aviat poc. La seva mare, per hores, fa tasques domèstiques a les llars. A la seva família hi ha bon rotllo. S'acostuma a acostumar amb el que té i no perd gaire temps en els aparadors de les botigues. La seva germana, dos anys més gran que ell, és del seu mateix estil. Ella té uns amics que porten roba i sabatilles de marca. Des de fa uns quants mesos tenen problemes, ja que la situació econòmica no els permet malgastar, tal com estaven acostumats. La crisi els ha empobrit. Ell i la seva germana s'asseuen amb els seus pares per menjar al voltant de la taula. Parlen, riuen, discuteixen, comenten. No critiquen el consumisme, no fan discursos ideològics, ni es comparen amb els altres. Intenten viure amb austeritat, atenent les seves necessitats. Els diners no els permeten realitzar gaires alegries, però tampoc no les desitgen. Ara senten molts discursos sobre retallades, baixades de salaris, augment de preus. S'hauran d'estrenar encara més el cinturó. Són pobres, però no se n'avergonyeixen.

Ser pobre... Una paraula pot tenir molts significats. En aquest cas, la majoria de les accepcions que figuren en el diccionari, són negatives. No obstant això, l'experiència de la pobresa, viscuda com a opció o com a acceptació d'uns límits concrets, pot ser alliberadora. Es parteix d'una premissa equivocada: la riquesa proporciona felicitat. Una enquesta realitzada per Ipsos i publicada recentment al setmanari *The Economist* mostra que els nivells més alts de felicitat reconeguda no es donen als països rics, com podríem pensar, sinó en els d'ingressos baixos i mitjans. Els espanyols es troben entre els ciutadans menys feliços del món, com recullen els titulars dels diaris a partir d'aquest estudi. Es diu que l'enveja és el pecat nacional per antonomàsia. Quan desitgem tant el que no tenim, deixem de gaudir del que tenim. Quan s'alimenten desitjos de manera desproporcionada, el sentiment de manca és més agut. La comparació amb els altres genera frustració. L'avarícia i l'afany d'enriquir-se amb rapidesa causa estralls en molta gent. Aquesta crisi en la qual estem immersos es pot convertir en una oportunitat per aprendre a ser pobres. Fins ara, el mateix Estat i moltes famílies han viscut per sobre de les seves possibilitats. En paguem el preu. Podem enfonsar-nos en el pessimisme o aprendre a viure d'una altra manera, sense necessitat d'haver de lluir roba de marca, d'utilitzar mòbils de cinquena generació, de gaudir de comoditats prescindibles, de fer ostentació d'un nivell de vida que no es correspon amb la nostra realitat.

Aprendre a ser pobres s'ha convertit en una tasca revolucionària i en una assignatura pendent per a tantes famílies i centres educatius. No es tracta de tenir més, sinó de desitjar menys. No es tracta de creure'n tota la publicitat que ens convida a consumir i gastar, sinó de disfrutar amb senzillesa de la vida. Continuen ressonant amb força les paraules de Jesús en el sermó de la muntanya: «Feliços els pobres.»

兵者不祥之器非君子之器
不得已而用之恬淡爲上勝
而不美而美之者是樂殺人

*Instruments de desgràcia
són les armes,
no són instruments per
al príncep;
només si hi està obligat
les utilitza,
per a ell la pau és el primer.
Per tant, si venç, no
en celebra la victòria.*

MOVIMENT I TERTÚLIA AMB PETER YANG

Dissabte 21 d'abril,
a les 18.30 h, tertúlia.
Diumenge 22,
a les 12 h, missa.

TAI - TXI ZEN CRISTIÀ «Rincón del Silencio»

c/ Floridablanca, 133, baixos - 08011 Barcelona
Informació, Tel. 934 242 787

Des del monestir

Pregar amb la natura

Pau i bé i joiosa Pasqua! Una persona sensible, quan contempla la natura, sol tenir una sensació poc habitual i, alhora, molt valuosa. S'adona de la seva petitesa i es desvetlla en ella la consciència de ser criatura de Déu. S'adona de la pròpia condició humana indefensa, feble, limitada, una part minsa en la immensa creació. Així ho experimento, encara que sigui en el petit espai del jardí del monestir, quan contemplo l'exuberància de flors que ens regala la mare terra en plena primavera. Lloat siguis, Senyor, per les flors i l'herba que del Teu amor ens parlen. Un passeig en un parc o un jardí es pot convertir en una contemplació espiritual de la natura, si hi estem com a actius receptors, aplicant-hi els sentits: escolto sons, sorolls, cants d'ocells, el vent...

miro colors, tonalitats... sento les olors subtils i variades de les plantes... toco amb les mans les fulles, un tronc, un branquilló tendre... tot ens pot parlar de la presència invisible de la Font de la Vida.

Les flors preferides són les roses, m'agrada tenir-ne una a la taula de feina i davant la Icona del Crist que m'esguarda amorosament en la pregària.

Sovint recordo aquest pensament: «La rosa és sense perquè. Floreix perquè floreix. No es presta atenció a ella mateixa. No pregunta si hom l'esguarda» (A. Silesius).

La rosa pot ser que sigui «sense perquè» però nosaltres tenim un perquè que ens il·lumina amorosament la vida. Som del Senyor i anem cap a la Font de la Vida i tot allò de bo i amable que floreix en nosaltres és perquè per dins ens corre la saba de Jesús Ressuscitat.

Gràcies, Senyor, per ésser la nostra Pau i perquè des del goig podem renovar el compromís de continuar treballant per un món diferent, molt millor i més natural.

Gràcies per ajudar-nos a ésser persones senzilles com les roses, fes que les nostres paraules i les nostres obres donin sempre testimoni del teu Amor.

I des del petit espai assolellat del monestir de Ciutadella us desitjo un feliç dia de Sant Jordi.

Gadi Bosch Pons

 Germana clarissa
Ciutadella de Menorca

La sal de la terra

Hem aprofitat la Quaresma i la Setmana Santa?

Acabem de passar la Quaresma i la Setmana Santa. L'Església ens ha convidat a dur una vida més austera, a fer una revisió de la nostra vida, fer enfocaments nous, innovant i sent creatius per viure el present i adreçar el futur. És temps de depuració, per alliberar-se del llast provisional del passat ara obsolet, recuperar principis humans i valors oblidats o no prou valorats que ens han empobrit i enfortir-nos amb ells actualitzats per afrontar el present i el futur. Temps per analitzar si som prou solidaris amb els que pateixen molt més que nosaltres, si els ajudem prou, si podem compartir més, si ens hem compromès prou en la defensa de la justícia social. A què puc jo renunciar, què puc simplificar i donar als qui més ho necessiten? Abandonar l'individualisme i ser solidaris i

sensibles al sofriment humà. Som éssers socials i interdependents. La Quaresma la podem aprofitar per promoure actituds de lluita i compromís vers un món millor, ajudar els que pateixen a sortir del seu pou. Promoure el silenci interior per descobrir la font d'aigua viva que ens omple el cor i l'ànima i ens apaivaga els neguits, les insatisfaccions, els sofriments i ens ajuda a vestir un projecte de vida amb sentit que camina vers la felicitat. Descobrir l'amor i treballar per estimar, per lluitar contra l'egoisme, la llavor del qual tots portem dins, i començar a fer passes vers l'estimació en gratuïtat, per descobrir vivint

i sentint aquest retorn d'estimació que omple de felicitat.

Agafar forces per superar els deserts, les etapes dures de la vida que tots i totes hem de passar o estem passant o ja tenim experiència d'haver passat i superat. La Quaresma ens permet la rememoració d'aquesta història de Jesús, que els creients vivim com una història d'èxit, ja que no acaba amb la mort, sinó amb la Resurrecció. Jesús surt victoriós de la mort. Finalment tot l'esforç i sofriment té un sentit, té una continuïtat de per vida i per a totes les generacions, incloent la nostra.

Si hem viscut bé la Quaresma i la Setmana Santa n'hauem sortit reforçats, animats, esperançats. Si no, ho podem fer en qualsevol moment. És el que desitjo a tots els lectors.

Joan Viñas

 Membre numerari de la Reial Acadèmia
de Medicina de Catalunya

Mirada al món

Els invisibles i la seva aportació a la convivència

La Sara és invisible. De petita era una nena calladeta. «No molesta gens», deia sa mare. Molt aviat va haver d'ajudar a casa seva perquè eren molts i no arribaven els diners. Es va posar a treballar en una empresa de neteja, on li van ensenyar a ser eficient en la feina sense fer soroll. Passar inadvertida era la consigna, com més millor, així, mentre recollia les escombraries i treia les taques del terra, arrossegava el cubell de l'aigua de manera silenciosa i fent moviments suaus i controlats. Va aprendre que una de les claus per aconseguir l'objectiu era ocupar poc espai i deixar les superfícies tan eixutes com fos possible, tant de bo seques, com si mai no s'haguessin netejat, així, alhora que es netejava, d'alguna manera s'esborrava el rastre de qui ha-

via netejat.

La feina de la neteja, perquè estigui ben feta, ha de ser invisible. I no és l'única! També passa amb els pintors, electricistes, tècnics d'aire condicionat i moltes feines que el món necessita que funcionin i no que donin problemes. Són feines amb un alt valor pràctic, les necessitem urgentment i quan fallen tot falla, ens posa de mal humor i ens fa infeliços. Quan funcionen bé, una de les claus és que no es noti, però el risc és que no les valorem.

Com la Sara, milers de dones i homes al món mantenen net el metro, escoles, universitats, centres comercials, bancs, clíniques i hospitals, benzineres, supermercats, restaurants, trens, museus, tendes de tot tipus i tots, tots, tots els lavabos del món en temps rècord.

Són gent molt especialitzada que sap treure a gran velocitat i precisió taques enganxifoses de begudes, xiclets, vòmits i sang, grafitis de finestres, adhesius i calcomanies, caramels trepitjats i netejar vidres de manera inadvertida.

La Sara ara treballa en un aeroport, ella veu moltes persones durant tot el dia, moltes, moltes, van de pressa. Gent de tot el món que corre avall i amunt i no té gaire temps. No se saluden, tampoc a ella, de fet, a ella no la veuen.

Elisabet Juanola Sòria

 Periodista. Institut de la Pau
Armando de Ramón. Murtra
Santa Maria dels Àngels (Xile)

La soledat de Maria

El Gra de blat ha caigut.
En el sepulcre reposa
i la Mare, prop la llosa,
resta amb serena actitud.
—Què has fet, oh mon Benaimat
per merèixer aquesta fossa?
La humanitat s'és confosa
i no sap que en Tu s'amaga
la Vida que no s'acaba
tot i havent-te sepultat.
Del gran silenci és el dia
callar i pensar serveix
en el fons la fe és qui creix
allà a dins de cada vida.
El sepulcre està tancat.
El sepulcre a prop ens crida.
Allí, l'Amor sense mida
va forjant de llum l'esclat
fi de la lluita i combat
amb la tenebra ferida.
Soledat esperançada,
de vostre cor maternal
en aquest Dissabte cal
que deu al món una ullada
a aquest món tan desviat
que tant i tant necessita
veure la Mare, que invita
amb fe viva i serenor
a creure, a esperar el Senyor
que d'ací poc, ressuscita.

VICTÒRIA SAURET
Religiosa vedruna

Només els incidents

Quan es parla de la visita del Papa a Centreamèrica, per exemple, a través dels canals de televisió en l'àmbit de les notícies, sempre hi apareixen els incidents, les interrupcions dels actes... No seria més lògic comentar el missatge que vol comunicar el Sant Pare a uns determinats països en un moment concret? Això de fer una repassada de deu segons sense suc ni bruc em sembla una manca d'interès, com a mínim. Només hi queden plasmes d'unes eventualitats incidentals, accidentals i del tot secundàries a la notícia.

AMÈLIA MORERA
Igualada

Joventut i amor

Fa pocs diumenges, vaig assistir a missa en un poble proper a la nostra ciutat. I quina sorpresa! A mitja cerimònia, una parella jove, agafats de les mans i acompanyats pels seus padrins, es van acostar a la pila baptismal, situada en un costat de l'escalinata que puja a l'altar. El sacerdot va impartir amb fervor el Baptisme a la noia, mentre el jove, que la mirava amb tendresa, li anava traduint les paraules del ritual.

Més d'una persona vam plorar d'emoció en contemplar aquella nova cristiana, que s'eixugava la seva llarga cabellera mullada per l'aigua sagrada. Aquella noia moderna vestida amb texans que, induïda segurament per l'amor, va voler ser instruïda en la religió catòlica per poder casar-se per l'Església, desig del seu promès. Tots dos van combregar i quatre dies després es van casar.

Prou! Ja n'estem tips, de futbol

Durant la dictadura es deia *sottovóce* que el franquisme ens omplia de futbol per distreure'ns. Era cert. Els diumenges a la tarda, després de dinar, molts marits abandonaven la família pel futbol. Cada quinze dies anaven a veure el partit al club del seu poble o ciutat i el diumenge següent al cafè per escoltar per ràdio les retransmissions esportives dels diferents partits a través de l'espai *Carrusel Deportivo* i d'altres. La Lliga i la Copa del Generalísimo omplien ben bé nou mesos de l'any. A l'estiu, quinze dies de vacances, pintar la casa i algun bany al riu o a la platja fins que el *Plan de Desarrollo* i el 600 ens van començar a portar cap a l'estat del... consumisme.

Mentre això passava, des de la universitat i des de l'Església s'impartien missives i doctrines de justícia social, qüestió que va servir per adquirir compromisos socials i humanístics per lluitar per un món més just i millor.

Avui, en plena democràcia, amb un atur que fa por i amb unes perspectives deplorables per a la joventut, el futbol torna a estar present a la nostra vida, tant si ho vols com si no. És molt freqüent que el Barça sigui primera notícia tant a la premsa escrita com a la televisió.

El contracte de Josep Guardiola és motiu de llargs debats quasi diaris; el «pobre» noi de Santpedor només cobra deu milions d'euros nets anuals. Tan sols aquesta despesa descomunal hauria de ser avui motiu de condemna per malbaratament i escàndol. On s'és vist que es permeti tanta diferència social davant de milers de joves que no troben feina!

I això tan sols és un cas en un equip. Si tinguéssim l'oportunitat de conèixer tota la despesa del futbol de l'Estat quedariem distrets, no ens ho creuríem. D'altra banda, els deutes del club de primera divisió a la nostra administració és escandalosa; no paguen l'IRPF a l'Agència Tributària ni la Seguretat Social. Davant de tot aquest escàndol, que des d'Europa no sé com ens ho concedeixen, resulta que, en lloc de prendre mesures i tenir vergonya, el futbol és el gran ídol nacional i alguns personatges, com el modest Guardiola, el seu referent.

Des de l'Església i des dels seus mitjans de comunicació s'ha de denunciar aquest gran desequilibri social i organitzar programes seriosos de solidaritat i justícia social per al bé dels qui pateixen, que cada cop en són més.

Els pobres, els vells que estan sols, els desvalguts, els indigents, els joves sense feina, els expresidaris, els aturats, els malalts, les mares solteres, els adolescents esgarriats, les prostitutes explotades, etc. És d'això que les nostres publicacions i mitjans de comunicació ens heu d'informar i reclamar una implicació per seguir el camí de justícia social que Jesús ens marca a l'Evangeli.

GENÍS DE TERA DOMÈNECH
Badalona

Després em van explicar que aquests joves —ell, català, i ella, d'un país de l'Est— es van conèixer en una ciutat europea estudiant anglès, es van enamorar i la resta ja la sabem. És un testimoni d'amor ferm, que vol començar la seva nova vida fonamentant-la en el sagrament del Matrimoni.

Ja en tenim prou, de notícies negatives. Per això m'ha semblat bé exposar aquesta breu vivència que parla d'amor.

M. ROSA BONALS
Terrassa

Catalunya Cristiana agraeix les cartes dels seus lectors i demana que no superin les *vint línies* mecanografiades. Les cartes han d'anar firmades amb nom i cognoms i ha de constar-hi l'adreça i el telèfon. *Catalunya Cristiana* es reserva el dret de publicar les que consideri oportunes i no s'identifica amb l'opinió dels lectors. No es mantindrà correspondència ni s'atendran visites o trucades respecte dels originals no publicats.

Viatge a Cuba

En el viatge a Cuba, el Papa ha demanat, d'una banda, als catòlics cubans que revitalitzin la seva fe perquè puguin treballar per la pau, el perdó i la reconciliació i, de l'altra, a les autoritats cubanes una cooperació més gran amb l'Església, seguint el camí de confiança obert amb la visita històrica del seu antecessor, Joan Pau II, el 1998.

Tots dos missatges conflueixen en un sol objectiu: assenyalar que la construcció d'una societat més humana i més lliure no pot excloure Déu. De moment, el règim s'ha encarregat ja d'advertir que no hi haurà canvis polítics a Cuba. Però del que es tracta ara és de fer un nou pas en les relacions entre l'Estat i l'Església en la convicció que els catòlics, renovats en la seva fe, poden i han de participar en la construcció d'un futur la pedra angular del qual serà la reconciliació entre els cubans.

J.D. MEZ MADRID
Olot

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Què confessar?

Durant aquesta Quaresma, el rector de la parròquia ens va predicar sobre la confessió freqüent com una cosa molt important per a la nostra vida cristiana. En tinc els meus dubtes. De joveneta em confessava cada setmana. Amb el temps m'he adonat que, en realitat, es tractava de faltes que no són considerades pecats greus i no trobava sentit a aquelles confessions rutinàries que no m'ajudaven gaire. Què en pensa vostè?

Jo penso que no és camí equivocat, tot al contrari, anar a l'escola dels sants. És a dir, emmirallar-nos en aquells testimonis d'una vida cristiana plena i reeixida. I constato que en la vida dels sants sempre hi és present un gran amor al sagrament de la reconciliació i a la pràctica de la confessió freqüent. També constato en la vida dels sants, que per a nosaltres són model i exemple d'amor a Jesús, un gran sentit del pecat, fins i tot, per coses que ens podrien semblar simples faltes o imperfeccions. Però a ells els sabia molt de greu perquè havien experimentat intensament l'amor de Jesús i volien correspondre amb un amor semblant. I si els sants han sentit això enmig d'una vida de gran perfecció, imaginis com ho hauríem de sentir nosaltres, que estem tan lluny de la perfecció.

És veritat que, estrictament parlant, no hi ha cap obligació de confessar els pecats lleus o venials. Hi ha molts camins per a la seva remissió: la pregària, les obres de caritat, els sacraments o la mateixa recepció de l'Eucaristia. Però també és veritat que confessar de tant en tant aquestes faltes que no són greus ens fa bé: ens fa humils, delerosos d'estimar més el Senyor, i rebem la gràcia del sagrament. També estic d'acord amb vostè que hem d'evitar confessions rutinàries poc mogudes per l'ànim de créixer en l'amor. Potser l'abús en aquest sentit també ha ajudat a menystenir el valor autèntic del sagrament. El papa Pius XII va afirmar que «la pràctica de la confessió freqüent, de devoció, no s'ha introduït a l'Església sense una moció especial de l'Esperit Sant». Això vol dir que l'hem de valorar i viure-la en el seu sentit autèntic de recerca de santedat. Com a sacerdot amb una certa experiència li diré que, gràcies a Déu, els pecats mortals no abunden en els fidels que procuren viure amb una certa normalitat les dimensions de la fe. També li puc dir que, en ocasions, una confessió «rutinària» i sense gaire contingut ha estat motiu de creixement en la fe per a moltes persones. Un bon confessor sap fer una atenció personalitzada a cada penitent i, si convé, superar aquella conversa superficial per ajudar-lo a confrontar-se amb les exigències d'una vida cristiana digna d'aquest nom. Així, la confessió pot obrir el camí a un acompanyament espiritual seriós molt necessari per viure l'Evangeli.

• Si voleu enviar les vostres consultes al Dr. Mateo, podeu adreçar-vos a: elconsultori@hotmail.com www.balmesiana.org apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida). Cal indicar sempre «Consultori».

[CatCristRecursos]

SUPLEMENT DE FORMACIÓ CATEQUÈTICA, BÍBLICA I LITÚRGICA

Actualitat

Més de 500 mestres i professors de Religió s'apleguen a Lleida

Els docents aposten per una classe de Religió de qualitat i una «pedagogia de l'esperança»

Jordi Curcó
Lleida

Més de 500 participants provinents de les deu diòcesis catalanes van aplegar-se el dissabte 24 de març a la VI Jornada de Mestres i Professors de Religió catòlica, celebrada amb notable èxit de convocatòria i organització a la flamant Llotja-Palau de Congressos de la ciutat de Lleida. Aquesta notable assistència representa gairebé el 50% de participació dels membres d'aquest col·lectiu, pertanyents a escoles concertades, privades i públiques.

Sota el lema «Aprender-Ensenyar», l'objectiu de la jornada, organitzada conjuntament pel Secretariat Interdiocesà de l'Ensenyament Religiosos de Catalunya (SIERC) i per la Fundació de l'Escola Cristiana de Catalunya (FECC), ha estat oferir un espai de trobada i reflexió conjunta que servís de formació i d'enfortiment personal a aquest professorat.

La trobada es va iniciar amb un acte institucional presidit pel bisbe de Lleida, Joan Piris, i l'arquebisbe de Tarragona, Jaume Pujol, en qualitat de president del SIERC; acompanyats pel secretari general de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya, el jesuïta Enric Puig, i pel delegat diocesà d'Ensenyament, Mn. Lluís Sallán.

Tots dos bisbes van coincidir a destacar la importància de l'assignatura de Religió com a referència de valors humans i cristians i alhora bàsica per comprendre i interpretar millor l'art, la història i la cultura en general. També van convidar els mestres i professors a seguir amb entusiasme la seva tasca educadora, tot i l'entorn hostil tant de la societat com de vegades de les mateixes famílies que han renunciat a ser transmissores dels valors cristians.

La presència institucional va estar encapçalada pel regidor d'Educació i Infància de Lleida, Jesús Castillo, que va sorprendre tothom en agrair públicament la pregària celebrada moments abans de l'inici de l'acte.

La Generalitat va ser representada pel secretari general de Polítiques Educatives del Departament d'Ensenyament, Lluís Font. En la salutació a

MCS Arquebisbat Tarragona

Els participants van omplir una de les sales de la Llotja de Lleida.

mestres i professors, es va referir als actuals temps moderns en què preval una societat líquida, en contraposició a una societat amb fonaments sòlids. «Davant d'aquesta realitat heu de ser gent arrelada als valors cristians, gent connectada a la realitat per obrir els ulls als joves, als vostres alumnes, obrim-los a la seva realitat, obrint alhora portes al tresor del fet religiós, que és una crida interior. Hem d'anar al fons, viure a fons i interpel·lar els joves», els va dir.

Tot seguit va tenir lloc la ponència *Pedagogia de l'esperança: un repte urgent*, a càrrec de la doctora en pedagogia Antonieta Mateus. La ponent va convidar mestres i professors a ser «semmbradors d'esperança», posant com a exemple educadors cristians com Dom Bosco, el P. Hurtado a Xile, Manuel Burriel, a la França del segle XX, Edith Stein i fins i tot la figura de Lolo, el periodista i minusvàlid andalús que fou exemple de comunicador: «Tots ells són testimonis de la fecunditat de la fe.»

Antonieta Mateus va dir que el professor ha de ser testimoni d'allò que ensenya: «Som enviats i de l'Església hem rebut la missió de donar a conèixer la Bona Nova, amb esforç, entusiasme i entrega.» Mateus afegí en aquest sentit que el testimoniatge de fe s'ha de donar des de la maduresa: «El nostre estil de vida parla als alumnes de què

vol dir ser cristià avui. Els mestres i professors de Religió estem cridats a ser signes profètics i de contradicció.»

La trobada continuà amb un seguit de 18 tallers d'aprofundiment per als participants, que foren impartits per experts en diversos temes al mateix espai de la Llotja. Fins i tot un d'ells es va celebrar al Museu de Lleida, guiat per ser la directora, Montserrat Macià.

A la Llotja tingué lloc també el dinar oficial de la Trobada, per cloure a la tarda amb la celebració de l'Eucaristia presidida pel bisbe Joan Piris, en el marc incomparable de la Seu Vella, on trobem les arrels més antigues de la fe

cristiana de la ciutat de Lleida i referent indiscutible de la història i art cristià a les Terres de Ponent.

Abans de la celebració els assistents van poder escoltar les explicacions sobre la història i l'art de l'antiga catedral dels lleidatans, que féu el director del Consorci del Turó de la Seu Vella, Josep Tort. A la cloenda de la Jornada va assistir també l'alcalde de Lleida, Àngel Ros, que saludà els mestres i professors i els digué que «no es poden trasmetre els valors i seva la pràctica continuada sense una formació religiosa».

Al final de la celebració es va llegir una declaració en què, «a l'empara de la Mare de Déu del Blau», els mestres i professors de religió són «conscients de viure en un món amb profundes diferències socials, necessitat d'una major justícia i solidaritat, en un entorn secularitzat on sembla que no hi ha necessitat de Déu i que el fet religiós es vol relegar a la privacitat. Volem mirar el món amb esperança, des dels ulls de Déu que és amor. Per això volem contribuir amb la nostra acció educativa a donar una resposta responsable».

En aquesta declaració es convida els docents a «treballar en equip i en profunditat per una classe de religió de qualitat... convé encetar o reprendre el camí de resposta a aquest repte urgent a través de l'exercici de la Pedagogia de l'Esperança i fer que esdevingui un nou i irreversible camí de renovació, de diàleg, de profunditat, de confiança amb nosaltres, en els nostres alumnes i en Déu Nostre Senyor».

El delegat d'Ensenyament del bisbat de Lleida, Mn. Lluís Sallán, amb motiu d'aquesta trobada, ha remarcat l'impacte de l'esdeveniment, donat que entre l'escola pública i la concertada són 299.000 les famílies que apunten els seus fills a religió, 54.000 de les quals són famílies lleidatanes.

Amb bon humor...

El suplement CatCristRecursos està pensat com a eina perquè pares, catequistes i professors puguin treballar la Religió amb els més joves. Desitgem contribuir d'aquesta manera al desenvolupament espiritual i maduratiu d'infants, adolescents i joves.

«Quan escrivia el llibre, el cor se m'abrusava!»

Pedro Miguel Lamet, autor de «Las palabras vivas»

Rosa María Jané Chueca

Las palabras vivas és el darrer llibre del prolífic autor Pedro Miguel Lamet. L'origen d'aquesta obra és un altre llibre anterior, *Las palabras calladas*, una mena de diari íntim de Maria de Natzaret. Davant de l'èxit d'aquest text, Lamet va decidir buscar un altre personatge que li interessés i va escollir Joan, ja que a l'autor li sembla l'evangeli «més poètic, més místic, més misteriós...». El resultat és una novel·la poètica basada en el quart evangeli, escrita amb una passió que contagia els lectors.

Aquest llibre neix d'una imatge molt concreta: el deixeble estimat reclinat sobre el pit de Jesús. Per què?

Jo, com a escriptor, funciono per imatges, i em va quedar la imatge del deixeble reclinat sobre el pit de Jesús. I vaig pensar que en aquell moment, per a Joan, el temps es devia haver aturat. Al llibre apareix el que podríem anomenar «erotisme a la divinitat», en el sentit que hi ha una dimensió eròtica espiritual. És el que reflecteix sant Joan de la Creu al seu *Càntic espiritual*: hi ha una mena d'emoació eròtica espiritual de connexió directa amb l'Estimat i que es troba en els místics. Jo ho interpreto en el moment del sopar en què Joan reclina el cap damunt del pit de Jesús. Per a Joan s'atura el món, i ho dic literalment. És un moment d'unió mística i Joan entra en la dimensió del no-temps. En general, tota la meua literatura es mou per imatges i jo crec que les imatges de l'evangeli són molt visuals. Pretenc que aquestes imatges es puguin veure també amb els ulls de la poesia i del suggeriment.

¿Com es novel·la un personatge com Joan?

L'evangeli de Joan és molt de paraules concretes: vida, aigua, llum, mare... i aquestes paraules, que són paraules de vida, paraules vives, em permetien veure d'una forma diacrònica tota la vida de Jesús i tota la vida de Joan. Quan escrivia el llibre em passava com als deixebles d'Emmaús, el cor se m'abrusava!, i crec que alguna cosa d'això he de transmetre. He enfocat el llibre com una barreja d'exegesi, comentari literari, meditació... però no és un llibre científic, és com una petita novel·la basada en el text de Joan. He mirat de ficar tota la vida de Jesús en la ment del deixeble que estimava. En gairebé tots els capítols vaig arrencant de la infància de Joan.

Això és un repte considerable...

Sí, però alhora una escriptura apassionada. Sentia que el tema m'atrapava, era ardent. Vaig descobrir un sant Joan, pels mateixos textos evangèlics, apassionat i diferent dels sinòptics perquè té un missatge molt directe cap a la vida, la vida definitiva. Això em va atrapar i així ho vaig escriure.

Amb el seu llibre es pot pregar?

Considero que la paraula poètica,

com deia Karl Rahner, és la protoparaula. Deia que era la paraula més divina de les paraules humanes, és a dir, que la poesia és el pas anterior a la Paraula de Déu, d'alguna manera. Això ja t'obre a la meditació i a la pregària perquè et vas plantejant el significat de les paraules.

Quins nivells de lectura trobem?

Hi ha una primera lectura òbvia, que és seguir el relat. Però jo he procurat que aquest llibre indueixi a aturar-nos, que hi hagi un moment en què el lector necessiti aturar-se perquè allò que ha llegit li ha fet bé. Hi ha una lectura de meditació. Fins i tot algunes frases les deixo fora del paràgraf, com aïlades, perquè es pugui meditar el text. En aquest llibre hi ha poesia i la meravella de la poesia és que l'assaboreixis, és l'evocació. La poesia no són les paraules, és el que voleia entre les paraules, el suggeriment. Aquell no sé què, que queda balbucejant, que diu sant Joan de la Creu. Això és el que pretenc en aquest llibre, perquè hi ha moments en què necessites aturar-te i assaborir aquest missatge ocult. Quan escric un llibre sempre penso en un lector mitjà, culte. Tot i que sóc divulgador, no faig una literatura fàcil o *light*. Intento elevar el lector cap a unes dimensions diferents i això exigeix, per part del lector, un petit esforç. M'adreço a un públic mínimament exigent.

Las palabras vivas, ens ajuden a entendre millor l'evangeli de Joan?

A mi sempre m'ha agradat Joan perquè jo tinc una mentalitat literària, poètica, mística... m'atreu molt. El pròleg de Joan, per a mi, és el millor text de la Bíblia, el més profund i el més bell. Precisament «la Paraula» és el darrer capítol del meu llibre i intento explicar, glossar una mica, aquest valor de la Paraula que es fa carn, que es fa visible... intento explicar-lo, acostar-lo, fer-lo viu... Joan va explicant, en el meu llibre, el que va succeint en cadascun dels temes tractats diacrònicament.

No pot haver-hi la temptació

el que intento en aquest llibre, que el lector s'obri a la Paraula i llegeixi l'evangeli d'una altra manera. Jo no intento suplantar l'evangelista, sinó comunicar el mateix en paraules més càlides, més properes... jo tinc el mateix dret a interpretar Joan com el pot interpretar un pintor, per exemple. La meua interpretació no és l'única, ni vol ser dogmàtica. He procurat molt posar cites evangèliques, perquè es vegi que la major part de les coses no són meves, sinó de l'evangeli, tot i que ho dic d'una altra manera.

Perdem de vista que l'evangeli és ple de «paraules vives»?

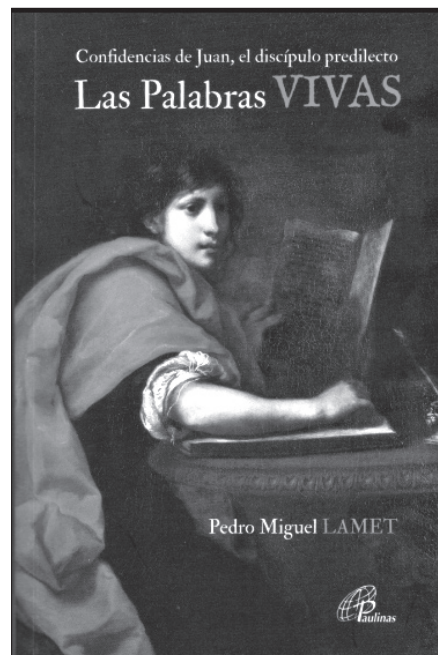
La Sagrada Escriptura, en general, no és una paraula morta, és una carta escrita per Déu per a cadascun de nosaltres. Cada dia té una paraula diferent. A mi em sorprèn que quan llegeixo l'evangeli, de cop i volta, el mateix text em diu alguna cosa nova. És la meravella de la Bíblia. Cal assaborir la Paraula perquè el problema de la cultura occidental és que hem racionalitzat molt la Bíblia, l'hem «celebritzat» massa. La Paraula, abans que convertir-la en vida, ens ha de despertar per dintre. Despertar no és conèixer en el sentit intel·lectual, sinó un gust interior, un enlluernament interior pel qual t'adones de la veritat de la vida, del que ets en realitat. Es veu clar no amb l'enteniment, sinó amb el cor. Jo pretenc, mitjançant el suggeriment literari, que aquestes paraules ocultes que estan en l'evangeli es despertin en cada lector. Això ja és un pas per convertir aquesta paraula en vida.

I recuperar la capacitat d'astorament, de sorpresa...?

La meditació, la pregària profunda, és que aquesta Paraula vagi calant en tu, entrant en el subconscient. Aleshores la Paraula ja ets tu, la Paraula es fa carn en tu, la Paraula flueix dintre teu i la comuniqués. Jo tinc l'experiència en algunes de les meves predicacions i llibres, com aquest, que no sóc jo qui parla, alguna cosa parla dintre meu. Això passa quan ets conscient que ets un canal, la Paraula corre per tu i tu no n'ets el protagonista.

El seu llibre està escrit amb passió i en comunica...

He descobert que l'encant de Joan és que és un apassionat, no és objectiu. He descobert que és un enamorat i que no pot veure les coses de forma objectiva, sinó que les eleva a la mística i la transcendència. El problema que hem tingut en l'Església, i en la societat occidental, és que no hem viscut l'evangeli com a enamorats. I què és un sant? Un enamorat. Deia el pare Arrupe que només et captiva, només t'arrossega, allò que t'enamora. I cal enamorar-se de Jesucrist per poder viure'l. Crec que ens cal passió i enamorament. I l'enamorament no es pot inventar, no es pot provocar... per això insistia sant Ignasi de Loiola, en els exercicis espirituals, en el coneixement intern de Jesús perquè coneixent-lo se l'estimi i se'l segueixi: coneixement interior, enamorament i seguiment. Això s'aconsegueix amb la pregària i amb l'entrega.

«El problema que hem tingut en l'Església és que no hem viscut l'evangeli com a enamorats»

de preferir el seu llibre al mateix evangeli?

Si l'autor és massa protagonista, traeix l'evangeli, però si l'autor és mínimament poeta, suggereix més que no pas diu i obre a la Paraula. Això és

Acqua Sacra

Andreu Muñoz
Director del Museu
Bíbic Tarraconense

Els experts preveien que aquesta tardor vindria marcada per un règim de precipitacions i temperatures normals. Al litoral i prelitoral iniciàvem l'època que sol ser més plujosa. Miràvem al cel amb ganes que el refrany «Pluja de tardor, fa bona saó» fos una realitat però també amb el desig que no sobrevinguessin els perills dels forts aiguats. I és que l'aigua és font de vida però en algunes ocasions el seu poder també és devastador. No és estrany que l'aigua sigui, per excel·lència, un símbol bíblic recurrent que representa el poder creador, transformador, purificador o destructor.

L'aigua sempre ha estat present en la literatura bíblica i sovint ha servit com a element prefigurador per annexar Antiga i Nova Aliança en el propòsit constant de transmetre'ns de manera diàfana i clara el pla salvífic de Déu. Serveixi d'exemple com el pou de Jacob llegat als seus fills i a les generacions futures és prefiguració de Jesús, font d'aigua viva, llegada a la humanitat, que brota fins a la vida eterna.

Les distintes generacions humanes que han configurat la Història de la Salvació també han generat una cultura material al voltant d'aquest element. Des de la Font de Bronze del Tabernacle fins a l'última ampolla d'aigua del Jordà que un pelegrí porta, devotament, des de Terra Santa, la cultura judeocristiana està plena d'objectes relacionats amb tan sagrat símbol.

El Museu Bíbic Tarraconense custodia diferents contenidors per transportar aigua sa-

Foto: MBT

«Ampulla» de sant Menes (segles IV-VII)

grada, de diferents èpoques. Aturo la meua atenció en un dels exemplars, una *ampulla* de sant Menes. Té cos circular, boca estreta i dues anses a la manera d'una petita cantimplora. Aquestes *ampullae* provenen del monestir-santuari de Karm Abbu Mina (Egipte) dedicat a aquest sant que fou màrtir en el segle IV dC. Generalment aquestes *ampullae* representen sant Menes entre dos dromedaris llepant-li els peus. En aquest sentit recorda la iconografia de Daniel al fossar dels lleons. Sant Menes fou patró del desert i l'aigua de la font d'aquest monestir-santuari era considerada sagrada pels pelegrins. En diverses excavacions, a Catalunya, s'han trobat aquests recipients que confirmen els llaços de casa nostra amb aquests santuaris orientals. Un document datat l'any 1859 dona descripció de la troballa d'aquesta peça: «A Lackrimary dug up at Alexandria in Sir Col John Clarkes presences by fellahins at work in January 1859» («Un lacrimatori exhumat a Alexandria amb la presència del coronel sir John Clarkes per *fellahies* [camperols egipcis] el gener de 1859»). Datada entre els segles IV i VII dC, té una alçada de 10 cm.

Mentre contemplo tan preuada peça arqueològica fixo el pensament en la figura dels màrtirs que, com sant Menes, mantingueren la fe i la coherència de vida en temps convulsos. De fet, des de la seva excepcionalitat, els màrtirs eren persones com nosaltres que també miraven al cel esperant una bona pluja de tardor en benefici de la terra... i de l'esperit!

La pregunta...

MARTÍ DOSRIUS / BADALONA

Per què el recurs a la metàfora per expressar el Déu bíblic?

Respon:

Teresa Solà

Doctora en Teologia bíblica

Des de meitat del segle XX l'interès pels aspectes literaris de la Bíblia ha anat creixent. El lector dels textos escripturístics s'ha adonat que els elements literari-estètics són vectors que ajuden a entendre el missatge teològic de les diferents obres bíbliques. Luis de León i Luis de Granada, ja en el seu temps, aproximen el text bíblic per copsar-ne el nucli teològic però posant sempre en relleu la seva dimensió literària, la bellesa de les seves metàfores quan parlen del Déu de Job, dels noms de Crist, de les benaurances. La Bíblia comença quan comença el temps, amb la creació del món; acaba quan acaba el temps, amb l'Apocalipsi, i entre aquests extrems examina i descriu la història humana o aquells aspectes de la història que l'interessen, sota els noms simbòlics d'Adam i d'Israel. La lingüística descobreix i recorda ensams a qui vulgui traduir la Bíblia en general de fer sentir la poesia dels textos traduïts per tal de no traïr el seu missatge, perquè no hi pot haver separació entre contingut i forma. En un llenguatge poètic, com és el bíblic, tot és evocatiu, tot és sentit. La tendència a sostenir el valor literal del llenguatge bíblic sobre Déu ha estat sempre present en determinats grups del judaisme i del cristianisme, així com també en posicions dogmatitzants, de certs teòlegs. Aquesta tendència es caracteritza per la por que el llenguatge

religiós original es vagi esfumant al llarg del continuat procés de des-codificació i re-codificació propi de les interpretacions, actualitzadores dels textos bíblics. A més, i per les mateixes raons, l'esmentada tendència es caracteritza també per la por d'acceptar la pluralitat de perspectives interpretatives. Ara bé, el llenguatge religiós bíblic és sempre un llenguatge de caràcter metafòric. La paraula «Déu» està solament dotada de sentit en el context d'un discurs metafòric. D'aquí que quan el lligam entre les paraules (la *connexio verborum*) no vol ser captada metafòricament, esdevé «insignificant», sense significat. Moltes denominacions filosòfiques sobre Déu no són falses, sinó simplement insensates perquè tenen la pretensió d'evitar la metàfora. La Bíblia ens ensenya que solament es pot parlar de Déu en la mesura que es fa constar la fonamental diferència entre Déu i el món, entre Déu i les imatges amb les quals se'l vol descriure. Els místics, els filòsofs i els teòlegs se les han de veure amb aquest problema d'expressar Déu. És un fet que la història dels diferents intents han hagut de fer front i han provocat ensams notables tensions entre l'apòfasi (afirmar de Déu només allò que no és) i l'antropomorfisme (imatges antropològiques per descriure Déu): el Déu de la Bíblia parla amb Moisès «cara a cara» (Nm 12,8). Un testimoni poderós i ensams bell de la consciència de la dificultat que significa intentar «expressar» Déu la trobem en el conegut himne atribuït a Gregori Naciànc. Heus-ne ací els primers versets:

«Oh, Tu, El Més-Enllà-De Tot!
Quin altre nom et podríem donar?
Quin himne et pot celebrar?
Cap paraula no t'expressa.
Quina ment et pot comprendre?
Cap intel·ligència no et concep.

Només Tu ets l'Indecible» (J.P.Migne, PG 37, col. 507-508)

És un fet que les imatges i representacions en la Bíblia per descriure Déu són masculines. La cultura bíblica no ignora el poder d'estructuració que tal verbalització exerceix sobre els individus i sobre la col·lectivitat en el moment d'expressar la seva fe en la pregària litúrgica i en l'organització de les diferents funcions en la societat. Però també és un fet que els escriptors són conscients que tot el llenguatge sobre Déu és un llenguatge metafòric. Potser els termes hebreus «Sant» (*qādōsh*) i *Jhwh* («el qui és») són els únics noms aplicats a Déu que no tenen valor metafòric i intenten dir que Déu és quelcom més i quelcom diferent d'allò que coneixem. D'aquí la tendència en alguns corrents bíblics a accentuar la incomparabilitat de Déu. D'aquesta manera els textos bíblics ens diuen que el discurs sobre Déu solament és adequat quan anuncia la diferència fonamental entre Déu i el món, entre Déu i l'home. El llenguatge bíblic de la fe en Déu està travessat d'un extrem a l'altre per la metàfora, sovint esguardada amb recel pel realisme intel·lectual de certa reflexió teològica perquè considera la metàfora bíblica un món vague, imprecís i desbordant. No cal dir que evitar els antropomorfismes masculins o femenins per descriure Déu no significa per part dels autors bíblics voluntat d'espiritualitzar la religió. El Deutero-Isaïes, tan enèrgic en la denúncia que fa de la idolatria, no té cap escrúpol de recórrer a agosrades expressions antropomòrfiques per descriure la sol·licitud amorosa de Déu envers el seu poble:

«És que una dona pot oblidar-se del seu nadó, deixar de commoure's pel fill de les seves entranyes? Però ni que se'n trobi una que l'oblidés, jo no t'oblidaré mai a tu» (Is 49,15).

Pregària a l'hort de les oliveres

Història

Dibuixeu o escriviu com continua la història.

Dibuixeu o escriviu com acaba la història.

Art

Quina imatge correspon al Nou Testament, i a quin episodi?

1

2

3

Catecisme

Jesús és el Senyor

V. Jesús entrega la seva vida per nosaltres
20. Passió i mort de Jesús

El pelegrinatge

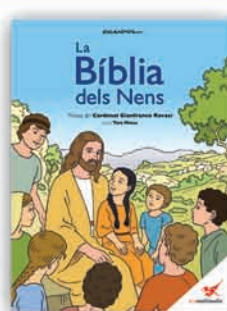
Si algun dia visiteu Jerusalem, us podeu acostar fins a la vall del Cedró, a tocar de les muralles, on trobareu un camp ple de d'oliveres milenàries. Allà és on diu la tradició que hi havia l'hort de Getsemani. Ben aviat es va convertir en un lloc de pelegrinatge, com la majoria dels llocs que van ser escenari de moments importants de la vida de Jesús. Alguns textos de pelegrins confirmen l'existència d'oliveres antiquíssimes. En l'actualitat, hi ha una comunitat de monjos franciscans que continuen acollint els pelegrins que s'hi acosten.

Coneixements

Bíblia dels Nens

Amb pròleg del
Cardenal Gianfranco Ravasi,
President del Consell Pontifici de Cultura
Edició completa

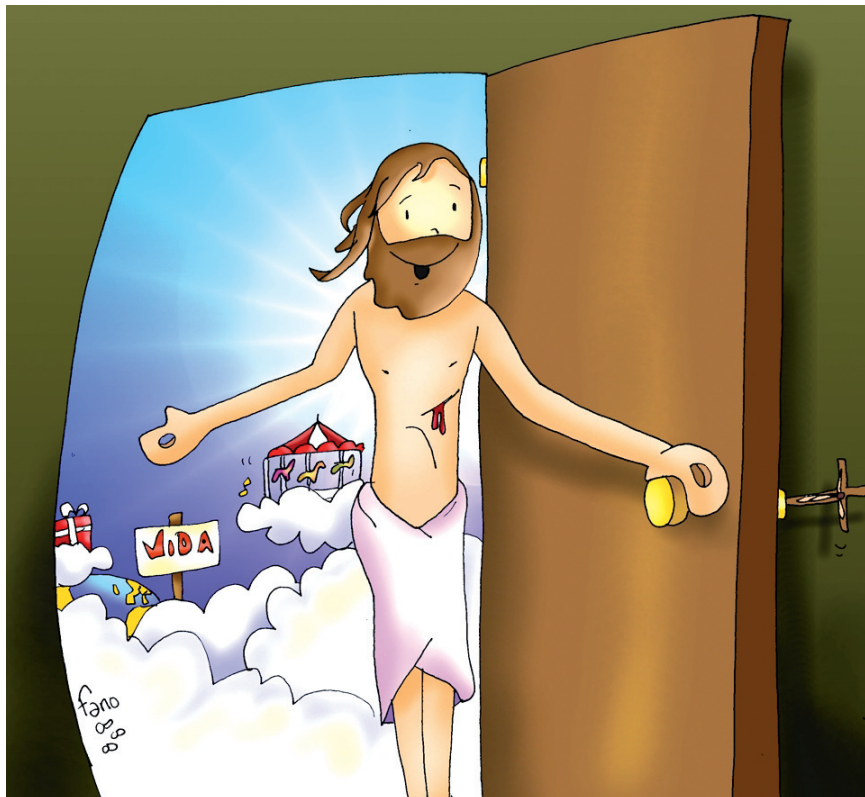
Si encerteu la resposta del
joc d'Art rebreu un regal.
Escriviu-nos!

BCNmultimedia
.com
L'alternativa intel·ligent

QUI VA DIR QUÈ

Als relats de la resurrecció els evangelis recullen alguns diàlegs amb les dones, els deixebles, Pere, Maria Magdalena, Tomàs... podries relacionar a qui va adreçada cada frase?

PERE

- No us espanteu. Sé que busqueu Jesús el crucificat, però no és aquí; ha ressuscitat com va dir.

LES DONES

- Aneu doncs, i feu deixebles meus tots els habitants del món; bategeu-los en el nom del Pare, del Fill i de l'Esperit Sant.

TOMÀS

- T'asseguro que quan eres jove et vesties per anar on volies; però quan siguis vell, estendràs els braços i un altre et vestirà i et portarà on no vulguis anar.

ELS DEIXEBLES

- Deixa'm, perquè encara no he anat a reunir-me amb el meu Pare. Però vés i digues als meus germans que vaig a reunir-me amb el qui és el meu Pare i el vostre Pare, el meu Déu i el vostre Déu.

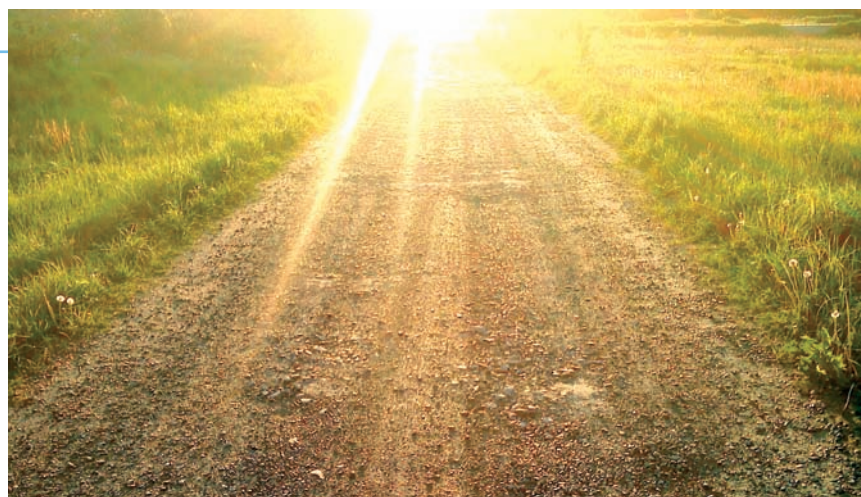
MARIA MAGDALENA

- Rebeu l'Esperit Sant. A qui perdoneu els pecats, els quedaran perdonats; i a qui no els perdoneu, els quedaran sense perdonar.
- Fica aquí el teu dit i mira les meves mans, i porta les teves mans i fica-les al meu costat. No siguis incrèdul, sinó creu!

ELS DEIXEBLES D'EMMAÚS

Jesús s'apareix a dos deixebles, camí d'Emmaús, però en un primer moment no el reconeixen. Quan Jesús fa el gest de seguir endavant, els dos li fan una petició. Recordes quina? Demana-li ajuda a l'evangelista Lluc al capítol 24...

«Q _ _ a _ _ b _ os _ _ _ _ s,
_ ue e _ a t _ d i e _ di _ j _ ha co _ _ _ çat a _ _ _ inar.»

ON SOM

GUANYADORS DEL CONCURS

Ja tenim els nous guanyadors del concurs del joc d'Art de la secció **Descobrim la Bíblia!**

- M. Mercedes Tellechea (Terrassa)
- Maria Teresa Solé (Terrassa)
- Carme del Blanco (Barcelona)
- Bartomeu Codina (Igualada)
- Lucas Hernández (Roses)

Tu pot ser el següent! Anima't a participar-hi!

Ara també pots participar-hi a través de la nostra pàgina web:
www.catalunyacristiana.cat

Catalunya Cristiana C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 Barcelona
Tel. 934 092 810 / fax 934 092 775
redaccio@catalunyacristiana.cat

Les solucions,
a la pàgina
d'«Agenda»
del proper
número

ALBA Residència d'Àvies

Torre de 24 places només per a dones.
Estades curtes i llargues. Centre de dia també els festius.
Cuidadores a domicili per hores.

Tel.: 932 039 740 · www.albaresidencia.es · info@albaresidencia.es
Barcelona (Sarrià - Sant Gervasi)

Un temps d'escoltar i un temps de cantar

Xavier Moll
Teòleg i músic

Aquest títol s'inspira en un text bastant popular del llibre del Cohèlet. Diu que «tot té el seu moment, sota el cel hi ha un temps per a cada cosa» (3,1), i segueix tota una lletania d'activitats oposades: temps de néixer i temps de morir, de riure i de plorar, de fer la guerra i de viure en pau. I fàcilment un s'imagina un savi oriental assegut tot ronser sota una figuera, com a imatge oposada del buròcrata modern, al qual el temps mai no li basta. Deu ser justament per això que la figura del Cohèlet pot semblar que faci aquí la funció de la sàtira del nostre temps superactiu, d'invitació a prendre les coses, com es diu vulgarment, amb filosofia, i expliqui la popularitat del Cohèlet entre la gent erudita d'Església.

Però no crec que aquest sigui ben bé el sentit del text. En dir que tot té el seu temps, el savi d'Israel adverteix no només que les coses no s'han de fer fora de temps, sinó que justament és el temps oportú que dona un sentit determinat a les coses que es fan. I aquesta afirmació és de gran importància pel que fa a l'oportunitat del cant litúrgic.

Això vol ser ara una invitació a anar més endins en el principi que diu que el cant litúrgic és sempre resposta, és a dir, que sempre ve després d'haver escoltat la bona nova de l'Evangeli; i això és més que indicació d'una simple seqüència en el temps: cal que el que ha passat abans sigui el que dona el sentit del que es fa després. Cantar després d'haver sentit, vol dir que llavors un canta, perquè s'alegra del que ha sentit: canta, perquè ha sentit l'Evangeli de la salvació de Déu en Jesucrist.

Un exemple podrà il·lustrar aquest estat de coses: quan el fill pròdig torna a casa tot penedit, el pare el perdona i això fa que es produeixi un *temps oportú* per cantar i fer festa. I és que cant i festa són coses congruents. Però després, quan arriba de la feina el germà major, sent que dins la casa canten

«Un canta, perquè s'alegra del que ha sentit: canta, perquè ha sentit l'Evangeli de la salvació de Déu en Jesucrist»

i ballen i s'enfada fora mida. Per a ell, era un cant fora de temps, que no tenia el mateix sentit, perquè el sentia des d'un altre punt de vista.

I ara és el moment —també *oportú*— de posar la mà sobre el pit i demanar-se en secret, si de debò quan cantem a missa, amb més o menys bona entonació, ho fem perquè sentim que ens han tret un pes de sobre que

ens feia mal, o que ho fem, no diré enutjats com el germà major del fill pròdig, però més aviat distretament i amb una dosi discreta de fastigueig. És per pensar-hi una estona. Potser és que ens tenim per gent de bé, que no fem mal a ningú, res no ens fa mal; si ve el cas, l'alliberament dels nostres mals l'hem posat en mans del doctor que guareix malalties i xacres, i de la policia que defensa de malvats. És a dir, en darrer terme, el pensament de Déu no és res de vital.

Motius per cantar

Fixem-nos ara una mica més en aquest fet innegable d'haver convertit Déu un *deus otiosus*, un Déu que no neguem, però que en la vida normal en podem prescindir, sense tenir consciència de mancança de res —i, per tant, un Déu del qual no podem dir que ens doni motius de cantar. Per entendre d'on ve aquesta situació, vindrà com l'anell a dit

un cas que va passar no fa gaire en el país on visc, però que amb altres noms i detalls passa arreu del nostre món supercivilitzat. Amb motius no gaire clars, va succeir que un personatge prominent va ser acusat i delatat públicament per polítics, que sembla que no tenen altra comesa que atacar els partits contraris, i pels mitjans de comunicació, que fan negoci d'escàndols públics. I la pallissa fou portada a terme amb una tenacitat digna d'objectius més elevats, fins que el pobre personatge va caure del pedestal. Encara no feia un any que l'hi havien posat. I, és clar, aquest espectacle no gens edificant, ofert setmanes senceres fins a extrems de saturació, sota la divisa de la llibertat de premsa, perseguia clarament la intenció de concitar contra ell la ira del poble. Aquesta història, a més de mal gust, no va servir més que per augmentar l'estupidesa de la gent, com ja ho eren en aquell temps les execucions a la plaça pública.

L'aplicació pràctica al nostre cant litúrgic és que malament si Déu i tot el mal del món que Jesucrist ha vingut a redimir no són més que un espectacle que mirem de fora estant, per diversió o enuig, però que, de fet, no és res que ens afecti personalment. També tot el personal de la casa del pare del fill pròdig fou capaç d'emocionar-se d'aquell perdó i això ja el feia hàbil per al cant i ball. Només el germà major que s'ho mirava des de fora era incapaç d'interpretar bé el sentit profund d'aquell espectacle i de participar de la festa.

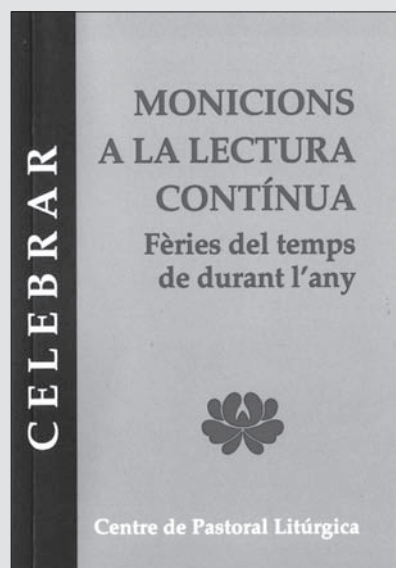
I ara potser entenem millor que no basta tenir-se en aquest món per gent de bé que no fa mal a ningú, perquè evidentment hi ha mal en el món, que no és cap espectacle de diversió, sinó que és mal d'altri que també d'alguna manera és mal nostre, perquè en Crist, «que lleva el pecat del món», participem també del seu perdó. Ara sí que podem dir que entenem millor què vol dir això de participació activa en el cant litúrgic.

Via Lucis

- I estació:** Jesús ressuscita de la mort
- II estació:** els deixebles troben el sepulcre buit
- III estació:** Jesús s'apareix a Maria Magdalena
- IV estació:** Jesús en el camí d'Emmaús
- V estació:** Jesús es revela quan parteix el pa
- VI estació:** Jesús es presenta davant dels deixebles
- VII estació:** Jesús dona el poder de perdonar els pecats
- VIII estació:** Jesús confirma la fe de Tomàs
- IX estació:** Jesús troba els deixebles al llac Tiberíades
- X estació:** Jesús dona el primat a Pere
- XI estació:** Jesús envia els deixebles a la missió universal
- XII estació:** Jesús puja al cel
- XIII estació:** Els apòstols amb Maria reunits en pregària
- XIV estació:** Jesús envia l'Esperit Sant

Sentir i viure les lectures

Aquest llibre vol ser una ajuda per viure les lectures de l'eucaristia els dies ferials del temps ordinari. En el temps ordinari, la primera lectura de la missa és una selecció dels textos bíblics, tant de l'Antic com del Nou Testament, llegits de forma semicontínua, i sense seguir específicament cap ordre temàtic ni històric. Els evangelis també són una lectura contínua dels tres sinòptics. Del que es tracta, en proclamar aquestes lectures, és que els textos bíblics vagin penetrant en nosaltres amb la seva força i sentit. Aquest llibre ofereix monicions que situen el sentit i contingut dels textos bíblics.

Monicions a la lectura contínua. Fèries del temps ordinari.
Centre de Pastoral Litúrgica, Col·lecció Celebrar, 2011, 49 pàg.

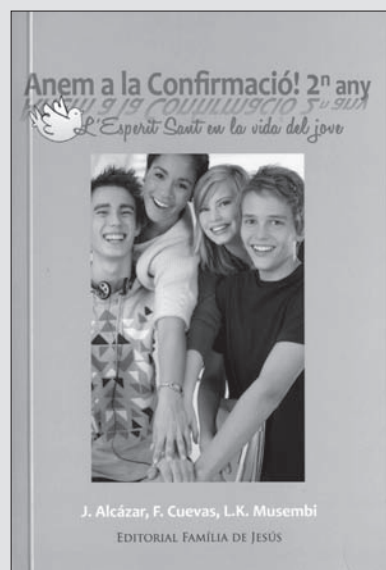
Amor a Maria

Popularment, el calendari cristià i el mes de maig, segons una tradició molt volguda pels devots de la Mare de Déu, són moments per contemplar les meravelles de Déu en Maria. A manera d'exercici filial i agraït, l'autor ha escollit 31 motius per contemplar la figura de la Mare de Déu. Són una mena d'estampes, fotografies, cànctics, flors o reflexions com a obsequi humil, a la manera dels nens, que eleven els seus versos ingenus i afectuosos cap a la Mare del cel. Maria de l'Esperança, Mare de la Paraula, Dona de fiar, Verge Peregrina o súplica a Maria són alguns dels temes que recorren el llibre.

Ángel Moreno, de Buenafuente, Reflexiones marianas.
Editorial CCS, Col·lecció Mesa y Palabra, 2012, 90 pàg.

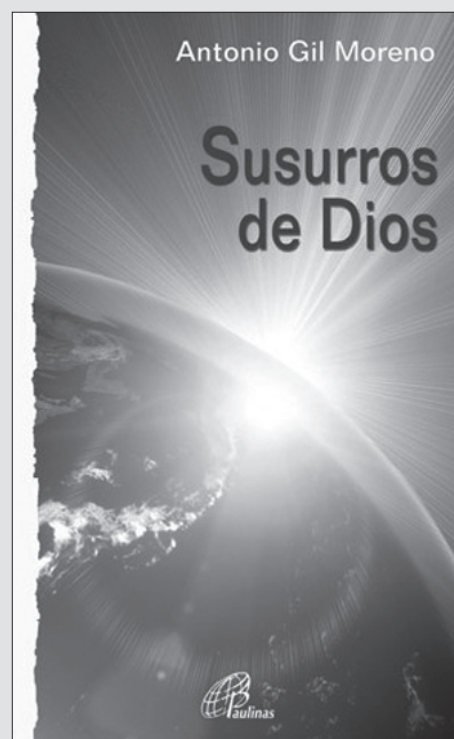
Joves en l'Esperit

Anem a la Confirmació! 2n any aborda el misteri redemptor, el coneixement trinitari i l'acció de l'Esperit Sant sobre les persones i en la societat. De manera clara i pràctica, el lector coneixerà millor Déu, el podrà estimar en l'Esperit i confiar-hi per complir la important missió que té encomanada. És un llibre obert al misteri de l'Amor de Déu; convida a deixar-se endur per la presència de l'Esperit en la seva tasca santificadora i ofereix una ruta de viatge orientada per als catequistes. Cada capítol, a més, va acompanyat per testimonis com ara Óscar Romero, Chiara Lubich, Tolkien o Gaudí.

Diversos autors, Anem a la Confirmació! 2n any.
Editorial Família de Jesús, 2012, 118 pàg.

Oïda atenta

La majoria de vegades Déu «parla fluixet», com aquell xiuxiueig de la brisa suau. Normalment no podem esperar una gran commoció, un terratrèmol espiritual. La majoria de les realitats interiors tenen una manifestació que les persones captem pel sentiment i, per això, cal que el cap i el cor actuïn de forma coordinada. *Susurros de Dios* conté paraules, missatges, suggeriments, preguntes, respostes, paisatges, escenes, llocs on Déu ens ha deixat la seva «veu i paraula en la lletra petita», perquè ens arribi més bé a les orelles, o especialment adreçada a cadascun de nosaltres.

Antonio Gil Moreno, Susurros de Dios. Editorial Paulinas, Col·lecció Caminos nuevos, 2012, 147 pàg.

■*CatalunyaCristiana

Truqueu al 93 409 28 10 o envieu-nos aquesta butlleta i podreu gaudir d'aquest magnífic regal

Jornades Mundials de la Joventut 2011
Un DVD que deixa empremta. Les escenes més impactants de la Jornada Mundial de la Joventut 2011. El sensacional ambient dels 1.500.000 pelegrins de 195 països. Els seus testimoniatges. Les seves emotives trobades amb Benet XVI...

Sombra y Luz

Aquest vídeo mostra exemples vius de persones a les quals la seva fe els ha permès suportar millor els seus dolors o tribulacions. Un documental encoratjador en què els protagonistes ens expliquen les seves experiències en un to pausat i reconfortant.

La Sábana Santa
Aquest documental de 45 minuts ofereix la resposta científica més completa fins a la data als interrogants que suscita el llençol de Torí. Desbanca velles teories i errors, com el de la famosa datació del Carboni 14. Un rigorós i extraordinari document!

Subscriuiu-vos-hi per només 124,80€ l'any!

Nom i cognoms

Adreça Població

Codi postal Telèfon NIF

Vull subscriure'm a l'edició en: ☐ Català ☐ Castellà

Forma de pagament: ☐ Dos pagaments semestral de 62,40€

☐ Únic pagament 124,80€ anual ☐ Xec nominatiu adjuntat

☐ Domiciliació bancària a: ☐ Banc ☐ Oficina ☐ CC ☐ Compte

Envieu aquesta butlleta a:
CATALUNYA CRISTIANA
Comtes de Bell-lloc, 67-69
08014 Barcelona

Signatura i data:

Esperança pasqual des del Quart Món

Des dels marges s'entén molt bé què vol dir la «Salvació» que Déu ens porta per mitjà de la mort i la resurrecció del seu Fill. Precisament des d'aquesta vessant de la desestructura personal que és el Quart Món, volem trobar una crida a l'esperança pasqual convençuts i convençudes que Jesús, amb la seva vida i mort, va venir a **salvar el que estava perdut**.

Preguem PEL Quart Món

- Per pregar per ells, hem de ser conscients de qui són els qui constitueixen aquest Quart Món. I potser no ens agradarà gaire saber que són aquells dels qui, en moltes ocasions, fugim, o, si més no, ens agafem més fort la cartera o el moneder quan se'ns acosten.
- Són aquells que, de vegades, els veiem per la televisió tapant-se el rostre amb la samarreta quan els Mossos d'Esquadra o la policia els agafen i emmanillen.
- Són aquells que hem vist mig adormits al carrer, amb els braços plens de punxades i ens fan llàstima o fàstic...
- Són aquells que ja no poden recórrer als Serveis Socials, perquè mai no compleixen les condicions per rebre el PIRMI o qualsevol paga de beneficiència, que es gasten els diners en coses innecessàries i no paguen el lloguer malgrat que els havíem aconseguit una mica de protecció...

Potser des de fora del Quart Món només veiem això. I tenim un **perill**: fer una pregària semblant a la que recordo que fèiem quan jo era jove i que ja, aleshores, em xisclava a les orelles: «Et demanem, Senyor, pels pobres pecadors», com si nosaltres estiguéssim exclosos d'aquesta categoria humana.

LECTURA: Jn 9,1-8

El Jordi és un amic meu que beu i ha begut molt tota la vida. La beguda el va fer perdre la família, el treball i, fins i tot, un ull en una baralla. De l'altre hi veu molt poc. Ha demanat un lloc de treball a l'ONCE, però és a la cua des de fa dos anys. Mentrestant fa el que pot per guanyar-se uns cèntims. L'altre dia era al metro tocant una flauta i va sentir unes senyores que passaven: «Mira'l, en comptes de treballar... cada dia hi ha més captaires d'aquests...» Ell no es va poder estar de dir: «Què més voldria jo que treballar, senyores, que més voldria que viure com vostès...» Al Jordi li és molt difícil sortir de la seva situació, aquella, això sí, que ha estat conseqüència de la seva conducta... El pobre es troba ben perdut... I una altra vegada sentim les paraules de l'Evangeli: «*Jo he vingut a salvar el que estava perdut...*» «*No he vingut a*

judicar, sinó a salvar...»

Aquest és el Quart Món, al qual estem temptats molt sovint de judicar. Per aquest Quart Món potser cal pregar des del silenci, el silenci de Déu.

CANT / SILENCI

Preguem DES DEL Quart Món

Des que visc enmig del Quart Món he arribat a una conclusió clara: jo puc viure-hi al costat, estimar-los, fer el possible per comprendre'ls, però no seré mai com ells. D'una banda, tinc darrere meu una història per agrair molt. I de l'altra, sempre tinc bitllet de tornada. Per exemple, quan vaig

a la presó i sóc amb ells, me'n torno a casa, a la meva comunitat, a la meva estructura personal... Perquè estic segura que molts i moltes de vosaltres viviu aquesta mateixa situació que jo i teniu la mateixa percepció, vull pregar des del Quart Món.

Per fer-ho entraré en allò que fa anys que he anomenat «la mística del carrer», que és sortir de les nostres llars benestants, dels nostres convents protegits, de les nostres esglésies segures i anar pels carrers i les cases de la gent que viu l'exclusió des de la seva infantesa. De ben segur que, aleshores, la nostra pregària no tindrà mai aquest caire de fer-ho pels «pobres pecadors». I més aviat serem nosaltres els qui ens sentirem pecadors per haver exclòs molts germans de l'àpat d'una vida estructurada.

En una reunió d'un pis de nois que fan un procés d'inserció, es parlava sobre l'amistat i altres valors. Un d'aquells nois que ha viscut la major part de la seva vida a la presó en centres de menors, diu: «Jo crec que mai no he tingut amics, pel que esteu dient de l'amistat. Sí que recordo un company que tenia

de petit, però no ho sé si en puc dir amic. Ens buscàvem mútuament quan, pels problemes a casa nostra, només ens quedava el recurs d'estar al carrer. Però tots dos dissimulàvem les nostres angoixes, i fèiem rebequeries. No ens explicàvem res, gairebé no parlàvem. Si jo hagués de resumir la meua infantesa en una paraula, aquesta seria "por". Por d'arribar a casa i veure plorar la meua mare, por de sentir cridar el pare, de veure el meu germà gran borratxo, drogat, por de la policia, por perquè em fiquessin en un centre. Por, molta por.»

Quina pot ser la percepció d'un home que ha arribat amb aquestes sensacions a la maduresa sobre el bé, la pregària, Déu? Al costat d'ells la

que són fruit de la nostra llibertat i d'altres que ho són de la nostra impotència... Per això hi ha més salvació on hi ha més pobresa i foscor...

LECTURA: Lluc 23, 39-43

I ara, fixem-nos: Jesús és allà, al seu costat, enmig del Quart Món, executat entre els dos lladres com un malfactor, suportant la mateixa sort: un judici, una condemna i una execució. Un d'aquells dos homes pot pregar; l'altre no, perquè la seva exclusió arriba fins a tal punt que no sap sinó patir, odiar i renegar...

I ara, seguint l'estil de Jesús i la tasca encomanada pel Pare d'evangelitzar els pobres i desvalguts, podem arribar a pensar que només salva el que pot pregar i no salva l'altre? Això seria impensable: «Ell es posa al costat dels lladres, que per la seva mala vida compleixen una sentència i moriran. I participa en el seu destí. I és aquesta encarnació i comunió la seva resposta al crit de salvació que és la vida i que la mort sempre desvetlla...»

CANT / SILENCI

Preguem AMB el Quart Món

Al llarg dels anys que fa que visc al Quart Món i al costat dels exclosos he après més coses que a la resta de la meua llarga vida. Fins i tot ha canviat la manera de pregar, de la mà d'ells.

Sempre recordaré la mort d'alguns d'aquells primers malalts de sida, quan encara no havien arribat els medicaments que els salven. El Rafa havia estat un dels atracadors del Banc Central, fet que el va fer molt famós. Però tenia molts més «bancs» al seu currículum. La droga l'havia portat a caure en la delinqüència i en una situació de la qual va ser precisament la malaltia la que el va ajudar a sortir-se'n.

Tota l'agressivitat i violència que mostrava abans es va tornar paciència i pau quan va arribar la seva hora... Amb quina força repetia el nom de Jesús i em demanava que li parlés d'Ell. I amb el nom de Jesús als llavis, els mateixos que demanaven insistentment la metadona, va morir. Era la pregària silenciosa del bon lladre i del mal lladre. De tots dos.

Fa pocs dies un home molt ficat en el món de la droga estava desfet perquè la seva parella havia mort. En la seva desesperació va començar a dir que no entenia Déu... per què se li havia endut la dona quan no havien tingut més que angoixes a la vida. Aleshores jo li vaig dir: «Doncs, mira, pregunta-li a Déu i explica-li tot això que sents.» La meua sorpresa va ser quan em respon: «Ja ho faig, ja. I no et pensis, això em deixa molt més tranquil. És com si em donés una mica de pau.» Vaig pensar que aquesta era la pregària del qui en diem «mal lladre», el de l'esquerra de Jesús. No calia que trobés la resposta, perquè aquesta era la pau.

Victòria Molins, s.t.j.
viqui70@yahoo.es

Paraula i vida

El projecte «Joves a l'atur»

Durant la passada Quaresma, a Barcelona i a onze ciutats europees més, s'han celebrat diversos actes de l'anomenada Missió Metròpolis. Aquesta iniciativa s'ha centrat en l'evangelització, és a dir, en la proposta de viure una trobada amb Jesús i amb el seu Evangeli a les persones que no el coneixen o que, coneixent-lo, s'han allunyat de la pràctica religiosa i de la comunitat cristiana. Aquestes setmanes de Pasqua celebrarem el darrer dels actes de la Missió Metròpolis: donar a conèixer encara més el projecte «Joves a l'atur», que hem iniciat amb motiu de les meves noces d'or d'ordenació sacerdotal, l'any passat. Per això comptem amb la col·laboració desinteressada dels dos clubs de futbol més importants de la ciutat: el Futbol Club Barcelona i el Reial Club Esportiu Espanyol. Cronològicament, és el darrer dels actes de la Missió Metròpolis, però és molt important perquè representa l'acció social dins del programa que hem anat realitzant. L'actual esforç de l'Església per evangelitzar el món d'avui —la nova evangelització— no seria autènticament cristià i eclesial si oblidés la caritat i l'amor. Aquesta és una de les

tres dimensions de la missió de l'Església. En aquest aspecte, en la reunió dels arquebisbes de les dotze ciutats europees que hem celebrat la Missió, en parlar de l'acció social que ens proposàvem de fer, va semblar millor respectar el que es cregués més convenient a cada lloc.

Recordo que en aquella reunió vaig exposar que al nostre país el 50% dels joves en edat laboral no troben feina, amb tot el que això representa per a ells i les seves famílies, i que nosaltres pensàvem treballar en aquest programa social que hem iniciat i que s'està realitzant a través de Càritas diocesana. Els joves sense feina són joves que no veuen futur en la seva vida. Molts pares pateixen perquè els seus fills no troben la seva primera feina. Això té conseqüències molt negatives per als mateixos joves i també per al país.

Hem volgut posar-nos a fer quelcom, com a societat civil. De vegades les accions sorgides de la iniciativa social obren camins a l'acció política. Podríem posar exemples ben concrets d'això. El nostre programa l'hem titulat «Joves a l'atur». Les nostres possibilitats —ho sabem prou— són

limitades. També sabem que el greu problema de l'atur —i especialment de l'atur juvenil— no el pot resoldre l'Església. Aquest és un problema eminentment polític; i és la política la primera que ha de cercar camins de solució. «L'Església no pot ni ha de substituir l'Estat», ens ha dit Benet XVI en la seva primera encíclica. Però —com afegeix el Sant Pare— «tampoc no pot ni ha de quedar-se al marge de la lluita per la justícia.»

El nostre projecte s'inscriu en el programa de formació i inserció sociolaboral que Càritas realitza des de fa anys, que ara s'ha intensificat. Per aconseguir aquest objectiu es fan itineraris d'inserció laboral personalitzats i adaptats a diferents necessitats: acollida i coneixement de les llengües que el jove necessita, orientació laboral i espais de recerca de feina, formació ocupacional de curta i llarga durada, mediació laboral amb les empreses i borsa de treball, etc. Càritas diocesana, durant el 2011, en el seu programa de formació i inserció sociolaboral general ha atès 2.471 persones, de les quals 951 són joves (el 38,5 %). Els joves atesos en els programes adreçats a ells han estat 1.135.

Lluís Martínez Sistach

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

La misericòrdia de Déu i la nostra

El 22 de febrer de 1931 la monja polonesa Faustina Kowalska (1905-1938) va escriure en el seu diari una experiència singular: la seva primera revelació de la Misericòrdia de Déu. Va anotar: «A la nit era a la meua cel·la quan vaig veure el Senyor Jesús vestit de blanc. Tenia una mà alçada en posició de beneir i l'altra tocant-se el vestit, que semblava obert sobre el pit. Brillaven dos llargs raigs, un de vermell i un altre de blanc. La meua ànima estava plena de por, però alhora plena de felicitat. Després, Jesús em va dir: "Pinta una imatge meua segons aquesta visió amb la inscripció: Jesús, en vós confio." Desitjo que aquesta imatge sigui venerada primer a la teua capella i després arreu del món.»

Així ha estat. Joan Pau II va tenir una estima especial a la devoció nascuda d'aquesta aparició de Crist. Va beatificar sor Faustina Kowalska el 1992 i la va canonitzar l'any 2000, el mateix any en què va establir que el segon diumenge de Pasqua se celebrés a

l'Església la festa de la Divina Misericòrdia.

Aquest diumenge ens disposem, doncs, a meditar sobre aquest do diví, que ja al principi de la humanitat es va manifestar quan Déu va fer la promesa d'un Redemptor. En complir-se la plenitud dels temps, Jesús va néixer de Maria Verge, que exclamaria en el cant jubilar del Magníficat: «La seva misericòrdia s'estén de generació en generació.» També en la nostra, tan necessitada del perdó de Déu i de la seva mirada amorosa, la invocació a la misericòrdia divina és la font de la nostra esperança. En efecte, ¿quina solució ens queda quan en la vida sembla que se'ns tanquen totes les portes? Penso, sobretot, en tantes persones atribolades per dolors físics, i també morals, que encara són més durs. El recurs a la Divina Misericòrdia és l'única solució per no desesperar.

I penso sobretot en la nostra responsabilitat. Si Déu actua amb el seu cor amorós, també ens demana

que actuem així nosaltres amb els germans més necessitats. Mitjançant paràboles ens va ensenyar que no hem de passar de llarg davant el patiment dels altres. Fins i tot va exclamar un cop: «Misericòrdia vull, no sacrificis!», davant una forma d'entendre la religió desencarnada, feta de rituals.

Jesús és exemple de misericòrdia perquè la practiquem en abundància. La crisi econòmica en què vivim ens ha d'impulsar a pensar més que mai en els pobres, en les persones que viuen soles, en les que no tenen casa o estan a punt de perdre-la, en les que no arriben a final de mes per la reducció de salaris o per la condició d'aturats, en les que passen fam. En aquest sentit vull elogiar una vegada més l'actuació d'organitzacions com Càritas i tantes altres que tenen com a motiu fundacional aquest ajut. La seva actuació, com el voluntariat, és una forma encomiable d'exercitar la misericòrdia, que, encara que sembli humana, és divina.

Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe de Tarragona i Primat

La Bona Notícia també a internet

www.catalunyacristiana.cat

I ARA ENTRA A LA NOVA PÀGINA WEB DE CATALUNYA CRISTIANA I CONSULTA LA NOSTRA HEMEROTECA. HI TROBARÀS TRENTA ANYS DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb
www.flama.info

FLAMA
AGÈNCIA CRISTIANA DE NOTÍCIES

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions
(CICLE LITÚRGIC B; FERIA 2)

TEMPS DE PASQUA

(SALTERI: SETMANA 2)

ABRIL

15. DIUMENGE

II Diumenge de Pasqua, Blanc. Lectures: Fets 4,32-35 / Salm 117 / 1 Joan 5,1-6 / Joan 20,19-31
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Telm, rel.; Crescent, mr.; Santes, Basilissa i Anastàsia, mr.

16. DILLUNS

Fèria, *Blanc*. Lectures: Fets 4,23-31 / Salm 2 / Joan 3,1-8
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Toribi d'Astorga, b.; Benet-Josep Labre, captaire; Santes, Engràcia, vg i mr.

17. DIMARTS

Fèria, *Blanc*. Lectures: Fets 4,32-27 / Salm 92 / Joan 3,7b-15
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Elies, Pau i Isidor, mr.; Anicet, p. i mr.; Robert, ab.; beat Baptista Spagnoli, rel.; Santes, Caterina Tekakwitha; beata Marianna de Jesús, vg.

18. DIMECRES

Fèria, *Blanc*. Lectures: Fets 5,17-26 / Salm 33 / Joan 3,16-21
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Eleuteri i Antia, mr.; beat Andreu Hibernon, rel.; Santes, beata Maria de l'Encarnació, rel.

19. DIJOUS

Fèria, *Blanc*. Lectures: Fets 5,17-33 / Salm 33 / Joan 3,31-36
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Lleó IX, p.; Vicenç de Cotlliure, mr.

20. DIVENDRES

Fèria, *Blanc*. Lectures: Fets 5,34-42 / Salm 26 / Joan 6,1-15
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Sulpici, mr.; Santes, Agnès de Montepulciano, rel.; Oda, vg

21. DISSABTE

Fèria, *Blanc*. Lectures: Fets 6,1-7 / Salm 32 / Joan 6,16-21. O bé: *Sant Anselm (ML), Blanc*.
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Silví, mr.; Conrad de Parzham, rel.

Lectures bíbliques

Diumenge II de Pasqua

Lectura primera

Ac 4,32-35

Lectura segona

1Jn 5,1-6

*Un sol cor i una sola ànima**Cada fill de Déu és un vencedor del món*

Lectura dels Fets dels Apòstols:

La multitud dels creients tenia un sol cor i una sola ànima, i ningú d'ells no parlava de les coses que posseïa com si fossin pròpies, sinó que tenien tots els béns en comú. El testimoni que els Apòstols donaven de la resurrecció de Jesucrist el confirmaven amb el poder que tenien d'obrar grans miracles. Tots els creients eren molt ben vistos de la gent. Entre ells no hi havia ningú que visqués en la indigència, perquè tots els qui eren propietaris de terres o d'immobles els venien, dipositaven als peus dels Apòstols el producte de la venda i era distribuït segons les necessitats de cadascú.

Salm responsorial

117

Enaltiu el Senyor: Que n'és, de bo, perdura eternament el seu amor.
Que respongui la casa d'Israel: perdura eternament el seu amor.

R. Enaltiu el Senyor: Que n'és, de bo, perdura eternament el seu amor.

Que respongui la casa d'Aaron: perdura eternament el seu amor.
Que responguin els qui veneren el Senyor: perdura eternament el seu amor. **R.**

La pedra que rebutjaven els constructors ara corona l'edifici.
És el Senyor qui ho ha fet, i els nostres ulls se'n meravellen.
Avui és el dia en què ha obrat el Senyor: alegrem-nos i celebrem-lo. **R.**

Lectura de la primera carta de sant Joan:

Estimats, tothom qui creu que Jesús és el Messies ha nascut de Déu, i no hi ha ningú que estimi el pare sense estimar els fills que han nascut d'ell. Si estimem Déu i complim els seus manaments, no hi ha dubte que estimem els fills de Déu, ja que estimar Déu vol dir guardar els seus manaments. I aquests manaments no són feixucs, perquè cada fill de Déu és un vencedor del món. La nostra fe és la victòria que ja ha vençut el món. ¿Qui venç el món, sinó el qui creu que Jesús és el fill de Déu? Ell, Jesucrist, ha vingut a complir la seva missió per l'aigua i per la sang; no per l'aigua solament, sinó per l'aigua i per la sang, i l'Esperit en dona testimoni, ja que l'Esperit és la veritat.

Al-leluia

Jn 20,29

Diu el Senyor: Tomàs, perquè m'has vist has cregut? Feliços els qui creuran sense haver vist.

Evangeli

Jn 20,19-31

Vuit dies més tard, Jesús entrà

Lectura de l'evangeli segons sant Joan:

El vespre d'aquell mateix diumenge, els deixebles eren a casa amb les portes tancades per por dels jueus. Jesús entrà, es posà al mig i els digué: «Pau a vosaltres.» Després els ensenyà les mans i el costat. Els deixebles s'alegraren de veure el Senyor. Ell els tornà a dir: «Pau a vosaltres. Com el Pare m'ha enviat a mi, també jo us envio a vosaltres.» Llavors alenà damunt d'ells i

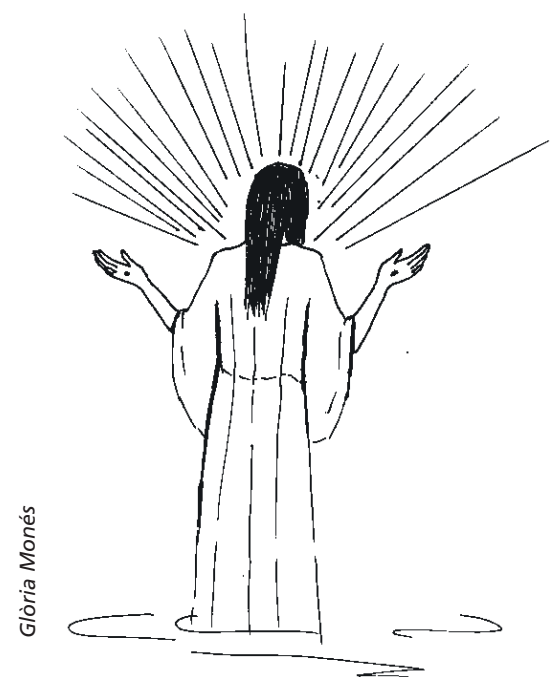
Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps
Teòleg i biblista

L'experiència tangible del ressuscitat

«Al vespre d'aquell dia, el primer dia després del sabbath, estant les portes barrades on es trobaven els deixebles per por dels jueus, vingué Jesús, se situà al mig i els diu: "Pau a vosaltres!"» A diferència de les dones, que l'experimentaren vivent de bon matí, als deixebles se'ls apareix al capvespre. Tancats sobre si mateixos i plens de por, Jesús supera el seu tancament i els pacifica. «Havent dit això, els mostrà les mans i el costat.» Joan, i Lluc més tard, insisteixen en l'experiència tangible del ressuscitat que es presenta als deixebles amb les empremtes d'un crucificat, corregint les presentacions merament espiritualistes d'un Salvador que ve de dalt, sense que realment hagi sofert passió, de les comunitats docetes que repetien l'eslògan: «En aparença ha sofert ell passió.» Tot seguit apaivaga de nou l'alegria que s'havia despertat en ells en veure'l: «Pau a vosaltres! Com el Pare m'ha enviat, també jo us envio.» La missió que confia als deixebles és la mateixa que el Pare li confià. Per tal, però, que neixin de nou, com el primer Adam, insufla en les seves narius l'Esperit de Déu: «A continuació alenà damunt d'ells i els diu: "Rebeu Esperit Sant. Si d'alguns perdoneu els pecats, els quedaran perdonats; si d'alguns els retinguéssiu, quedaran retinguts."» Jesús posa en mans dels homes conferir el perdó que fins ara estava reservat a Déu. «Tomàs, però, un dels Dotze, l'anomenat "Bessó", no era amb ells» i es nega en rodó a acceptar que han vist el Senyor: «Si no veig a les seves mans la marca dels claus i no fico les meves mans en el seu costat i fico el meu dit en la marca dels claus, no m'ho creuré.» La incredulitat de Tomàs propicia la repetició de l'escena d'avui, vuit dies després, insistint en el realisme de l'experiència d'un crucificat que ha ressuscitat: «Atansa el teu dit aquí i mira les meves mans; atansa la teva mà i fica-la en el meu costat, i no siguis descregut, sinó creient!»

els digué: «Rebeu l'Esperit Sant. A tots aquells a qui perdonareu els pecats, els quedaran perdonats, però mentre no els perdonareu, quedaran sense perdó.»

Quan vingué Jesús, Tomàs, el Bessó, un dels dotze, no era allà amb els altres. Ells li digueren: «Hem vist el Senyor.» Ell els contestà: «Si no li veig a les mans la marca dels claus, si no li fico el dit dins la ferida dels claus, i la mà dins el costat, no m'ho creuré pas.»

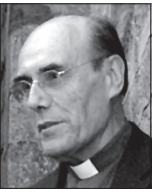
Vuit dies més tard els deixebles eren a casa altra vegada i Tomàs també hi era. Estant tancades les portes, Jesús entrà, es posà al mig i els digué: «Pau a vosaltres.» Després digué a Tomàs: «Porta el dit aquí i mira'm les mans; porta la mà i posa-me-la dins el costat. No siguis tan incrèdul. Sigues creient.» Tomàs li respongué: «Senyor meu i Déu meu!» Jesús li diu: «Perquè m'has vist has cregut? Feliços els qui creuran sense haver vist.»

Jesús va fer en presència dels deixebles molts altres miracles que no trobareu escrits en aquest llibre. Els que heu llegit aquí han estat escrits perquè cregueu que Jesús és el Messies, el Fill de Déu, i, havent cregut, tingueu vida en el seu nom.

El banquet de nocces de l'Anyell

Pere Tena

Bisbe auxiliar emèrit de Barcelona

L'Anyell espòs

Tot just quan comença la Passió segons sant Mateu, de Johan Sebastian Bach, el cor fa aquest diàleg: «Qui veieu? L'espòs!, Com el veieu? Com un anyell.» La unió d'aquestes dues imatges referides a Crist no és original de Bach, sinó del Nou Testament, i concretament de l'Apocalipsi. El llibre de la Revelació conté múltiples referències a Crist com Anyell: és el que pot obrir els segells, està davant del tron enmig de l'assemblea celestial, és el pastor que porta a l'aigua viva, és el que està dret però com degollat... Al capítol 18, un cop ja s'ha descrit l'enfonsament de la Babilònia pecadora, es parla de la cridòria d'una gran multitud, al cel, que proclama: «Ha vingut l'hora de les nocces de l'Anyell, i la seva esposa ja està preparada... Feliços els qui són convidats al banquet de nocces de l'Anyell!» (18,7.9). L'Anyell és, doncs, l'espòs de la nova Jerusalem, que baixa del cel (vegeu Apocalipsi 21,9ss), imatge preciosa de l'Església.

Cada vegada que el sacerdot es disposa a distribuir l'Eucaristia anuncia a l'assemblea aquest misteri, per recordar-los què fem exactament: «Feliços els convidats al banquet de nocces de l'Anyell!» La comunió eucarística és sempre pasqual i escatològica. Entrem cada vegada en el misteri d'allò que s'ha realitzat una vegada per sempre: el trànsit salvífic de Crist a través de la mort vers la nova vida. La Pasqua és això.

Un càntic al banquet de l'Anyell

L'himne de Vespres clàssic del temps pasqual, *Ad cenam Agni*, és tot ell un comentari inspirat d'aquestes imatges de l'Apocalipsi. És un text antiquíssim, potser dels inicis del segle V, i canta bellament la Pasqua com una participació al con-vit de l'Anyell. És, sens dubte, una de les joies de la himnografia litúrgica. (Una versió literal i dues versions poètiques, en català, es poden trobar al volum de Mn. Manuel Tort, Himnes de Quaresma i Pasqua, Ed. Claret 1998). Proposo una glossa del text, accentuant les referències bíbliques.

«Preparats per al sopar de l'Anyell, resplendents amb els vestits de salvació, cantem al príncep Crist després del trànsit del mar Roig.» Aquesta estrofa: té una referència fonamental: la iniciació cristiana, figurada en les escenes de l'Èxode. Els cristians cantem com els israelites després del pas del mar Roig, amb els vestits blancs del poble sacerdotal, i així estem a punt per participar del sopar de l'Anyell, l'Eucaristia.

«Gustant el cos glorificat, ardent a l'ara de la creu, i la sang roja de l'Anyell, vivim per Déu.» El que mengem i bevem en el sopar de l'Anyell és l'Anyell mateix: el seu Cos glorificat, la seva sang preciosa. Això ens fa viure de cara a Déu, i per a Déu. És el fruit de l'Eucaristia.

«Protegits en la nit de Pasqua del flagell de l'àngel devastador, hem estat salvats de l'aspre impe-

ri del Faraó.» Com en tants textos de la litúrgia pasqual, la salvació és descrita en referència a l'alliberament d'Israel. Però la nostra situació no és pas la mateixa: «La nostra Pasqua és Jesucrist, l'anyell innocent que ha estat immolat; ell ha ofert la seva carn, com un pa àzim de sinceritat.» Seguint la tradició paulina (vegeu 1 Corintis 5,5), l'Anyell i els àzims queden units en Jesucrist. L'himne continua amb una aclamació: «Oh ofrena sacrificial, veritable i digna, per la qual els inferns s'esberlen, es redimeix el poble captiu, i es retornen els premis de la vida.»

El text litúrgic, centrat, en les primeres estrofes, en els sagraments pasquals de la iniciació cristiana, ha passat en les darreres a proclamar el misteri pasqual de Crist. Les imatges són les que veiem en les icones del descens als inferns: les portes de l'abisme s'esberlen, els parets antics són alliberats... «Crist sorgeix del sepulcre, retorna victoriós d'entre els morts, ha encadenat el tirà i obre de bat a bat les portes del paradís.»

Tots els himnes del temps de Pasqua acaben amb aquesta súplica, que mereix ser apresada de memòria i recitada en l'oració privada: «Si-gueu, Jesús, perenne goig pasqual per la nostra ànima, i feu-nos participar del vostre triomf als qui hem renascut a la vida de la gràcia». El text de l'himne és ben bé una explicació del crit de l'Apocalipsi: «Feliços els convidats al banquet de nocces de l'Anyell!»

El sant de la setmana

Per Eduard Brufau

Beat Andreu Hibernon

- ✓ Nascut el 1534 a Múrcia
- ✓ Frare franciscà de gran humilitat
- ✓ Va destacar per la seva bondat i els seus carismes
- ✓ Va morir a Gandia l'any 1602
- ✓ Beatificat el 1791 per Pius VI

Aquest beat murcià pertanyia a una família noble però empobrida, per la qual cosa es va haver de guanyar la vida treballant fora de casa. Quan tenia 22 anys va sentir la crida religiosa i va entrar al convent dels franciscans d'Albacete, on ràpidament va destacar per la seva senzillesa. Al cap de poc temps va tenir lloc la reforma franciscana de Sant Pere d'Alcàntara, i el beat Andreu Hibernon hi va entrar ingressant al convent reformat de Sant Josep d'Elx.

Al llarg de la seva vida va viure en diferents comunitats i va desenvolupar les feines més humils, com ara la de porter, cuiner o almoïner. Tenia el do de l'eloquència i el sacrifici i es diu que va aconseguir nombroses conversions, sobretot entre la minoria musulmana del Regne de València, els anomenats moriscos. Va predir el dia de la seva pròpia mort amb quatre anys d'antelació i els funerals van congregar milers de fidels, atrets per la fama de sant d'Andreu Hibernon.

Apòstol de la llengua catalana

150è aniversari del naixement de Mn. Antoni M. Alcover

Neus Garau

Palma

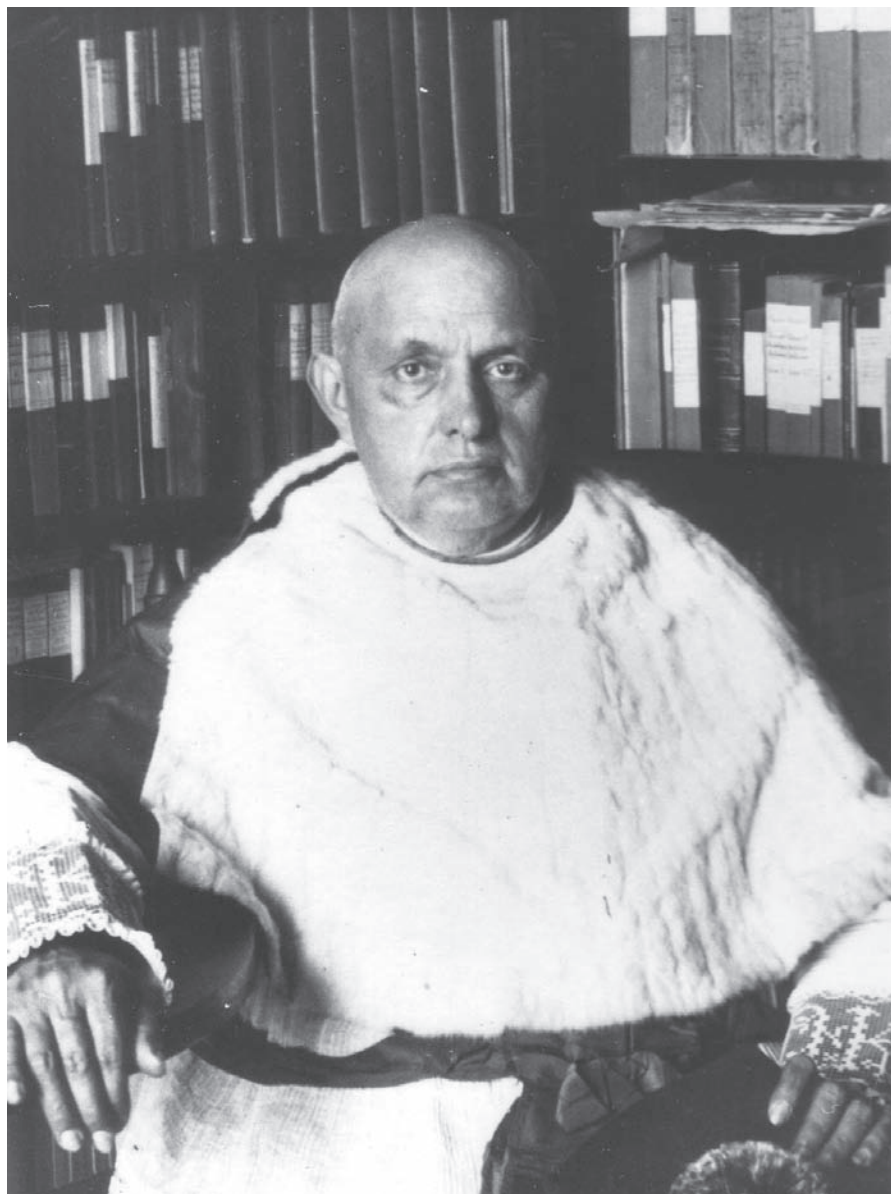
El 2 de febrer passat es va celebrar el 150è aniversari del naixement de Mossèn Antoni Maria Alcover. Aplaudit per alguns i escridassat per altres, Antoni M. Alcover restaurà l'ús del català vedat des del 1713 al sermó de la festa de l'Estendard. Responsable del I Congrés Internacional de la Llengua Catalana, va ser el redactor del *Diccionari català-valencià-balear* i president de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. És conegut com l'Apòstol de la Llengua Catalana. Per aquest motiu el Consell de Mallorca ha proclamat l'any 2012 Any Alcover.

Mn. Antoni Maria Alcover va néixer al 1862 a Santa Cirga, una possessió entre Manacor i Portocristo. De família rural, benestant, i carlista, va viure en un ambient pagès i molt religiós. Alcover, de ben petit, va estar influït per les lectures científiques aparegudes a la premsa costumista: *La Dulzaina*, *Revista Balear de Literatura, Ciències i Lletres*...

Després d'estudiar llatí, als quinze anys es traslladà a Palma per continuar els estudis al Seminari, on va accedir a una excel·lent biblioteca científica de gran actualitat, com per exemple a l'obra de Darwin. Juntament amb altres seminaristes i sacerdots va establir un grup encarregat d'implantar socialment l'Església dins la població mallorquina. Aquestes relacions el van dur a canviar el pensament políticocultural passant de posicions tradicionalistes-carlistes a regionalistes cristianes. Molt prest es donà a conèixer com a polemista intransigent a causa del seu caràcter fort. Des del 1880 col·laborà a *La Ignorància* i el 1881 i 1882 obtingué els primers premis literaris amb una *Mostra de Diccionari Mallorquí: anar, dur y fer* que contenia frases i modismes complementada amb una segona part sobre substantius *amor-color-olor*. Quan era adolescent, el seminarista confessà per carta a Marià Aguiló que «patia de mal de mallorquí» perquè estimava la llengua.

L'any 1886 va ser ordenat sacerdot pel bisbe Jacint M. Cervera, fou coadjutor a la parròquia de Manacor durant un any. L'any 1888 va ser nomenat catedràtic d'Història Eclesiàstica del Seminari, on ensenyà història eclesiàstica, llocs teològics, oratòria sagrada, llengua i literatura mallorquines i història de Mallorca. El 1890 anà al Seminari de València, on es va llicenciar en Teologia i tres anys després en Dret Canònic. El juny de 1898 va ser nomenat vicari general pel nou bisbe de Mallorca, el seu amic Pere Joan Campins i Barceló. Juntament amb ell va elaborar la *Ratio Studiorum* seguint molt de prop les directrius de l'*Aeterni Patris* i la *Providentissimus Dei*. En la nova *Ratio* es promocionaven les assignatures científiques i es creava una càtedra de llengua i literatura catalana.

El 1905 va ser nomenat canonge magistral de la seu de Mallorca, de la qual fou nomenat degà el 1921. Gràcies al càrrec de vicari va fer nombroses

activitats com dissenyar les esglésies de Calonge, Santanyí, Son Carrió o la capella de la Pedra Sagrada a Santa Ponça, inspirant-se en el romànic que havia conegut durant les excursions filològiques per Catalunya. També va intervenir en qüestions de caire políticoreligioses; amb escrits apologètics i doctrinals, fins i tot va promoure la premsa catòlica amb el setmanari *L'Aurora*.

Durant el mes de novembre de 1901, el Govern espanyol volgué imposar la llengua espanyola en la catequesi perquè deixés de ser un dels principals instruments d'alfabetització per als infants en català. Pere J. Campins i bisbes de les altres diòcesis de llengua catalana s'hi oposaren amb èxit. El bisbe Campins va promoure la publicació en català d'algunes obres de religiositat popular escrites per Miquel Costa i Llobera o Llorenç Riber.

El fet de ser vicari general li va proporcionar autoritat moral i projecció davant dels catòlics a l'hora de començar amb la seva obra magna: el *Diccionari català-valencià-balear*, una obra única a Europa encara avui. Un projecte ambiciós, influït per les orientacions de Marià Aguiló i Tomàs Forteza.

El 1900 van tenir lloc les primeres reunions al Palau Episcopal, on va llegir la *Lletra de convit*, una invitació a tots els professionals de la ciència i de la tècnica de Mallorca a participar en un diccionari exhaustiu de la llengua. En aquesta invitació, Alcover exposava la conve-

«Quan era adolescent, confessà per carta que patia de mal de mallorquí perquè estimava la llengua»

«La idea del diccionari va tenir gran acceptació entre l'estament religiós de l'illa»

niència d'una perspectiva integradora de tot el territori lingüístic català. Allà indicava la totalitat del projecte i el que havia de contenir: formes lingüístiques, antigues i modernes, parlades i escrites. La *Lletra de convit* contenia indicacions de com fer aquest recull de paraules, frases i formes.

Alcover inicià una sèrie de sortides per recopilar material lingüístic, així establí contacte amb corresponents i col·laboradors externs. Durant una d'aquestes sortides va conèixer a Menorca l'any 1917 el qui serà el seu

principal col·laborador: Francesc de Borja Moll, qui es va dedicar a publicar tota la seva obra. L'editorial Moll s'ha convertit en el principal agent difusor de l'obra i el missatge d'Alcover.

La idea del diccionari va tenir gran acceptació entre l'estament religiós de l'illa. El nombre de clergues mallorquins que hi col·laboren i que anys després participen en el Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana és elevat. L'elaboració del diccionari i del desenvolupament d'aquesta primera etapa del llenguatge científic modern català es va poder seguir mitjançant el *Bolletí del Diccionari* (1901-1926) que el mateix Alcover va dirigir i redactar. Es tracta d'una revista fundada a Palma que va servir d'òrgan de l'Obra del Diccionari. Va ser la primera revista filològica catalana. En sortiren catorze volums gairebé tots redactats per Alcover. Es convertí en una revista lingüística important, la primera del seu gènere a l'Estat espanyol, on es comentaven les novetats que anaven sorgint sobre el català tant aquí com a l'estranger. S'anaven posant les bases per a l'estudi científic i sistemàtic de la llengua.

El 1906 fou un any de grans iniciatives promogudes per mallorquins: se celebrà el I Congrés Internacional de la Llengua Catalana, es reprengué l'edició de les obres en català de Ramon Llull i es fundà la revista *Mitjorn*, que permeté les relacions amb Catalunya amb Miquel Costa i Llobera com a pont.

El I Congrés Internacional de la Llengua Catalana, organitzat i presidit per Antoni M. Alcover, va servir de plataforma propagandística cultural del catalanisme amb més de tres mil congressistes entre els quals hi havia un gran nombre de mallorquins i alguns menorquins i eivissencs. La premsa catalana va rebre l'esdeveniment amb entusiasme. Després de la fundació de l'Institut d'Estudis Catalans, per Enric Prat de la Riba el 1907, i de ser nomenat el 1911 president de la nova Secció Filològica, Alcover fou nomenat president i el 1913 s'aprovaren les Normes Ortogràfiques. Antoni M. Alcover es va comprometre a adoptar-les provisionalment «per patriotisme i amor a la llengua catalana». Algunes de les seves propostes més preuades es varen incorporar i el 1915 edità la *Gramàtica de la Llengua Catalana* de Tomàs Forteza escrivint el pròleg seguint la nova ortografia oficial. Aquest mateix any morí el bisbe Pere J. Campins. El seu successor, el valencià Rigobert Domènech Valls, no va promoure l'ús del català a causa de les pressions per part del Govern espanyol.

L'Ajuntament de Manacor, conscient de la grandiositat d'Antoni M. Alcover i de la seva obra, va crear una Fundació que té cura del seu llegat familiar i local: la Institució Pública Antoni M. Alcover, que s'encarrega de la gestió, administració, conservació i millora de les instal·lacions i béns de Mossèn Alcover.

Antoni M. Alcover, amb les seves virtuts i el seus defectes, amb el seu temperament, que en ocasions li va jugar males passades és una figura clau dins la cultura popular mallorquina, fins i tot dels Països Catalans. La seva activitat no es limità únicament a Mallorca sinó també a Barcelona, Eivissa a l'Alguer i al País Valencià i als Pirineus, amb viatges personals i diferents conferències. Fou un mallorquí de món, un home «de poca son» com ell mateix acostumava a dir.

Girona

Mil·lenari de la Mare de Déu del Vilar de Blanes

L'Ajuntament segueix complint el vot de vila cada darrer diumenge d'octubre

Víctor Gay
Blanes

Entre els nombrosos aplecs pasquals que tenen lloc a Catalunya aquests dies, el dimarts de Pasqua té lloc el del santuari de la Mare de Déu del Vilar de Blanes, documentat des del segle XVII i que enguany en ocasió del mil·lenari de la troballa de la imatge va presidir el bisbe Francesc Pardo.

La troballa de la imatge se situa fa mil anys per una humil pastoreta a la propietat del Mas Vilà. Es tracta d'una talla d'estil romànic (possiblement del segle XIII) policromada. La Verge asseguda en un tron sosté amb la mà dreta una fruita de la terra i amb l'altra aguanta l'Infant Jesús, que imparteix la benedicció amb la mà dreta mentre que amb l'esquerra sembla sostenir una pinya considerada signe d'unió.

Aquesta imatge, en esclatar la guerra civil, el juliol de 1936, se salvà de la destrucció per iniciativa de Mn. Masllovet, capellà custodi del santuari i de la família Vilà, que en tingué cura. El jove Sebastià Llorens, per garantir-ne la conservació, l'enterrà dins d'una bóta davant de casa seva.

Algú degué informar al Comitè i el jove fou detingut i assassinat juntament amb el P. Jaume Puig, superior del Col·legi Santa Maria de Blanes dels Fills de la Sagrada Família.

Com es pot suposar el conjunt del santuari va patir el saqueig fins que, acabada la guerra, es procedí a la seva reconstrucció d'acord amb un projecte de l'arquitecte Isidre Puig i Boada. Els

El santuari està documentat des del segle XVII.

treballs van culminar el 1951 amb la inauguració de la Porta Jubilar.

A l'interior de l'església del santuari són nombroses les mostres d'agraïment dels fidels. Cal destacar els deu vaixells exvots i, especialment *El rem dels trenta-quatre* (fa 34 pams), situat a la dreta del presbiteri. Es tracta de la reproducció de l'original de l'escriptor Joaquim Ruyra, de gran memòria i testimoni a Blanes, com a mostra d'agraïment per l'èxit que assolí la seva novel·la que porta aquest mateix títol.

D'ençà de les acaballes del segle XVIII, Blanes compleix l'anomenat Vot de Vila, que rememora el trasllat de la imatge de la Mare de Déu des del santuari fins a l'església parroquial de

«La ciutadania blanenca es comprometé a visitar el santuari una vegada l'any i coincideix amb la diada de sant Rafel, quan fou retornada la imatge»

Santa Maria, davant del risc de l'avenç de les forces franceses. La ciutadania blanenca es comprometé a visitar el santuari una vegada l'any i coincideix amb la diada de sant Rafel, quan fou retornada la imatge. Aquesta festa juntament amb l'aplec del dimarts de Pasqua cada any centren les festes de la Mare de Déu del Vilar, juntament amb la del 8 de setembre (marededéus trobades).

Les activitats a l'entorn del santuari les gestiona l'Obreria, una institució documentada des del segle XIV, actualment la formen representants de totes les parròquies de Blanes.

Programa del Mil·lenari

Els actes commemoratius s'allargaran tot l'any. L'11 maig hi serà en romeria la parròquia de Santa Teresa i el 13, unció dels malalts a l'església del Pins; al juny, el dia 3 presentació dels infants a la Verge del Vilar i les catifes de la festa del Corpus (10 de juny) seran en temes marians; el juliol el dia de sant Jaume concert al santuari; el 4 d'agost nit de vetlla al santuari i l'endemà trasllat de la imatge fins a Blanes i al passeig del Mar Missa presidida pel bisbe de Girona; el 8 de setembre al santuari, jornada de germanor amb altres obrieres de la comarca; el 6 d'octubre acollida de la Marededéu de Villaverde de Ardales (Màlaga), població agermanada amb Blanes i l'endemà es traslladarà al santuari. El dia 28, Vot de Vila; el novembre s'ha programat una conferència a l'entorn de la història del santuari i el mes de desembre tindrà lloc la presentació del llibre del Memorial del Mil·lenari.

Tarragona

Càritas celebra l'assemblea anual, amb renovat compromís social

Joan Boronat / Tarragona

El Centre Tarraconense El Seminari va acollir el dia 3 de març la 36a Assemblea Diocesana de Càritas, a la qual van ser convocats tots els membres del Consell i els responsables de les Càritas parroquials de tota l'arxidiòcesi, sota la presidència de l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol Balcells.

A l'assemblea es va aprovar la Memòria econòmica que s'ha realitzat durant el 2011 i es va informar dels pressupostos i objectius per a l'any 2012. La reunió, que comptà amb la presència de 72 assistents, es va iniciar amb una pregària i les paraules de l'arquebisbe Jaume en les quals va subratllar que «l'Església no només ha de practicar la caritat, sinó practicar-la com Crist, que mirava la persona en la seva integritat, en les seves dimensions, també en les espirituals».

El director de Càritas diocesana de Tarragona, Francesc Roig, en iniciar l'assemblea va posar en relleu l'actual situació de crisi, per comentar que aquesta «és un convidat no desitjat,

que el tolerem a contracor» i que els seus efectes ja no els pateixen només uns quants, sinó que «la tenim al costat de casa i ens arriba a incomodar».

Malgrat aquesta dissort, Roig va insistir en la necessitat de no caure en el

desànim ni en la psicosis de les emocions negatives, que provoquen sentiments de derrota. Al mateix temps afirmà que «cal sortir a buscar solucions i no viure de la cultura de la subvenció, sinó de la cultura de la imaginació personal».

De cara als objectius per al present curs es proposà una revisió de la composició i estructura de les Càritas, amb l'objectiu que responguin a la transformació interna de la comunitat vers una veritable Església dels pobres. També cal vetllar per tal que les accions de Càritas donin resposta a les necessitats actuals i establir processos de formació per totes les persones que hi treballen. Així mateix es va deixar constància de la necessitat de millorar els espais que es disposen perquè siguin funcionals i acollidors i mantenir un bon nivell de coordinació, necessari entre les Càritas, a fi i efecte de realitzar una bona gestió, tant en les accions com dels recursos.

Dintre d'aquests objectius, Francesc Roig va destacar el d'establir canals de comunicació i coordinació, amb tots els agents socials que actuen al territori, i participar de totes aquelles accions que els són pròpies. Finalment, donar a conèixer a la societat la realitat social que pateixen moltes persones, així com animar a oferir respostes de compromís social vers els més necessitats.

Presentació a Lleida del llibre del bisbe Novell

Segons el prelat, el volum és «a mig camí entre una biografia i un assaig».

Jordi Curcó

Lleida

Els de Lleida sempre diem que tenim tres bisbats (Lleida, la Seu i Solsona). És per això que calia presentar també a la capital de les Terres de Ponent i capital de la diòcesi el llibre dedicat a un dels tres prelats lleidatans, més concretament, el bisbe de Solsona, Xavier Novell. És el bisbe més jove d'una de les diòcesis també més joves.

El llibre, que porta com a títol *El bisbe novell. Qui és i què pensa el prelat de Solsona*, ha estat publicat per Pagès Editors; un motiu més per fer-hi la presentació. L'editorial va triar la sala d'actes de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, la Fundació Pública de la Diputació de Lleida, un espai més que adient per presentar-ho en societat.

L'acte, que va tenir lloc el 9 de març, va estar presidit pel bisbe Xavier Novell. Estava acompanyat pels autors del llibre: la periodista Noemí Vilaseca (Solsona, 1980), que ha escrit els textos, i Marc Trilla (Manresa, 1979), autor de les fotografies; l'editor Lluís Pagès; el vicari general de la diòcesi de Lleida i director de l'IREL, Mn. Ramon Prat, i la vicepresidenta de la Diputació de Lleida i alcaldessa d'Aitona, Rosa Maria Pujol.

Mn. Ramon Prat va qualificar la publicació com «un llibre amical, sincer i obert». El vicari general de Lleida va evocar el bisbe Novell com a militant de la Pastoral Universitària, alumne de la Facultat de Teologia i «company de camí» en el Concili Provincial Tarracense. Per la seva banda, Rosa Maria

Servei d'Audiovisuals de l'IEI

L'Institut d'Estudis Ilerdencs va acollir l'acte de presentació.

Pujol no va desapropiar l'avinentsa per manifestar, davant del bisbe i del públic que va assistir a l'acte, les «bones relacions» que hi ha entre la institució i les tres diòcesis que hi peregrinen en la seva demarcació territorial.

Constructor d'idees

La periodista Noemí Vilaseca, responsable de Comunicació i Protocol de l'Ajuntament de Solsona, es va referir al llibre com «un viatge cronològic del protagonista». Va dir que «el llibre parla d'algú que se sent constructor d'idees», tot i que, segons va explicar, el que més l'havia impressionada del bisbe Novell era «la seva espiritualitat».

El fotògraf Marc Trilla, que va anar darrere del bisbe Novell durant molts

dies per poder agafar-lo en les millors imatges possibles, va comentar que el llibre responia a un fet contrastat: «El que passa a Solsona és molt interessant: per què algú amb 40 anys arriba a bisbe? A Novell, el trobem pel carrer, cada setmana o cada quinze dies surt als mitjans de comunicació... Per què encara avui la gent se sorprèn de les opinions d'un bisbe? És un bisbe a qui veiem molt il·lusionat del que fa.»

De tot plegat, Marc Trilla en tragué un bon plec de fotografies, quaranta de les quals donen imatge i vida a la lletra impresa del llibre, completat amb altres fotografies de l'àlbum familiar del prelat.

Perspectiva objectiva

Finalment, li va tocar parlar al prota-

gonista del llibre, el bisbe Novell. Ho va fer amb senzillesa i amb un llenguatge entenedor i proper. En primer lloc, va afirmar que ell no va triar ni la periodista, ni el fotògraf: «Van ser ells els qui van escollir-me per fer aquest llibre. Per a ells, era un projecte il·lusionant i jo no podia ser pas l'impediment perquè ho fos. Alhora, vaig intuir que un llibre escrit per una periodista que no era de casa podia tenir una perspectiva més objectiva, més neutra i menys confessional.»

Segons Novell, el volum és «a mig camí entre una biografia i un assaig». «Tot el que diu aquí —va assenyalar—, he permès que es publicués i, llegint-lo, em sento a mi mateix. No hi trobareu diferència entre la persona i el personatge.» Finalment, el bisbe de Solsona va fer, davant del públic una confessió: «Jo vaig dir-vos que no seria un bisbe mediàtic i no ha estat així.»

Novell va cloure la seva intervenció amb una altra confessió, aquesta ja més en clau lleidatana, en comentar que quan algú li pregunta que quina era la seva colla d'amics, ell sempre contesta: «La meua colla d'amics són els Agrònoms de Lleida.» Amb aquests companys de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers Agrònoms de Lleida encara avui manté estrets vincles d'amistat. Alguns d'ells van assistir fins i tot a la presentació del llibre del seu company i amic.

Una anotació: a les pàgines 21 i 34 del llibre surt la colla retratada: «Els retrats», en paraules del bisbe Novell; al cap i a la fi són els seus «amics de colla».

Gent de casa

jpallarespersonat@gmail.com

*RàdioEstel DE MATINADA

Nits de dissabte a
diumenge
de 00.00 h a 1 h

Redifusió del programa les nits de
diumenge a dilluns d'1 a 2 h.

Per a tots aquells que no
podeu dormir,
us fem companyia

amb
ESTHER NOSÀS

**NOSAR
COMUNICACIÓ**
Tel. 606 974 623
www.dematinada.es

Miquel Carreras i Costajussà, escriptor i arxiver

Hi ha circumstàncies històriques que no tan sols capgiren vides humanes, sinó que incideixen, i molt, en el desenvolupament normal de la societat. La guerra civil del 1936 no només tingué un alt cost en sang, en vides humanes, sinó en ciència i en saber, en coneixement i expectatives de futur que quedaren ofegades per sempre.

Miquel Carreras i Costajussà havia nascut a Sabadell el 5 de febrer del 1905. Era el gran de tres germans, fills de Lluís i Ramona. Va estudiar als Escolapis de Sabadell. Fou un escriptor força precoç perquè el 1917 ja publicava el seu primer article a *La Gazeta del Vallès*; l'any següent obtenia el premi d'honor del Concurs d'Història de Catalunya de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

Des de llavors fou un col·laborador regular i habitual en les publicacions locals. Va iniciar les carreres de Dret i de Filosofia i Lletres el 1922; per circumstàncies i des del 1924, les cursà com a alumne lliure a la Universitat de Barcelona. Un cop llicenciat, el 1929, va anar a Madrid a fer el doctorat en Dret i en Filosofia i Lletres, que finalment va assolir.

Des de juliol del 1928 havia estat nomenat arxiver de la ciutat de Sabadell, un nomenament interí que no es féu definitiu fins al 1932, però ell treballà frenèticament organitzant i sistematitzant l'arxiu.

Les seves obres *Línies d'història ciutadana i Vida íntima de Sabadell* (totes dues del 1930) i *Elements d'història de Sabadell* (1932) són encara imprescindibles per conèixer la

Joan Pallarès-
Personat
Historiador

història de la capital vallesana. *Conceptes i dites de Martí Rialp* (apareguda el 1938) va aparèixer amb el pseudònim de Miquel Costa.

L'esclat de la guerra civil del 1936 l'agafà a Sabadell, amb 31 anys. Llavors va ser designat —juntament amb Josep Maria Trabal, germà de l'escriptor Francesc Trabal— delegat del Col·legi d'Advocats de Sabadell. Cap al 1938 fou fiscal del Jutjat de Primera Instància de Sabadell, però durà poc en el càrrec perquè, el maig del 1938, la darrera de les grans mobilitzacions de les lleves, va ser cridat a files. Llavors tenia 33 anys.

Va morir en els moments en què es lliurava la batalla de l'Ebre, al front del Segre, l'11 d'agost del 1938, a Tèrrens, en circumstàncies força confuses. Tot fa pensar en allò que avui es diu «foc amic», per les bales del propi bàndol, si bé algunes versions apunten que fou afusellat a Ponts després d'un judici sumaríssim.

Sabadell li va dedicar un monument i la seva figura, durant anys negligida, ha crescut amb el pas del temps.

• Per saber-ne més: *Miquel Carreras i Costajussà (1905-1938)*, d'Àngels Casanovas (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2011).

«Aquest llibre és la veu d'Asia Bibi des de la cel·la»

Anne Isabelle Tollet, periodista i coautora de «¡Sacadme de aquí!»

Samuel Gutiérrez

Aviat farà tres anys de l'empresonament en condicions deplorables de la jove catòlica pakistanesa Asia Bibi, condemnada a mort per un delictes de blasfèmia. El seu únic mal va ser defensar-se, en una disputa veïnal, de l'acusació d'haver contaminat l'aigua del pou i haver afirmat que a l'Alcorà no diu enlloc que musulmans i cristians no puguin compartir el mateix got. Casada i mare de cinc fills, Asia Bibi, de 41 anys, s'ha convertit en icona mundial de tots els que lluiten arreu del món per la llibertat religiosa. La periodista francesa Anne Isabelle Tollet ha decidit explicar-ne la història per alertar el món del perill dels fonamentalismes. El proper 18 d'abril, a les 19.30 h, Ajuda a l'Església Necessitada presentarà *¡Sacadme de aquí!* a la basílica de la Puríssima Concepció de Barcelona.

Com a corresponsal de TV France 24 al Pakistan, què la va dur a interessar-se pel cas d'Asia Bibi?

Vaig llegir un article a la premsa local l'endemà que fos condemnada a mort, el novembre del 2009. Vaig alertar de seguida la redacció central de París per començar a cobrir el tema, cosa que va ser possible gràcies a la col·laboració del ministre cristià Shabbaz Bhatti, amb qui jo mantenía certa amistat i que fins que va ser assassinat, el març del 2010, havia posat sota la seva protecció la família d'Asia Bibi. D'altra banda, des de París, un editor em va preguntar si un llibre podria ajudar Asia Bibi. Vaig parlar tot seguit amb Bhatti i la seva família per avaluar la situació i vaig decidir si un llibre la podria afavorir o bé si la podria perjudicar. Vam arribar a la conclusió que la seva situació —condemna a mort, tancada en una cel·la, la família en perill i amenaçada— no podia empitjorar i vam posar fil a l'agulla per a l'aventura del llibre.

El llibre està escrit en primera persona.

L'objectiu del llibre era poder sentir la veu d'Asia Bibi des de la cel·la. I perquè el missatge fos més fort havia d'estar escrit en primera persona. Tanmateix, tot i les nombroses peticions, no vaig tenir mai l'autorització per visitar-la a la presó. Les autoritats han volgut bloquejar l'assumpte perquè no es difongui a l'exterior. Així que vam haver de buscar una manera perquè la seva veu se sentís. Va ser a través del seu marit, Ashiq. Com que ell sí que la podia visitar a la presó, jo li transmetia oralment les preguntes que volia fer-li i quan sortia del centre penitenciari, recollia les respostes de la seva dona en calent. La integritat de la història ha estat llegida pel seu advocat i Asia Bibi ha ratificat el que ha estat escrit. Ella és la veu del llibre, jo només n'he estat la ploma.

A Asia Bibi se l'acusa de blasfèmia, d'atrevir-se a parlar en nom del profeta Mahoma. És un cas habitual al Pakistan?

Asia Bibi és l'única dona en aquest segle condemnada a mort per blasfèmia, però hi ha molts cristians, musulmans i hindús que llanguixen durant anys a

la presó després de ser acusats de blasfèmia. Sovint, quan surten de la presó, fins i tot després d'haver estat exculpats pel jutge, són assassinats pels acusadors. La marca de la blasfèmia és indeleble, és una condemna de per vida. La llei antiblasfèmia viola els drets humans. Hi hem de lluitar en contra. Jo simplement prenc la torxa del meu amic Shabbaz Bhatti, que va morir com un màrtir per defensar aquesta causa. He de dir, però, que estimo el Pakistan o em dol que els mitjans de comunicació el tractin com un país pària. La gent és acollidora, i practiquen un islam moderat.

Amb tot, ser cristià al Pakistan és gairebé una heroïtat.

Al Pakistan, els cristians són considerats ciutadans de segona classe, estan obligats a fer feines de perfil baix, com ara escombrar el carrer, viuen en una situació de pobresa extrema que ni tan sols els permet tenir accés a l'educació.

Com es troba Asia Bibi actualment?

Asia Bibi se sosté gràcies a les visites del seu marit cada setmana. La seva moral és bona, no es desanima, i no té problemes de salut. Els seus fills, però, no la poden visitar per raons de seguretat. Ashiq, el seu marit, pateix un risc considerable cada vegada que la visita ja que tota la família està amenaçada de mort.

Hi ha cap esperança que sigui alliberada?

Aquest llibre és la seva última oportunitat! Espero que la comunitat internacional continuï pressionant perquè la data de l'apel·lació a la seva pena de mort sigui fixada aviat davant del Tribunal Superior de Lahore. Si no és exculpada pels jutges, esperem que la comunitat internacional pressioni el president pakistanès, Asif Ali Zardari, que podria exercir el dret d'indultar-la. Això no és impossible, ja que el Pakistan està molt interessat en la imatge que ofereix davant del món. Li podria interessar, doncs, fer un gest davant de la comunitat internacional. Perquè si el país ratifica la condemna a mort podria passar de nou per un país bàrbar i no es pot permetre l'aïllament diplomàtic i econòmic.

De moment, però, Asia Bibi continua a la presó...

Els drets d'autor del llibre, que es pot adquirir a AEN (932 373 763) per un donatiu de 14 euros, aniran destinats a la família d'Asia Bibi

sulmans en són les primeres víctimes. La llei antiblasfèmia és injusta. Afavoreix les venjances en els conflictes veïnals o l'eliminació d'un rival a partir d'una simple acusació verbal. En el cas d'Asia Bibi, les dones es van voler venjar d'un greuge d'un cristià que els va plantar cara. Al Pakistan, ningú no s'atreveix ara a parlar sense córrer el risc de mort, però nosaltres no ho podem consentir! A través de la història d'Asia Bibi vull denunciar l'augment de l'obscurantisme religiós arreu del món. Salvant Asia Bibi farem recular els fonamentalistes islàmics que volen imposar no només al Pakistan, sinó en altres llocs, sobretot als països de l'anomenada primavera àrab, la llei de la blasfèmia instrumentalitzada pels extremistes, una llei que viola els drets fonamentals de l'ésser humà.

Davant de casos com aquest, ens podem preguntar si realment és possible el diàleg amb l'islam...

Per descomptat que és possible el diàleg amb l'islam. Tots sabem que l'islam que defensen els fonamentalistes està molt lluny del veritable islam. A la sura 5 del versicle 32, l'Alcorà ens ensenya que «qui mata un innocent, mata tota la humanitat, i qui salva una vida,

salva tota la humanitat». Asia Bibi és innocent. El govern pakistanès ho sap però no fa res per por de represàlies. En negar-se a actuar i a fer les reformes que calen, l'Estat pakistanès es converteix en còmplice dels fonamentalistes ja que el Pakistan va ratificar el 2010 el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics. Aquest compromís internacional no és compatible amb la preservació del delictes de blasfèmia en el seu corpus jurídic.

Com és el Pakistan real, el que amb prou feines coneixem a través dels mitjans?

El Pakistan és una gran nació. La seva gent és amable, meravellosa, practiquen un islam moderat i estan oberts als altres. Dels 180 milions d'habitants, els extremistes només són una part petita, però a través del terror, determinen l'evolució del país sencer. És important donar a conèixer aquesta societat civil que no es pot expressar lliurement sense posar-se en perill. Si som capaços d'alliberar Asia Bibi, ajudarem altres condemnats injustament per aquesta llei d'una altra època.

Creu que és possible evitar el xoc de civilitzacions?

El xoc de civilitzacions no tindrà lloc si evitem la confusió, si transmetem un missatge de pau, obertura, respecte i diàleg. No podem cedir, sota cap concepte, davant del terror imposat pels fanàtics. Per això, a través del cas Asia Bibi, continuaré denunciant les injustícies que violen les llibertats fonamentals de tots els ciutadans sigui quina sigui la seva afiliació religiosa.

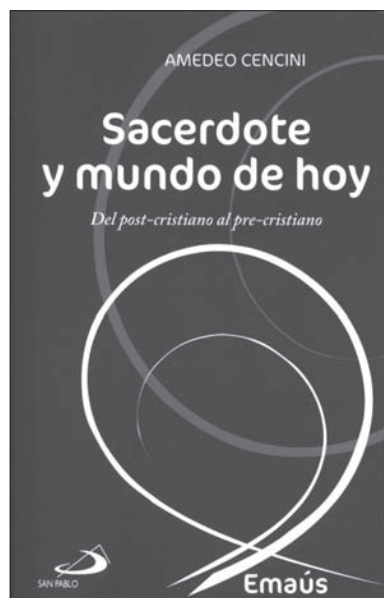
Asia Bibi sap que el món es preocupa per ella. El llibre *Blasphème (¡Sacadme de aquí!* en castellà) ha estat traduït a cinc idiomes i ha estat distribuït a vuit països, que aviat en seran nou. També s'ha fet una petició d'ajuda a l'ONU, amb la qual el Pakistan ha signat diversos pactes. Però amb tot això no n'hi ha prou. Cal que tots els països junts es mobilitzin encara més. Aviat farà tres anys que va ser empresonada, en condicions atroces. Per això faig una crida enèrgica a la solidaritat internacional!

D'on treu la força aquesta dona?

Asia Bibi treu la força pensant en els seus fills. Ella no renunciarà mai per ells i tot i el seu calvari, ha conservat intacta la fe en Déu. Si s'hagués convertit a l'islam, tal com li han proposat, avui seria lliure. Però ella continua confiant, prega cada dia i sap que Déu no l'abandonarà mai. Per la meua part, li informo a través del seu marit dels meus viatges arreu del món per alertar la comunitat internacional. El 12 de març passat em van convidar a parlar amb el Consell de Drets Humans a Ginebra, i a l'hemicicle de les Nacions Unides també he pogut alertar del cas d'Asia Bibi. Ban Ki-Moon ja s'ha compromès personalment a donar suport a la causa.

A vostè, personalment, què és el que més l'ha impressionat d'aquesta història?

El cas d'Asia Bibi ha tret a la llum aquesta llei sobre la blasfèmia que tanca milers de persones innocents a la presó sense discriminació religiosa. És fonamental assenyalar que els mu-

Reptes actuals

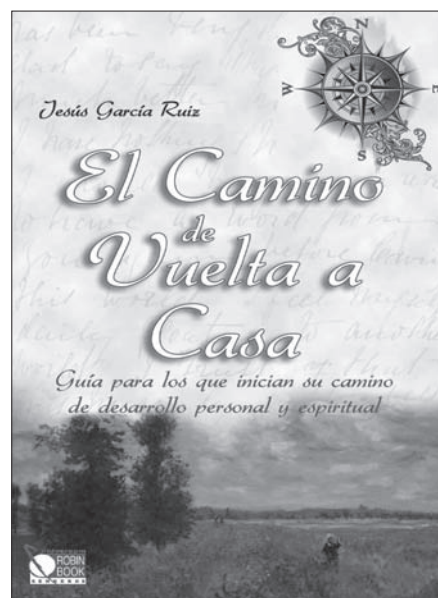
Aquest llibre d'Amedeo Cencini, religiós dels Fills de la Caritat, ofereix una sèrie de reflexions sobre els reptes actuals dels sacerdots davant d'un món canviant. L'autor assegura que el prevere és home de Déu. A més, pertany als homes i, per tant, és cridat a suportar les seves càrregues i les seves preguntes, els seus dubtes i les seves lluites pel que fa a Déu. Allò humà i allò diví s'hi barregen, a més d'altres polaritats conflictives.

Amedeo Cencini, *Sacerdote y mundo de hoy*. Editorial San Pablo, Col·lecció Emaús, 2012, 104 pàg.

Personatge inoblidable

Katrina és una bella jove provinent d'una rica família camperola que, desatenent la raó, es casa amb un home al qual acaba de conèixer i el segueix a la recerca de la terra meravellosa que li ha promès. Aviat, els somnis esdevenen desengany, misèria i treball dur. Aquesta és una història de lluita, d'orgull i d'enteresa, una reflexió profunda sobre la condició de la dona encarnada en l'inoblidable personatge de Katrina.

Sally Salminen, *Katrina*. Ediciones Palabra, Col·lecció Roman, 2012, 526 pàg.

La ruta interior

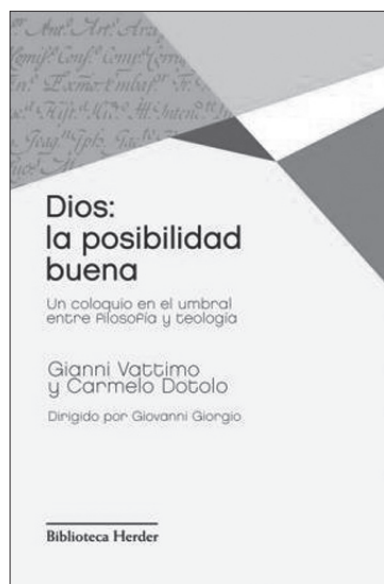
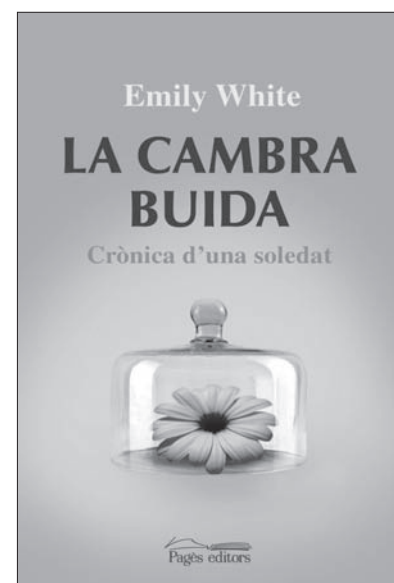
Un camí de descobriment interior. Aquest és el propòsit del llibre escrit per Jesús García Ruiz, llicenciat en Ciències Empresarials. Segons l'autor, el camí de tornada a casa és el trajecte més llarg que pot fer un ésser humà, el retrobament amb ell mateix, la recerca interior per trobar la nostra essència mateixa. Es tracta, per tant, d'un llibre de ruta singular perquè el camí espiritual de cada persona és únic, una bonica aventura.

Jesús García Ruiz, *El camino de vuelta a casa*. Ediciones Robinbook, Col·lecció Universum, 2012, 224 pàg.

Superar la soledat

En aquesta novel·la intuïtiva i brillant, l'escriptora canadenca Emily White despulla la seva ànima i presenta la seva pròpia experiència d'una forma fascinant i intel·ligent, afrontant amb coratge el que li sembla un tema tabú: la soledat. El primer pas és admetre el problema. Aquest llibre és un bon instrument per a qualsevol persona que en algun moment de la seva vida s'hagi sentit sola, malgrat tenir família i amics, perquè per superar la soledat cal tot un procés.

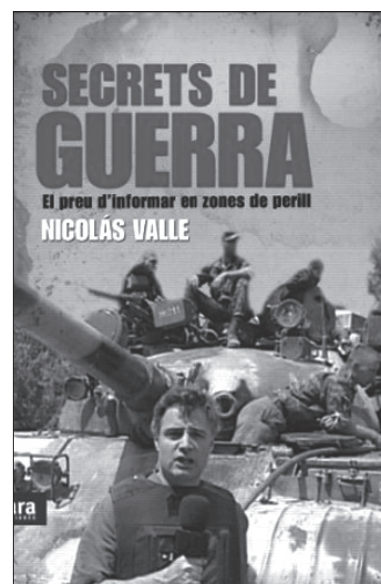
Emily White, *La cambra buida*. Pagès Editors, Col·lecció Lo Marraco, 2012, 280 pàg.

Un col·loqui fructífer

Els pensadors Gianni Vattimo i Carmelo Dotolo entaulen en aquestes pàgines un diàleg interessant entre el pensament post-modern i la teologia. Tots dos interpreten l'adveniment de la modernitat no com una ruptura amb la tradició judeocristiana, sinó com una continuació dessacralitzada dels seus valors antropològics, cosmològics i polítics. Davant d'aquesta situació, els autors assenyalen diferents camins intel·ligents pels quals és possible transitar.

Gianni Vattimo i Carmelo Dotolo, *Dios: la posibilidad buena*. Herder Editorial, Col·lecció Biblioteca Herder, 2012, 126 pàg.

L'essència de la guerra

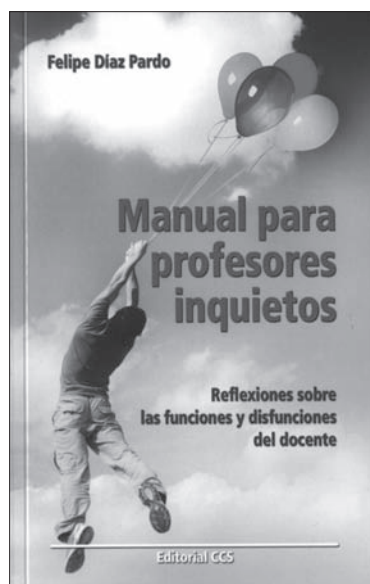
El periodista Nicolás Valle, com a corresponsal de guerra de TV3 des de fa més de 25 anys, ha vist molt de prop la maldat més extrema, però també ha conegut aquella generositat extraordinària que només són capaces d'oferir les persones en situacions límit. Al llarg d'aquestes pàgines revela, amb rigor i humanitat, la veritable essència de la guerra i la seva pròpia experiència com a observador de primera línia. Un testimoni impactant.

Nicolás Valle, *Secrets de guerra*. Ara Llibres, 2012, 250 pàg.

Activitat docent

Aquest volum combina l'enfocament pràctic amb l'anàlisi de les funcions que ha de conèixer un bon professor. Detalla cadascuna de les tasques que comporta la seva actuació amb la finalitat de fer-la segons el coneixement i la planificació que requereix la feina ben feta. Convida a la reflexió sobre l'activitat docent, exposant al llarg dels capítols un ampli catàleg d'orientacions relatives als diferents àmbits de la docència.

Felipe Díaz Pardo, *Manual para profesores inquietos*. Editorial CCS, Col·lecció Educar, 2012, 212 pàg.

Un mal contemporani

L'escriptora Imma Monsó, amb una trajectòria literària sòlida i reeixida, ha obtingut amb aquesta novel·la el premi de les Lletres Catalanes Ramon Llull 2012. Protagonitzada per la Neus, una psiquiatra de 48 anys, es tracta d'una mirada original i crítica al gran mal contemporani: la tirania de la immediatesa en la majoria d'àmbits de les nostres vides i les dificultats que tenim les persones per distingir el que és important del que és urgent.

Imma Monsó, *La dona veloç*. Editorial Planeta, Col·lecció Ramon Llull, 2012, 382 pàg.

Crítica literària

Quan érem felços:
entre els records i la crònica

Què espera el lector quan obre un llibre i es disposa a fer-ne la lectura? La resposta és diversa, hi ha qui cerca una informació, hi ha qui l'empeny la curiositat sobre una determinada situació i uns personatges i hi ha qui ho fa atret per l'autor. Però, en qualsevol cas, el lector vol que el llibre expliqui situacions i personatges o que quan expliqui raonaments curts o extensos sigui interessant i que l'estil amb què es descriuen les coses faci submergir el lector en les pàgines del llibre.

Doncs bé, aquest és el cas del llibre que Rafel Nadal acaba de publicar amb el títol *Quan érem felços* que aconseguí el premi Josep Pla 2012 (Edicions Destino). Rafel Nadal és un periodista amb una extensa trajectòria en la qual destaca la direcció d'*El Periódico* durant uns anys i la seva habitual participació en programes d'opinió de ràdio i televisió. Amb aquest llibre Rafel Nadal ens ofereix la descripció de la seva infantesa, formant part d'una família de dotze germans i els apunts que paral·lelament a la seva experiència d'aquells anys poden considerar-se les referències a les èpoques que vivia el conjunt de la societat.

Així doncs, sobre la base d'un llibre escrit amb estil directe, amb una gran riquesa de vocabulari que explica a cada

RAFEL NADAL
Quan érem felços.
Destino, 2012, 416 pàg.

moment el nom de cada cosa s'hi poden distingir com a mínim cinc àmbits: la guerra de 1936-1939 i la descripció dels membres de la família, la seva infantesa i els estius a la costa i a pagès, l'internat i la seva joventut.

En cadascun d'aquests elements la vida ens és explicada de forma clara, real. Els comentaris que extreu de la vida quotidiana són d'una gran contundència. Així l'endemà d'acabar-se la guerra comenta aquest fet dient: «Des d'aquell dia, a casa la guerra va deixar d'existir. No se'n parlava ni se'n recordava cap episodi concret. En tot cas, algun dels grans podia dir: "Això era abans de la guerra" o "si sabéssiu el que és passar gana a la guerra no llançaríeu ni un rosegó de pa", però era una manera de dir. I sobretot, mai no es parlava de política. Érem a la postguerra, però la guerra no havia existit.»

Rafel Nadal entre els seus germans és el sisè i a mesura que anem coneixent aspectes de la seva personalitat a tra-

vés dels seus ulls d'infant també anem descobrint el que són curiositats i aficions de l'adult com és la cuina: «Sempre m'han agradat els plats contundents, les racions generoses i els gustos fàcils d'identificar.»

Hi ha un elogi a la llibertat amb què els seus pares els educaren, malgrat els debats que el llibre recull en alguna ocasió quan esclaten amb els fills que ja han deixat la infantesa i analitzen la dictadura franquista que s'està acabant i les idees de canvi que treuen guspires per tot arreu, Nadal escriu: «Em temo que, si jo cregués d'una manera ortodoxa com creuen els pares, no hauria donat mai als meus fills la llibertat i el respecte que ells ens han donat.»

El llibre comprèn una darrera etapa a l'internat del Col·lell; hi és explicada amb els seus replecs la rigorosa disciplina i les formes d'evadir-la des d'un balcó amb la mirada posada a les muntanyes.

Quan érem felços és un llibre que pren al lector i no el deixa anar fins que

Joaquim Ferrer
Historiador i
president de la Lliga
Espiritual de la
Mare de Déu de
Montserrat

ha arribat a la darrera pàgina. Explica els records personals i la vida d'una família, però més enllà, de forma inevitable, també descriu algunes de les etapes que Catalunya visqué en la segona meitat del segle passat.

Crítica cinematogràfica

Apostant pel cinema, mirant cap al futur

LA INVENCIÓN DE HUGO
DIRECTOR: Martin Scorsese.
INTÈPRETS: Chloë Grace Moretz, Ben Kingsley, Asa Butterfield, Jude Law, Ray Winstone.
Aventura-fantasia.
126 minuts.
Estats Units, 2011.

Scorsese ha volgut fer a *La invención de Hugo* un homenatge al cinema que és en el fons una aposta pel setè art, en un temps on afronta un canvi tecnològic de la profunditat que va representar l'arribada del sonor. Basada en la novel·la *La invención de Hugo Cabret*, de Brian Selznick, amb un sorprenent desplegament tècnic i artístic de les 3-D que ha suposat cinc Oscar en aquestes àrees, és un cant emotiu a la vocació de l'artista i de l'emprenedor que s'obre camí en temps difícils.

La història fictícia d'Hugo Cabret (Asa Butterfield) ens permet enllaçar amb Georges Méliès (Ben Kingsley) un dels pares del cinema. El noi de dotze anys viu a les entranyes de l'estació de Montparnasse de París, on l'antic cineasta ha muntat després d'arruïnar-se una botiga de joguines. Sabem que el noi és orfe després de la mort del seu pare (Jude Law) que era mestre rellotger i que es troba sol

després de la desaparició del seu oncle (Ray Winstone), un personatge donat a la beguda que s'encarregava de tenir cura dels rellotges de l'estació. En la seva soledat té per única companyia un autòmata espatllat, una mena de rèplica d'*El escriptor*, de Jaquet-Droz. Aviat coneix Isabelle (Chloë Grace Moretz), fillola de Méliès, que es converteix en companya de l'aventura. El misteri serà descobrir la història oculta del coinventor del cinema i amb això el sentit de la seva pròpia existència.

Martin Scorsese (*Taxi Driver*, 1976; *Toro salvaje*, 1980; *El cabo del miedo*, 1991; *La edad de la inocencia*, 1993; *Al límite*, 1999; *Gangs of New York*, 2002; *El aviador*, 2004; *Infiltrados*, 2006; *Shutter Island*, 2010) en aquesta pel·lícula, que funciona com una metàfora, fa una proposta per a la renovació i reinvençió del cinema. Per a això, des del punt de vista narratiu, acudeix a un dels dos personatges que són a l'origen del cinematògraf. Si els Lumière han representat la relació entre cine i realitat, Méliès representa l'aliança amb la imaginació. La pel·lícula explicada per a les 3D es basa en uns decorats molt acurats acompanyats d'un vestuari i d'un *atrezzo* que li va valer l'Oscar a la Direcció Artística (Dante Ferretti i Francesca Lo Schiavo), així com una fotografia (Robert Richardson) excel·lent que també va merèixer un reconeixement de l'Acadèmia. L'aposta pel so i els efectes especials al servei de la bellesa de la narració materialitzen les possibilitats tècniques al servei de l'expressió artística.

La presència d'Hugo, representant del futur, s'ofereix com l'hereu de Méliès cridat a viure des de la bondat i la creativitat, des del coratge i la lluita, des de la recerca i la iniciativa. L'actuació sobresortint dels infants transparenta amb encert la innocència unida a la tenacitat, el dolor en busca de la superació i el reconeixement de l'amor com a valor per capejar les dificultats. La qual cosa en un altre pla representen Méliès i la seva

esposa Mama Jeanne, una llar que ha hagut d'afrontar el fracàs i la derrota. La resta de secundaris de luxe reforcen aquesta línia optimista del triomf de la bondat i l'amor, així la conversió de l'inspector Gustavo, amb un Sacha Baron Cohen contingut i la florista innocent (Emily Mortimer), també l'anciana mestressa del cafè i el vell venedor de diaris. Completa la història el misteriós llibreter (Christopher Lee) que ofereix al jove el llibre *Robin Hood*, el *proscrito*, l'obra d'Alexandre Dumas que li serveix d'exemple per lluitar a pesar de la persecució de la llei. Juntament a ells apareixen fugaçment i com a picades d'ullet a l'arc complet dels artistes tres representants de la música (el guitarrista de jazz Django Reinhardt), de la pintura (el català surrealista Salvador Dalí) i de la literatura (l'escriptor irlandès James Joyce).

Certament, només des d'una producció poderosa i amb tota una tradició fílmica darrere, Scorsese podia oferir una pel·lícula així. La seva sortida no és l'única. Probablement tindrà futur el cinema de la fantasia i l'art juntament amb el cinema del document i la consciència, el cinema de la producció tècnica al servei de l'expressió artística juntament amb el cinema experimental i d'històries senzilles ben explicades. Amb tot, alguna cosa tenen en comú, una crida vocacional a l'art i al sentit, a la convicció i a l'esforç, a la fe i a la bondat. En definitiva, una aportació valuosa per mirar un futur en temps de canvi.

Peio Sánchez
Director del Departament
de Cinema de l'arquebisbat
de Barcelona

Per Francesc Nicolau

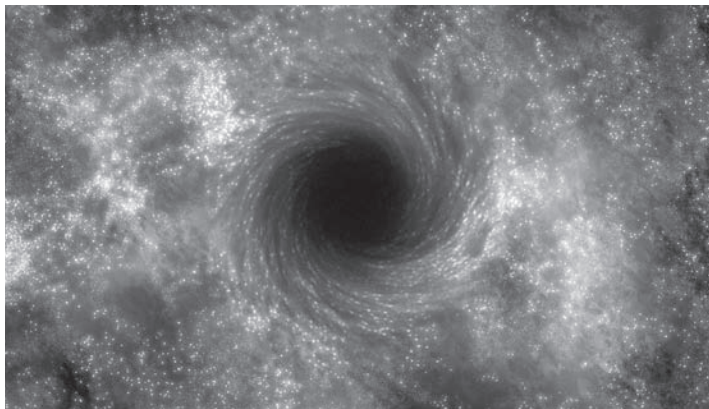
Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Actualitats científiques

Notícies noves sobre forats negres

Els nostres lectors ja saben que s'anomenen *forats negres* els astres formats per una matèria col·lapsada de densitat enorme que fa que no puguin emetre llum perquè la seva «velocitat de fuga» (velocitat que hauria de tenir un objecte per escapar de la seva força gravitatòria) és superior a la de la llum. Una estrella de gran massa quan se li acaba la possibilitat de seguir radiant energia, és a dir, quan es queda sense «combustible», pot col·lapsar i fer-se forat negre. Procedents d'aquest procés hi ha a la nostra Galàxia molts forats negres de massa entre tres i cent vegades la del Sol. Però, ja ho sabem, a més d'aquests hi ha en el cosmos uns altres forats negres descomunals: són els que es troben al nucli de les galàxies que poden arribar a uns quants milions de masses solars.

Sabent això, ens ha sorprès l'article de la doctora Jenny E. Greene, professora de la Universitat de Cambridge i especialista en el tema, publicat al número de març d'*Investigación y Ciencia*. L'explicació que es donava al fet d'existir forats negres supermassius als nuclis galàctics, és que provenien de romanents estel·lars que haurien anat absorbent

més matèria, i ara ja no es pot mantenir perquè el juny de 2011 es va detectar un forat negre de 2.000 milions de masses solars en una galàxia que es troba a 13.000 anys llum, o sigui que ja existia quan el cosmos tenia una edat no superior a 700 milions d'anys (recordeu que el Big bang s'esdevingué ara en fa 13.700 milions) i els càlculs mostren que un forat negre de procedència estel·lar que absorbís matèria

a la màxima velocitat possible trigaria 50 milions d'anys per duplicar la seva massa i 700 milions no són prou temps per arribar als 2.000 milions de sols. Cal pensar en un altre fenomen per explicar els descomunals forats negres dels nuclis de les galàxies, per exemple en el col·lapse d'un gran núvol de matèria. Però l'article va més enllà: explica principalment què se'n sap dels forats negres de massa intermèdia, és a dir dels compresos entre mil i dos milions de masses com la del Sol. Fins fa poc es creia que no n'hi havia, però a partir d'haver vist que la galàxia NGC 4395 en tenia un de només 360.000 masses solars, s'han fet observacions en altres galà-

xies i ara ja arriben a un parell de centenars les que s'ha vist que el tenen d'aquesta mida. Són galàxies que no tenen un bulb en el seu centre, són més aplanades. Això és descrit amb detall en aquest article, que exposa tota una teoria de com es devien formar. Hem de confessar que el coneixement del cosmos progressa a un ritme extraordinari. Cada dia es veu més meravellós el conjunt de la creació!

Certeses científiques i fe cristiana

16. L'indeterminisme de la física quàntica, un altre gran interrogant

A més d'aquells interrogants de la física actual que presentàvem al capítol anterior, n'hi ha un altre de molt important que es mereix que en parlem a part: la interpretació del comportament indeterminista de les partícules elementals. Com hom sap, en virtut del principi d'indeterminació de Heisenberg la posició i quantitat de moviment d'una partícula no poden ser mesurats mai amb exactitud, i quan es perfila més cap al valor exacte en una d'elles l'altra té un marge d'error més gran. D'aquí ve la indeterminació que cal tenir sempre en compte en el món microscòpic, i la teoria indeterminista ens afirma que són les mateixes partícules les que no estan determinades en el seu moviment (principi d'incertitud). I es planteja el problema: què vol dir que les partícules últimes constituents del nostre món siguin «lliures» en el seu comportament? És clar que no podem pas parlar de llibertat psicològica! Què cal dir-hi, doncs?

Del determinisme a l'indeterminisme

La física «clàssica» era determinista. Quan Galileu Galilei (1564-1642) va iniciar el mètode hipotètic-deductiu per fer ciència física es basà, com ell digué, en el principi que «la natura està escrita en llenguatge matemàtic», és a dir, els agents físics són causes necessàries i unívokes dels efectes que produeixen; posada la causa sempre segueix l'efecte. Això és el que s'anomena determinisme. Isaac Newton (1642-1727) i tots els físics en general que seguiren fins ben entrat el segle XX mantingueren la validesa d'aquest principi. I des del punt de vista filosòfic Immanuel Kant (1724-1804) veia la mecànica newtoniana com una adquisició definitiva, corresponent a les estructures immutables del coneix-

xement humà. L'expressió més explícita de com s'entenia aquest determinisme la tenim a Pierre Laplace (1749-1827) que a la seva *Théorie analytique des probabilités* (1820) diu: «Hem de considerar l'estat present de l'univers com l'efecte del seu estat anterior i com la causa del que seguirà. Una intel·ligència que en un moment donat conegués totes les forces que posseeix la natura i la situació respectiva dels éssers que la componen, si, a més, fos tan vasta que pogués sotmetre a l'anàlisi aquestes dades, comprendria en una mateixa fórmula els moviments dels cossos més grans i els de l'àtom més lleuger; per a ella res no seria incert, i el passat, com el futur seria present als seus ulls».

Evidentment que, si incloem en el món material els éssers vius i l'home, aquest determinisme és incompatible amb la nostra experiència personal i amb la fe cristiana: no actuem físicament predeterminats sinó amb llibertat psicològica que ens fa responsables de les nostres accions. Aquesta dificultat (que ho és per a la mateixa religió) la resolí René Descartes (1596-1650) establint un dualisme que separava totalment el món espiritual, *res cogitans*, del de la matèria, *res extensa*, sotmesa al determinisme. Però és clar que no resolí la qüestió del tot: com pot l'esperit actuar sobre una matèria mecànicament determinada? És que pot generar energia mecànica?

La qüestió prengué un altre caire quan va entrar l'indeterminisme en el món de la física. Heisenberg rebia el premi Nobel de Física el 1932 per la troballa del principi d'incertitud i la «interpretació de Copenhagen» iniciada per Niels Bohr (1885-1962) sobre la dualitat d'ona i corpuscle acabà entrant en la comunitat científica fins a esdevenir pràcticament universal. Començava la visió quàntica de la matèria. Però hi ha-

gué físics que darrere la indeterminació observada deien que hi havia d'haver un determinisme subjacent essencial. Albert Einstein (1889-1952), per exemple, amb la frase «Déu no juga als daus» expressava la seva disconformitat amb l'indeterminisme (es diu que Bohr li digué un dia: «Senyor Einstein, deixi de dir a Déu el que ha de fer»). Però l'experiment d'Alain Aspect de 1982 a l'Institut d'Òptica d'Orsay i el dels dos forats de Richard Feynman han donat tants avals a la física quàntica que avui dia ja no hi ha cap físic que en dubti i negui la indeterminació de les partícules elementals. Però, per què actuen sense estar físicament determinades en el seu moviment?

Com s'ha d'explicar el comportament indeterminista de les partícules?

Hi ha certament una dificultat en aquesta quasi llibertat de les partícules tant per a la mateixa física com per a la filosofia de la natura (i també per a la fe!). Si volem aclarir la qüestió cal que precisem els conceptes: què vol dir que les partícules no estan físicament determinades? S'ha de distingir entre determinació mecanicista (en el sentit de Laplace) i determinació purament ontològica. La de Laplace, ja ho hem dit, és incompatible amb la fe cristiana si s'aplica als vivents, inclòs l'home; ens faria pures màquines. Però si només admetem un determinisme purament ontològic, entès en el sentit que l'estat mecànic de la partícula no determina el seu moviment sinó que és determinada per una altra causa, sí que es pot admetre. No és el que deia Einstein però se li assembla i fins i tot els físics indeterministes ho poden admetre perquè seria equivalent a dir que s'admet que les partícules sempre es troben en un estat que no és mecànicament deter-

minat, encara que després actuï amb determinació ontològica d'acord amb la seva naturalesa d'éssers contingents. No poden tenir iniciativa pròpia en el seu comportament i ho fan a l'atzar des del punt de vista físic.

Ara bé, el problema de compaginar la llibertat (i responsabilitat) humana amb el que la física quàntica ens ensenya de la matèria es fa més fàcil de solucionar que no pas amb el determinisme. La solució de Descartes no era solució acceptable des del punt de vista mecanicista: com pot crear energia la *res cogitans*, l'esperit, per moure el cos al seu albir? Amb l'indeterminisme la ment, per actuar, no té necessitat de crear energia mecànica, ja que es troba amb partícules que només ha de dirigir sense haver de donar-hi cap impuls mecànic. Roman certament una dificultat però no una incompatibilitat irresoluble. En aquest punt podem citar el que el neuròleg, premi Nobel de Medicina, John C. Eccles (1903-1997) va respondre el 1988 a Maria Maggi, quan l'entrevistava per a l'*Osservatore Romano*, sobre les últimes troballes relatives al funcionament del cervell: «Les recerques que s'han fet a nivell molecular ens permeten establir la hipòtesi de com els esdeveniments mentals, no físics, poden influir en la transmissió sinàptica, hipòtesi que es basa en les últimes descobertes de la física quàntica. Les dimensions del petit lloc on es realitza l'exocitosi (inici de la transmissió de la informació) és de l'ordre de la probabilitat de la mecànica quàntica. Les influències mentals no farien altra cosa que seleccionar aquella vesícula que ja està a punt. Això no viola el principi de la conservació de l'energia.» Cosa que resoliria del tot, hi afegim nosaltres, la dificultat de l'explicació cartesiana.

No sabem si tots els neuròlegs estan d'acord amb l'explicació d'Eccles, però si és com ell diu, ens hem d'alegrar que la física actual vagi, en aquest sentit, d'acord amb la nostra creença cristiana de la llibertat humana que Déu ens ha regalat per exercir una responsabilitat en aquest món de cara després a una vida eterna.

Des del carrer

ANTONI ARGENT ÉS AUTOR D'UN LLIBRE QUE REFLEXIONA SOBRE L'EDUCACIÓ I L'ECONOMIA

«Abans de reconstruir l'economia hem de reconstruir la persona»

Eduard Brufau

Fruit de la seva experiència en el món de l'ensenyament aquest jove economista i professor de Secundària fa en el llibre *Tres quarts de 7* (autoedició) una anàlisi dels problemes actuals del sistema educatiu. En descriu les causes i apunta les possibles solucions, alhora que vincula estretament la situació econòmica i l'educativa. Escrit com un relat de ficció és un llibre solidari; els diners de les vendes van destinats a dues entitats que treballen amb projectes socials: l'associació Recursos Educatius per a la Infància en Risc (REIR) i l'ONG Associació per al Desenvolupament (SOS3). El llibre es pot adquirir a les llibreries Catalunya, Alibri i La Central de Barcelona; Llibreria 22 de Girona, La Llar del Llibre de Sabadell i La Capona de Tarragona.

En el teu llibre vincles explícitament la situació educativa i l'econòmica.

Per la meua experiència en aquests dos camps veig que hi ha uns lligams clars entre sistema educatiu i sistema econòmic, perquè l'educació sempre anticipa el futur més immediat, és el que farà possible la societat del demà. Si l'educació funciona bé, l'economia també ha de funcionar. Per tant, en el context de crisi en què ens trobem abans de reconstruir l'economia hem de reconstruir la persona. Hem perdut el nord en moltes coses i ara cal recuperar l'aspecte humà de la societat.

Què veus que falla en l'educació?

Les causes són molt diverses. Com a professor veig que les famílies no sempre s'impliquen prou en els estudis dels fills. No totes les famílies tenen un interès real en l'educació dels fills, i això es veu en les reunions de pares que es fan a les escoles.

A vegades, d'una classe de 25 o 30 alumnes només vénen 7 o 8 pares!

D'altra banda les lleis educatives les fan persones que fa anys que no treballen en una aula, i crec que s'hauria d'escoltar més els mestres i els professors, que som els que estem dia sí dia també amb els alumnes. A l'aula et trobes alumnes amb panorames familiars, socials o psicològics molt difícils. Però crec que el que falla més és l'esforç. L'estat del benestar ens ha acostumat a esperar massa de l'administració, i això crea una societat passiva, una mentalitat que no valora l'esforç. Al llibre faig aparèixer la paraula esforç molt sovint amb la intenció de conscienciar de la importància que té, per tal que sigui vist com un element positiu i necessari.

En alguns moments cites fi-

lòsofs grecs i la importància dels principis cristians.

Plató ja parla de la importància de l'educació per crear una societat sana i responsable, i crec que el que diu és totalment vàlid avui. També sóc del parer que cal relançar els principis cristians i els valors humans en una societat que només veu allò material, l'exterior de les persones, i que ho vol tot fet. És una societat egoista que durant massa anys s'ha llançat a l'absurd de consumir per consumir, i ha

oblidat que només té sentit consumir allò que es necessita.

A qui va adreçat *Tres quarts de 7*?

És un llibre amb contingut humà, que no s'adreça només a pares i professors, sinó a tothom mínimament interessat pel futur d'aquesta societat. És un llibre crític que no pretén agradar, sinó fer reflexionar. En certa manera és un resum de les conferències que he anat fent sobre economia i educació. Encara que està escrit com un relat de ficció té grans dosis de realisme, perquè el 95 % del que hi apareix són experiències reals que he vist o m'han passat directament.

Què en penses de les retallades en educació?

Crec que són un error, perquè afebleixen encara més un dels pilars indiscutibles de la societat.

Pensant-ho millor

Joan Godayol
Bisbe emèrit
d'Ayaviri (Perú)

Aprendre sempre

La vida és una escola d'aprenentatge.

No només aprenem vivint bons exemples de persones que l'encerten en la seva conducta, sinó també dels que s'equivoquen, començant per nosaltres mateixos. Així com vam aprendre a caminar i vam caure moltes vegades a terra, i vam constatar que el foc crema... és important que no perdem el sentit d'observació i, fins i tot de sorpresa de nosaltres mateixos, i siguem al mateix temps mestres i deixebles.

Quan vaig arribar al Perú l'any 60, un bon amic em va donar un gran consell: «Ara que ets nou en aquest poble que no coneixes, obre bé els ulls i la ment per captar-hi les grans i variades diferències que trobaràs sobre la marxa, i, fins i tot, si pots, apunta-les; perquè amb el temps ja no captaràs tota aquesta riquesa de la diversitat.» I així va ser. Més tard, quan venien voluntaris a ajudar en l'acció missionera d'Ayaviri, els vaig poder aconsellar el mateix, ja que em sorprenien en admirar-se sobre els costums de la gent de l'altiplà i de la selva, que jo ja no percebia, perquè hi estava massa familiaritzat i avesat.

Quan vaig tornar al meu país, després de tants anys, em vaig quedar estupefacte i fascinat de moltes maneres de ser i d'actuar dels meus paisans i conciutadans, que potser ells mateixos no perceben.

Doncs, novament torno a ser més deixeble que mestre en aquesta escola de la vida.

En els canvis que se succeeixen en els vaivens de la història, bé en la societat com en l'Església, és molt interessant aturar-s'hi, amb esperit d'observació constructiva, i prendre'n nota per acumular experiència pròpia en l'aliena.

Continua prevalent el Missatge de Crist, que sense dir-ho ens proposa la seva imitació, sense tocar les trompetes a les places com els fariseus, sinó humilment suggerint idees i actuacions concretes per millorar la crisi del moment, i a l'estil del Mestre Jesús: «Que la teva mà esquerra no sàpiga què fa la dreta»; o també: «El teu Pare, que veu el que és amagat, t'ho recompensarà.»

També m'adono que avui dia aquí a Catalunya no cau bé a les majories parlar de l'Església catòlica, i fins i tot de Crist i el cristianisme (potser, en temps passats, se'n va abusar i es va saturar l'ambient)... Bé. El mateix Jesús s'autodenominava «el Fill de l'home». Siguin com siguin les expressions verbals, resumim, «per les teves obres et coneixeran». En aquest sentit, un exemple concret que vaig conèixer no fa gaires dies en un col·legi amb unes instal·lacions esportives grans i meravelloses. En comptes de criticar els joves que es perden pels carrers, aquests bons mestres han obert les portes a tot el barri, dissabtes i diumenges, perquè els joves s'hi diverteixin «gratuïtament» i a cor què vols, acompanyats de monitors voluntaris.

Està clar: «Fets i no paraules.»

La Pasqua del Ressuscitat ens ha visitat i ens continuarà visitant tot l'any, perquè el nostre Déu és un Déu viu i alegre i sempre present... i així doncs, continuem vivint i amb ganes!

Rauxa

Collita de violència

Barcelona va viure el 29 de març passat uns actes vandàlics i violents que ningú no desitja tornar a veure. De nou grups minoritaris però arrelats i molt actius a la ciutat van aprofitar un dia assenyalat, en aquest cas la vaga general, per sabotejar els actes reivindicatius i pacífics dels ciutadans i convertir els carrers en un camp de batalla. Abans ja ho havien fet amb motiu de celebracions esportives, protestes dels indignats o manifestacions de l'1 de Maig, però la violència d'aquesta vegada encara no s'havia vist mai.

Uns grups violents com aquests —una barreja dels elements anarquistes, alternatius i antisistema més

radicals— només es poden formar en unes condicions favorables i durant un temps molt prolongat. Certament que la crisi els pot haver esperonat, però crec que el problema ve de molt abans, dels anys de bonança econòmica. Llavors hi va haver una certa condescendència fins i tot institucional cap a aquests col·lectius marginals, i es va anar forjant la imatge que Barcelona era un santuari europeu de tots els moviments d'indesitjables. Potser sí que això entrava dins de la idea de convertir la capital de Catalunya en una ciutat moderna i cosmopolita, però aquests violents del segle XXI recorden massa els grupuscles incendiàries de fa cent anys.

Eduard Brufau

